

**DOKUMENTASJON OG INFORMASJON
PÅ MUSIKKOMRÅDET**

**Evaluering av Musikkinformasjonssenteret, Norsk Jazzarkiv, Norsk
Visearkiv og Europas Blues Senter**

Jørgen Langdalen

Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74

April 2005

INNHold

1	Innledning	1
2	Musikkinformasjonscenteret	4
3	Norsk Jazzarkiv	29
4	Norsk visearkiv	39
5	Europas Blues Senter	51
6	Vurderinger og tilrådinger	63
	Litteratur og kilder	83
	Vedlegg	85

INNLEDNING

Oppdraget

Denne rapporten er utført på oppdrag fra Norsk kulturråd og inngår i evalueringen av statsbudsjettes kap. 320, post 74, som forvaltes av Kulturrådet. Jeg har hatt ansvar for evaluering av 11 de i alt 58 tiltakene som fikk midler over post 74 i 2004, nemlig:

- Det Åpne Teater
- Grenland Friteater
- Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival
- Nordic Black Theatre
- Danse- og Teatersentrum
- Marked for scenekunst
- Musikkinformasjonssenteret
- Norsk Jazzarkiv
- Norsk Visearkiv
- Europas Blues Senter
- Foreningen Ny Musikk

Den samlede tidsrammen for gjennomføringen av evalueringene har vært åtte måneder – fra 1. mars til 31. oktober 2004. Av disse var tre måneder øremerket til evalueringen av Det Åpne Teater. Det sier seg selv at evalueringene knapt framstår som utfyllende, og at rekkevidden av konklusjonene er begrenset.

I forbindelse med de tiltakene som er omtalt i denne rapporten, har jeg funnet at en felles vurdering gir anledning til både å belyse noen fellestrekk og felles utfordringer samt å identifisere ulikheter og skillelinjer mellom tiltakene, og dermed gi noen ledetråder til en felles og overgripende kulturpolitisk betraktning.

På den måten har det vært mulig å bruke evalueringen av Musikkinformasjonssenteret, Norsk Jazzarkiv, Norsk Visearkiv og Europas Blues Senter til å gi en samlet vurdering av det nasjonale informasjons- og dokumentasjonsarbeidet på musikkområdet. Undersøkelsen av tiltakene har gitt mulighet til å identifisere ulike funksjoner, roller og modeller i dette arbeidet og følgelig angi et grunnlag for vurderingen av den helhetlige organiseringen av feltet. Det har i denne sammenheng vært nødvendig å ta i betraktning noen flere institusjoner og tiltak, som ikke hører med i post 74-

evalueringen, først og fremst Nasjonalbiblioteket, men også mindre tiltak som Institutt for norsk populærmusikk og Music Export Norway.

Kilder og metoder

Materialet som ligger til grunn for undersøkelsen, er av flere slag. For det første har jeg benyttet meg av skriftlig dokumentasjon om tiltakene selv, først og fremst egnevalueringene.

I tillegg finnes det sakspapirer om tiltakene i Norsk kulturråds arkiver som jeg har hatt tilgang til. Mye dokumentasjon dukker også opp på nettsidene deres, og på nettsidene til andre aktører i norsk musikkliv, herunder nettsidene til offentlige kulturpolitiske organer som Kultur- og kirke departementet, Norsk kulturråd, Fond for lyd og bilde, osv.

Nødvendig bakgrunnsmateriale foreligger i offentlige publikasjoner, som budsjettproposisjoner, stortingsmeldinger og andre offentlige dokumenter fra departementshold, samt referater og innstillinger fra Stortinget. Det har ikke vært tid til å trekke inn forskningslitteraturen på et substansielt, argumentativt nivå.

Et viktig materiale i undersøkelsen er intervjuene. Hensikten med intervjuene har ikke vært å registrere opplysninger eller oppfatninger med sikte på å trekke generelle konklusjoner på statistisk grunnlag. Hensikten har vært å klarlegge de viktigste problemene og konfliktene i feltet og få utdypet synspunktene til noen de sentrale aktørene. Jeg har derfor ikke brukt noen fast intervjuguide. Det dreier seg om åpne samtaler som likevel er søkt styrt inn mot hovedtemaene i den aktuelle undersøkelsen. Jeg har snakket med følgende personer:

- Svein Bjørkås, direktør for Musikkinformasjonssenteret
- Anne Danielsen, styreleder for Institutt for norsk populærmusikk
- Velle Espeland, daglig leder ved Norsk visearkiv
- Sjur Færøvig, leder for musikkseksjonen i Norsk kulturråd
- Finn J. Kramer-Johansen, daglig leder for Norsk Jazzarkiv
- Ragnhild Kraugerud, prosjektleder for Europas Blues Senter
- Steinar Kristiansen, styreleder i Norsk Jazzarkiv
- Sigurd Sandvin, styreleder for Europas Blues Senter
- Astrid Nora Ressem, musikkfaglig konsulent ved Norsk visearkiv

Problemstillinger

Da det viste seg at post 74 omfattet fire tiltak innenfor området musikkdokumentasjon og musikkinformasjon, var det nærliggende å samle omtalen av disse i en felles rapport og ta sikte på å drøfte noen særegenheter på dette området. For å komme til en forståelse av hvert enkelt tiltak syntes det nødvendig å beskrive deres rolle og funksjon i et større helhetsbilde.

En problemstilling som kom opp i dette helhetsbildet, var forholdet mellom musikkulturell forankring og profesjonalisering/institusjonalisering i de fire tiltakene.

Alle tiltakene har i varierende grad en forankring i et levende miljø knyttet til en bestemt musikkform. Musikkinformasjonssenteret har sin rot i samtidsmusikkmiljøet og Norsk Komponistforening. Norsk Jazzarkiv oppsto av initiativet fra sentrale personer fra jazzmiljøet som hadde interesse for norsk jazzhistorie. Ideen om et Norsk visearkiv oppsto på den tida visebølgen rullet over landet. Europas Blues Senter har grodd ut av et allerede gammelt bluesmiljø på Notodden som også i sin tid sto bak etableringen av Notodden Bluesfestival. Den musikkulturelle forankringen var ikke bare en forutsetning for at disse tiltakene i sin tid ble etablert; engasjementet fra miljøene representerer fortsatt en viktig, ofte avgjørende ressurs i dokumentasjonsarbeidet, ettersom de er innehavere av dokumentasjonsmateriale og av kunnskaper og erfaringer som er avgjørende for tolkningen av dette materialet. Uten kompetanse og legitimitet med rot i musikkmiljøene, står tiltakene på bar bakke.

På den andre siden skaper utviklingen av arkiv- og bibliotekfeltet store organisatoriske utfordringer for de enkelte aktørene. Utviklingen i teknologi og organisering krever en langt høyere grad av samordning og samarbeid i dokumentasjonsarbeidet, på tvers av de enkelte institusjonene.

Dernest viste det seg nødvendig å drøfte forholdet mellom kulturpolitikk og næringspolitikk i informasjons- og formidlingsarbeidet på musikkområdet. I arbeidet med informasjon og promotering på musikkfeltet står man overfor en avgrensingsutfordring som er påtrengende for en aktør som Musikkinformasjonssenteret. I denne sammenheng er det nødvendig å trekke inn den næringsmessige promoteringen til Music Export Norway i en helhetsbetraktning.

I den grad informasjons- og promoteringsarbeidet retter seg mot utlandet, trengs det en tilsvarende grenseoppgang mot de utenrikspolitiske kulturmålene. Også dette er en utfordring for Musikkinformasjonssenteret, som i dag utfører delegerte forvaltningsoppgaver for Utenriksdepartementet.

1 MUSIKKINFORMASJONSSENTERET

Stiftelsen Musikkinformasjonssenteret – eller Norsk musikkinformasjon som institusjonen het inntil for et par år siden – ble etablert i 1979 som et arkiv- og formidlingstiltak for norsk samtidsmusikk. Initiativtakere var Norsk Komponistforening og Norsk kulturråd. Fra utgangspunktet i samtidsmusikken er senterets ansvar de siste årene blitt utvidet til å gjelde hele musikklivet i full sjangerbredde. Etter en evaluering i 2001 ble senteret omorganisert og fikk nye vedtekter.¹ Den nye stiftelsen har til formål å ”informere om og profilere kvalitetene i det profesjonelle musikklivet (komponister, utøvere og andre aktører), uavhengig av sjangertilhørighet og kunstnerisk/estetisk ståsted”, som det heter i de nye vedtektene.

En opprinnelige hovedoppgave for daværende Norsk musikkinformasjon var å yte forlagsmessige tjenester for norske komponister innenfor samtidsmusikk-sjangeren, og dette er fremdeles en viktig oppgave for Musikkinformasjonssenteret: Komponistene deponerer sine partiturer hos senteret (hvor de er tilgjengelige for eventuelle revisjoner), og senteret produserer notemateriell for bruk i framføring og distribuerer og promoterer verkene overfor utøvermiljøene i inn- og utland.

Også de øvrige tjenestene gjaldt opprinnelig samtidsmusikken, men dekker nå alle musikkformer: håndtering av løpende henvendelser, publisering av internettbasert informasjon, deltakelse på messer og konferanser i inn- og utland, gjennomføring av informasjons- og promoteringssatsinger osv. En viktig side av Musikkinformasjonssenterets ansikt utad er internettsidene mic.no og den engelskspråklige versjonen mic.no/english som tilbyr fyldig informasjon om alle sider av norsk musikkliv. Den viktigste enkeltsatsingen er kanskje det nettbaserte musikktidsskriftet *Ballade.no* som på uavhengig redaksjonell basis tilbyr daglig oppdatert meldingstjeneste, reportasjer, kommentarer og bakgrunnsstoff om norsk musikkliv.

Musikkinformasjonssenteret har noen salgsinntekter fra musikkforlagsvirksomheten, men virksomheten er for øvrig basert på et fast statlig driftstilskudd over post 74. Tilskuddet var i 2004 på 8 mill. kroner. Musikkinformasjonssenteret har 13 fast ansatte fordelt på tre avdelinger og ytterligere tre personer på engasjement. Senteret fikk ny direktør høsten 2004.

¹ Odd Are Berkaak: *Seriøs og beskyttet. En evaluering av Norsk musikkinformasjon* (Oslo: Norsk kulturråd, 2001).

Mål og virkemidler

I følge formålsparagrafen i de nye vedtektene fra 2002 har stiftelsen Musikkinformasjonssenteret som formål å ”arbeide for økt bruk av norsk musikk i inn- og utland”.² Dette kan oppfattes som hovedmålet for virksomheten. I tillegg stiller vedtektene opp følgende tre punkter som må forstås som virkemidler i arbeidet for å nå målet:

- aktivt informere om og profilere kvalitetene i det profesjonelle musikklivet (komponister, utøvere og andre aktører), uavhengig av sjangertilhørighet og kunstnerisk/estetisk ståsted.
- være en sentral samarbeidspartner for aktørene i norsk musikkliv og norsk offentlighet.
- utvikle gode tjenester innen publisering av musikkverk og informasjonsformidling om norsk musikkliv som, med basis i senterets offentlige tilskudd, også skal generere egeninntekter for å styrke videreutviklingen av senteret.

Deretter bringer formålsparagrafen følgende presiseringer:

Med ”norsk musikk” menes musikk av opphavsmenn eller utøvere som har norsk statsborgerskap, eller som bor og hovedsakelig virker i Norge.

Stiftelsen har et ideelt/kulturelt formål. Eventuelle overskudd skal anvendes i tråd med stiftelsens formål.

Jeg skal knytte noen kommentarer til disse punktene og presiseringene. For det første ser vi at Musikkinformasjonssenterets virksomhet gjelder ”det profesjonelle norske musikkliv”, der det opprinnelige oppdraget kun gjaldt samtidsmusikk-sjangeren, eller ”seriøs beskyttet musikk av norske komponister” som det het i de gamle vedtektene. Etter den nye formålsparagrafen skal Musikkinformasjonssenteret ta ansvar for hele bredden i musikklivet ”uavhengig av sjangertilhørighet og kunstnerisk/estetisk ståsted”. Vi ser også at Musikkinformasjonssenteret skal informere om ”komponister, utøvere og andre aktører”, der det tidligere gjaldt ”norske musikk institusjoner, ensembler og solister”.

De utførlige presiseringene viser et behov for å markere et nytt ståsted da man i 2002 vedtektsfestet det nye, utvidete oppdraget – strengt tatt er kanskje uttrykket ”det profesjonelle norske musikkliv” presist nok.

For det andre antar jeg at målsettingen om å ”være en sentral samarbeidspartner for aktørene i norsk musikkliv og norsk offentlighet” blant annet omfatter de forvaltningsoppgavene Musikkinformasjonssenteret utfører for Norsk kulturråd og Utenriksdepartementet, som jeg kommer tilbake til nedenfor. Denne typen oppdrag kunne gjerne vært omtalt som sådanne i formålsparagrafen.

² Stiftelsen Musikkinformasjonssenterets vedtekter er gjengitt blant vedleggene bakerst i rapporten (s. 85).

For det tredje kunne man ha forventet at publiseringsvirksomheten, oppgaven med produksjon og formidling av framføringsnoter i forbindelse med skriftlig musikk (samtidsmusikken), som utgjør en såpass stor del av virksomheten, var nevnt særskilt i formålsparagrafen. Men som vi ser nevnes denne virksomheten bare i forbindelse med disponeringen av et eventuelt overskudd.

Formålsparagrafen slår ellers fast at stiftelsen har et ”ideelt/kulturelt” formål. Det må bety at virksomheten skal innrettes etter kulturpolitiske mål, og ikke for eksempel utenrikspolitiske eller næringspolitiske mål. Jeg kommer tilbake til disse avgrensingene seinere i rapporten.

Organisering og nettverk

I 2001 ble det som sagt foretatt en evaluering av stiftelsen Norsk musikkinformasjon (som organisasjonen ennå het), utført av Odd Are Berkaak.³ I etterkant av denne ble det foretatt en gjennomgang og modernisering av virksomheten. Den gamle stiftelsen ble avløst av en ny, med en tilhørende, ny gruppe av stiftere, nye vedtekter og mål og ny organisering. Nytt var også navnet på organisasjonen: Musikkinformasjonssenteret (på engelsk: Music Information Centre Norway). Vedtektene for den nye stiftelsen inneholdt blant annet den nye formålsparagrafen som er omtalt i forrige avsnitt. Stifterne var følgende organisasjoner:

- Norsk Komponistforening (NKF)
- Foreningen for norske komponister og tekstforfattere (NOPA)
- Musikernes fellesorganisasjon (MFO)
- Rikskonsertene (RK)
- Foreningen norske plateselskaper (FONO)

Styret i stiftelsen skal oppnevnes av stifterne og ha en funksjonstid på fire år. Hver av stifterorganisasjonene skal oppnevne en representant hver (med tilhørende personlig vara), og vedkommende skal ”inneha styre- eller lederverv, eller på annen måte representere ledelsen i de organisasjoner/institusjoner som oppnevner dem”. I tillegg skal én representant oppnevnes av og blant de ansatte, og en siste representant oppnevnes av de øvrige styrerepresentantene i fellesskap. Foreningen Ny Musikk har observatørstatus i styret. Direktøren for Musikkinformasjonssenteret deltar i styremøtene uten stemmerett og fører protokoll. Stiftelsens første styre konstituerte seg i desember 2002 og har følgende sammensetning:

- Elef Nesheim, styreleder (oppnevnt av styret)

³ Odd Are Berkaak: *Seriøs og beskyttet. En evaluering av Norsk musikkinformasjon* (Oslo: Norsk kulturråd, 2001).

- Synne Skouen, vara Peter Tornquist (Norsk Komponistforening)
- Lars Martin Myhre, vara Morten Halle (NOPA)
- Arnfinn Bjerkestrand, vara Tore Nordvik (Musikernes fellesorganisasjon)
- Einar Solbu, vara Helge Skansen (Rikskonsertene)
- Jan Paulsen, vara Erling Andersen (FONO)
- Aslak Oppebøen, vara Torkild Hansen (ansattes representant)
- Observatør fra Ny Musikk: Anders Eggen, vara Lars Petter Hagen

Dette er klassisk, korporativt styre med deltakelse fra noen av de tyngste organisasjonene og institusjonene i norsk musikkliv. Tanken er trolig å gi Musikkinformasjonssenteret maksimal legitimitet og tyngde i musikklivet og sørge for gode løpende kontakter med viktige samarbeidsparter. Omvendt er modellen også egnet til å gi organisasjonene et eierskap til, for ikke å si kontroll med det nasjonale musikkinformasjonsarbeidet, hvilket understrekes gjennom bestemmelsen om at representantene skal sitte i en ledende stilling for den organisasjonen de representerer. Det er noen kommentarer å knytte til denne konstruksjonen.

For det første er ikke bare legitimitet og tyngde, men også *kompetanse* et viktig hensyn ved styresammensetning. Et rent korporativt sammensatt styre, bestående av lederne for de tyngste organisasjonene i musikklivet, representerer riktignok en overveldende sterk musikkfaglig kompetanse. Samtlige styremedlemmer har musikkvitenskapelig, musiker- eller komponistutddanning. Det sittende styret har skjerpet denne kompetanseprofilen ved til alt overmål å velge professor i musikkhistorie og verkanalyse Elef Nesheim som sin egen oppnevnte representant og styreleder.

Men ingen i styret, bortsett fra de ansattes representant, har informasjonfaglig kompetanse eller bakgrunn fra medie- eller informasjonsvirksomhet.

For det andre legger vedtektene ikke opp til at man i noen særlig grad skal kunne bruke styresammensetningen til å styrke kontaktene *ut over* musikklivet, for eksempel til næringslivet eller mediene, noe som synes å bli mer og mer vanlig i kulturlivet. I dette tilfellet tjener styresammensetningen snarere til å styrke allerede sterke bånd innenfor meget begrensede sirkler i musikkens organisasjonsliv.⁴

Med de strenge vedtektsbestemmelsene har man sørget for en unødig smal rekruttering til styret, og dette er tilsier etter mitt syn en vedtektsendring på dette punktet. En ny modell for styreoppnevnelser

bør ikke bare sikre forankring i musikklivet men også bidra til å opprette relevante kontaktpunkter utenfor musikklivet, og man må sørge for at styresammensetningen gir en bredere kompetanse. For å oppnå dette, må det sørges for flere frie plasser til erstatning for korporative plasser. Slik blir sammensetningen av styret mindre rigid og kan endres i takt med skiftende utfordringer.

Ut over disse generelle tilrådingene kan jeg ikke i denne rapporten gi utførlige anbefalinger med hensyn til valg av modell for styresammensetning, men jeg skal kommentere noen ytterligere enkeltpunkter:

Berkaak kommenterer i sin rapport ordningen med at Rikskonsertene oppnevner statens representant i styret. Rikskonsertene overtok dette ansvaret fra Statens musikkråd som ble avviklet i 1993.

Rikskonsertene er en statlig institusjon, og hadde i denne egenskap gjennom en periode på nittitallet et delegert ansvar for forvaltningen av en rekke statstilskudd på musikkområdet, herunder tilskuddet til Norsk musikkinformasjon. Det ser ut til at Rikskonsertenes ansvar for å oppnevne statens styreprerentant har sin bakgrunn i dette forholdet, dvs. at også oppnevningen av statens representant til styret i Musikkinformasjonssenteret er en delegert forvaltningsoppgave.

De delegerte forvaltningsoppgavene er av habilitetsgrunner i mellomtida overført fra Rikskonsertene til Norsk kulturråd, og Berkaak mener det er naturlig at Kulturrådet i framtida oppnevner den statlige representanten i Musikkinformasjonssenterets styre.⁵ Dette er uten tvil den korrekte løsningen, i hvert fall dersom vi forutsetter at Kulturrådet i framtida skal ha ansvaret for tilskuddet til Musikkinformasjonssenteret som delegert forvaltningsoppgave, noe jeg kommer tilbake til i et seinere kapittel.

Jeg oppfatter det slik at Rikskonsertenes delegerte forvaltningsoppgave består i å oppnevne statens representant på *fritt* grunnlag, men likevel har Rikskonsertene som statlig institusjon praktisert samme bestemmelse som interesseorganisasjonene i styret om at den oppnevnte representanten skal sitte i ledelsen av den organisasjonen som utpeker ham eller henne. Det er således Rikskonsertenes sjef Einar Solbu som sitter i Musikkinformasjonssenterets styre som statens representant. Jeg ser ingen grunn til at staten i framtida skal pålegge seg denne begrensning. Tvert i mot bør staten gjennom sine

⁴ Det nåværende styret har imidlertid vist vilje til å utvide Musikkinformasjonssenterets faglige og kulturelle orientering ved å rekruttere en ny direktør som ikke har noen entydig plassering i norsk musikkliv men i stedet har sin bakgrunn fra kulturforskning og forskningsadministrasjon.

⁵ ”Ved utgangen av 1993 ble Statens Musikkråd avviklet, og statens posisjon i styret ble fra og med 1995 overtatt av en representant oppnevnt av Rikskonsertene. Etter at den statlige forvaltningen av NMI fra og med 2000 ble lagt til Norsk kulturråd, vil denne posisjonen naturlig måtte bli oppnevnt derfra.” Berkaak, s. 15.

styreoppnevninger sikte mot å utvide rekrutteringsgrunnlaget til styret og gjerne sørge for å skape en bredere kompetansesammensetning enn i dag.

Ordningen med at foreningen Ny Musikk sitter som fast observatør i styret for Musikkinformasjonssenteret – men ikke for eksempel Norsk Jazzforum eller Norsk Rockeforbund, eller andre arrangørorganisasjoner – representerer likeledes et etterslep fra det tidligere Norsk musikkinformasjon, og må opphøre. Ordningen gir et unødige ekskluderende signal til de arrangørorganisasjonene som ikke har slik observatørstatus.

Allerede ved oppstart i 1979 hadde Musikkinformasjonssenteret fem fast ansatte, blant annet daglig leder i 60 prosent stilling og kontorfullmektig i full stilling, en administrasjonssekretær og en musikkfaglig konsulent i deltidsstillinger, samt kontorassistent. I tillegg var det ansatt en kontorassistent på halv tid. Alle disse utførte til sammen rundt 3,5 årsverk.

I 2004 er det i alt 13 fast ansatte fordelt på tre avdelinger, alle så nær som én i fulle stillinger. I tillegg er tre personer ansatt på engasjement som journalister i *Ballade.no*, én på heltid og to på deltid. (En ytterligere person er engasjert som sekretær for Verdensmusikk-prosjektet til NOMUS, men her dekker NOMUS lønnskostnadene.) Det blir til sammen 15 årsverk.

Omorganiseringen i 2001 førte til en tredelt organisasjonsmodell basert på hovedvirksomhetsområdene. Senteret har således i dag følgende avdelinger:

- Administrasjonen
- Informasjonsavdelingen
- Arkiv- og produksjonsavdelingen

I *administrasjonen* er det tre medarbeidere: direktøren, en avdelingsleder og en regnskapsfører/administrasjonssekretær. *Informasjonsavdelingen* har fire medarbeidere: avdelingslederen, en kombinert IT-ansvarlig/informasjonskonsulent, en informasjonskonsulent som blant annet er redaktør for den engelske versjonen av Musikkinformasjonssenterets hjemmesider, samt redaktøren for *Ballade.no*. Flest ansatte har *arkiv- og produksjonsavdelingen*. I tillegg til avdelingslederen sysselsetter denne avdelingen en bibliotekar, en produksjonsleder, en produksjonsassistent og en person som arbeider med stemmeskriving og noteproduksjon. Denne avdelingen omfatter også en resepsjonist.

Musikkinformasjonssenteret var i sin tid initiativtaker til opprettelsen av Musikkens Hus i Oslo. Musikkens Hus holdt først i noen år til på Grünerløkka, deretter flyttet man i 1994 til Tollbugata, hvor Musikkens Hus ennå er. I Musikkens Hus har en rekke organisasjoner tilhold, som Norsk Visearkiv,

Norsk Jazzarkiv, Oslo Jazzfestival og Foreningen Ny Musikk og Ultimafestivalen.

Musikkinformasjonscenteret har vært ansvarlig for husleieavtalene og administreringen av lokaler og fellestjenester som sentralbord, posttjeneste, IKT og rengjøring. Musikkinformasjonscenteret har nå fått tilbud om nye lokaler i Nasjonalbibliotekets nyrehabiliterede bygg på Drammensveien i Oslo. Dette er omtalt nærmere i avslutningskapitlet.

Musikkinformasjonscenteret er norsk seksjon av International Association of Music Information Centres (IAMIC), som organiserer 43 musikkinformasjonscenterer i 38 land.

Musikkinformasjonscenteret har vært sekretariat for en rekke nasjonale, nordiske og internasjonale organisasjoner og nettverk hvor senteret deltar.

Virksomhet

Jeg har funnet det naturlig å dele inn Musikkinformasjonscenterets virksomhet i følgende seks virksomhetsområder:

1. Produksjon og formidling av informasjon om alle sider av det norske musikkliv
2. Promotering av utvalgte sider av det norske musikkliv
3. Utgivelse av nettstedsskriftet *Ballade.no*
4. Publisering av skriftlig musikk
5. Arkivfunksjoner
6. Forvaltning av kulturpolitiske ordninger på oppdrag fra offentlige myndigheter

Denne inndelingen svarer ikke helt til den Musikkinformasjonscenteret selv bruker i årsmeldingen for 2003 og i egnevalueringen. Min inndeling er både mer differensiert på enkelte punkter og mindre differensiert på andre og antyder dermed allerede et forslag til nye prioriteringer.

For det første er det grunn til å skille mellom informasjon og promotering, eller informasjon og *profilering* som det heter i Musikkinformasjonscenterets vedtekter (punkt 1 og 2).⁶ Formålsparagrafen sier at Musikkinformasjonscenteret skal ”informere om og profilere kvalitetene i det profesjonelle musikklivet”.⁷ I praksis er dette to forskjellige oppgaver. Senterets informasjonsvirksomhet går rimeligvis i bredden og dekker alle sider av norsk musikkliv, slik at et *hvilket som helst*

⁶ Jeg oppfatter disse to begrepene som nærmest synonyme, men promotering er den mest anvendte termen i markedsføringsfaget.

informasjonsbehov som meldes til Musikkinformasjonssenteret, kan imøtekommes og håndteres. Promoteringsoppgaven gjelder derimot etter sakens natur de *utvalgte* aktører eller områder senteret selv til enhver tid ønsker å fokusere på, ut fra de ideelle/kulturelle mål vedtektene nevner.

For det andre er det grunn til å regne publiseringen av *Ballade.no* som en separat virksomhet (punkt 3). *Ballade.no* er et internettidsskift med egen redaktør og bør ha full redaksjonell frihet i forhold til Musikkinformasjonssenteret. Skal tidsskriftet utvikle kraft og selvstendighet, må redaktørplakaten gjelde.⁸ Å publisere et tidsskrift er en helt annen slags virksomhet enn informasjons- og promoteringsarbeid. Aviser eller tidsskrifter har på den ene siden en langt videre oppgave enn å drive med ren informasjon; på den annen side driver de slett ikke med promotering. De er opinionsorganer. Musikkinformasjonssenterets informasjons- og promoteringsvirksomhet (punkt 1 og 2) kan ikke være retningsgivende og forpliktende for *Ballade.no*-redaktøren, som tvert imot er forpliktet til å utforme en egen selvstendige publisistiske agenda. Følgelig er det strengt tatt heller ikke naturlig å regne *Ballade.no*-medarbeiderne til Informasjonsavdelingen, jf. avsnittet om organisering ovenfor.

For det tredje har jeg funnet grunn til å skille Musikkinformasjonssenterets ”oppdragsforvaltning”, om vi kan kalle det, ut fra senterets øvrige virksomhet. Det dreier seg om (a) oppgaven med å sørge for internasjonal distribusjon og promotering av plateutgivelser som er innkjøpt gjennom Kulturrådets innkjøpsordning for fonogrammer, og (b) oppgaven med å administrere Utenriksdepartementets såkalte ad hoc-midler på musikkområdet. Disse oppgavene er omtalt nedenfor. Det dreier seg om forvaltningsoppgaver som offentlige myndigheter av faglige grunner delegerer til aktører utenfor forvaltningen. Oppgavene skal forutsetningsvis utføres på en slik måte at resultatet er i overensstemmelse med *oppdragsgiverens* målsettinger. Siden Musikkinformasjonssenteret således ikke har full handlefrihet i håndteringen av oppgavene, er det naturlig å skille dem ut fra den øvrige virksomheten, hvor senteret har slik frihet. Det samme prinsippet bør også gjelde oppdrag fra eventuelle andre, private eller offentlige aktører. En stiftelse med ideelt formål må signalisere tydelig når den begynner å arbeide på oppdrag fra andre.

⁷ Og tilsvarende heter det i egnevalueringen at Musikkinformasjonssenteret skal drive med ”informasjon om og profilering av norske skapende- og utøvende tonekunstnere, og andre bransjeaktører i inn- og utland”.

⁸ ”En redaktør forutsettes å dele sitt blads grunnsyn og formålsbestemmelser. Men innenfor denne rammen skal redaktøren ha en fri og uavhengig ledelse av redaksjonen og full frihet til å forme avisens meninger, selv om de enkelte spørsmål ikke deles av utgiveren eller styret.” *Redaktørens plikter og rettigheter ("Redaktørplakaten")*, jf. <http://www.nored.no/redplakat.htm> (8.11.2004).

Produksjon og formidling av informasjon om alle sider av det norske musikkliv

Musikkinformasjonscenterets breddeinformasjon besørgeres på tre måter, dels (a) gjennom passiv informasjonsvirksomhet, dvs. gjennom å motta og besvare henvendelser utenfra, dels (b) gjennom publisering av tilrettelagt faktainformasjon på internett, og dels (c) gjennom deltakelse på seminarer, konferanser, messer og festivaler i inn- og utland.

I Berkaaks evaluering var det trukket fram som et problem at Musikkinformasjonscenterets virksomhet i så stor grad var *passiv*, dvs. at for mye av den totale kapasiteten var bundet til å besvare de løpende henvendelsene, enten de mottas på telefon, gjennom post eller epost. Senteret forteller at situasjonen i hovedsak er uforandret i dag. På enkelte områder registrerer man et økende antall henvendelser. For eksempel opplever man flere henvendelser fra utenriksstasjonene etter at senteret overtok arbeidet med å distribuere utenlandseksemplarene fra Innkjøpsordningen for nye norske fonogrammer. Likeledes innebærer oppgaven med å administrere Utenriksdepartementets kulturstøttemidler mange henvendelser, både fra søkere og fra arrangører i utlandet.⁹

Denne passive delen av informasjonsvirksomheten er selvsagt svært viktig. Det er grunnleggende at et informasjonssenter har en beredskap til å ivareta alle henvendelser på en god måte ved enten å tilby tilstrekkelig informasjon selv eller vise til andre informasjonskilder. Men det er problematisk om dette arbeidet er så omfattende at det stjeler kapasitet fra andre oppgaver, og det er viktig at Musikkinformasjonscenteret (i påvente av en eventuell kapasitetsøkning) effektiviserer den passive informasjonshåndteringen mest mulig for å skape mer rom for de andre aktivitetene. Uten å ha inngående bransjekunnskaper vil jeg tro at nyvinninger innenfor teknologi og organisering fortløpende gir mye muligheter til effektivisering på dette punktet.

Musikkinformasjon er en virksomhet hvor internettet viser store potensialer. Det er ikke minst på musikkområdet at nye måter å bruke nettet på utvikles i dag. Det er derfor ekstra viktig at nettopp Musikkinformasjonscenteret har en offensiv strategi på dette området. Det ser da også ut til at senteret i tide har utformet en slik strategi, både gjennom innholdsrike hjemmesider på norsk og engelsk, gjennom å stille seg som utgiver av musikk-tidsskriftet *Ballade.no* (jf. omtale nedenfor), og gjennom

⁹ I egnevalueringen heter det: ”Konkret er det utfordringer knyttet til Innkjøpsordningen for nye fonogrammer og til oppgaven som kompetansesenter for Utenriksdepartementet. Denne siste oppgaven har bl.a. ført til at landets ca. 100 utestasjoner (ambassader og konsulater) henvender seg til Musikkinformasjonscenteret vedrørende musikkfaglige eller musikk-organisatoriske spørsmål i mye større grad enn tidligere. Med dagens ressursituasjon er det vanskelig å løse denne type oppgaver på en systematisk og kvalitativ god måte.”

deltakelsen i det internasjonale samarbeidsprosjektet European Music Navigator. I egevalueringen kaller senteret selv sin internettsatsing for ”en gigantisk suksess”, og har etter mitt syn i stor grad sine ord i behold.

Forsiden til Musikkinformasjonssenterets hjemmesider, mic.no, gir mange innfallsvinkler til senterets nettressurser. Den inneholder for det første senterets egne løpende bekjentgjørelser og enkelte nyhetsmeldinger sakset fra *Ballade.no*. Videre er det pekere til en rekke særskilte tjenester; til ”kalenderen” med omtale av alle viktige begivenheter i musikklivet dag for dag,¹⁰ til ”samtidsmusikkarkivet” med informasjon om alle samtidsmusikkrelaterte noter og lydinnspillinger i senterets arkiver, søkbare etter ulike kriterier; til ”bransjearkivet” som er en database med opplysninger om hundrevis av personer og organisasjoner i norsk musikkliv, søkbart etter et utall kriterier; samt endelig til en egen tjeneste for kjøp og nedlasting av musikk, *Listen to Norway*, utviklet i samarbeid med Phonofile. Forsiden har også en peker til en særskilt portal som gir en *sjangervis* tilgang til nettstedets ressurser. Det gis rike muligheter til kryssforbindelser mellom personer i bransjeregistret, notearkivet, innspillingene på musikknedlastningssiden osv.

Den engelskspråklige versjonen – www.mic.no/english – tilbyr i hovedsak det samme innholdet og de samme ressursene som den norske, men her er nyhetsseksjonen på forsiden utvidet med mer stoff sakset fra *Ballade.no*. (*Ballade.no* som sådan kommer ikke i engelskspråklig versjon, men har en peker til mic.no/english.)

Statistikken forteller at Musikkinformasjonssenterets nettsatsing har vært vellykket. I følge årsmeldingen for 2003 hadde mic.no, mic.no/english og *Ballade.no* sammen opptil 1,5 mill. sidehenvisninger og 100 000 unike brukere pr. måned i 2003. Samlet antall sidevisninger i 2003 gikk opp i nesten 13 millioner.

European Music Navigator er et samarbeidsprosjekt mellom de europeiske musikkinformasjonssenterene, støttet av EU, om en felles portal og søkemotor som gjør alt innholdet i hjemmesidene deres tilgjengelige gjennom felles søk. Tjenesten er ennå under utvikling, men kan testes på <http://musicnavigator.org>.

¹⁰ En kortfattet oversikt over dagens begivenheter er gjengitt på forsiden.

Også tilretteleggingen av informasjon på internett krever store ressurser og stjeler kapasitet fra andre viktige oppgaver, akkurat som den passive informasjonsberedskapen gjør det. I egnevalueringen framføres dette som et argument for tilskuddsøkninger.¹¹

Musikkinformasjonscenteret forteller at man av økonomiske grunner valgte å innstille produksjonen av trykt informasjonsmateriell ved etableringen av *Ballade.no* (herunder det engelskspråklige tidsskriftet *Listen to Norway*). I egnevalueringen hevdes det imidlertid at man gjerne hadde opprettholdt produksjonen av papirbasert informasjonsmateriell dersom økonomien hadde tillatt det.

Den tredje aktiviteten innenfor det allmenne informasjonsarbeidet er deltakelsen på seminarer, messer og konferanser i inn- og utland. I 2003 rapporteres det om deltakelse ved MIDEM i Cannes, ved ByLarm i Trondheim, Musikmesse Frankfurt, Festspillene i Bergen, IAMIC-årsmøtet i Roma, WASBE i Jönköping, Førde Internasjonale Folkemusikkfestival, PopKomm i Köln, Ultimafestivalen i Oslo og WOMEX-festivalen i Sevilla.

Gjennom informasjonsarbeidet framstår Musikkinformasjonscenteret etter alt å dømme som et effektivt og vitalt kontaktpunkt for alle slags henvendelser fra Norge og ikke minst utlandet.

Promotering av utvalgte sider av det norske musikkliv

En ideell stiftelse som etter sin formålsparagraf skal ”informere om og profilere kvalitetene i det profesjonelle musikklivet (komponister, utøvere og andre aktører), uavhengig av sjangertilhørighet og kunstnerisk/estetisk ståsted”, har påtatt seg en forpliktelse som gjelder likt for all profesjonell musikk. En slik forpliktelse er det selvsagt vanskelig å innfri. Allerede den rene informasjonsvirksomheten er utenkelig uten prioriteringer mellom viktig og mindre viktig. Men det er først når man snakker om profilering og promotering at man virkelig må gjøre rede for mål og hensikt.

Her gir formålsparagrafen oss ingen ledetråder, annet enn at stiftelsen har ”et ideelt/kulturelt formål”. Et informasjonssenter behøver kanskje ikke å ha en mer konkret kunstnerisk eller kulturpolitisk agenda nedfelt i vedtektene, men man kunne gjerne bekjentgjort varige eller tidsbegrensede prioriteringer på annet vis. Dette er bare delvis tilfelle.

En grunnleggende prioritering som faller naturlig i et ideelt/kulturelt begrunnet profileringsarbeid, er avgrensningen fra musikkbransjens og musikkmarkedets egen innsats på dette området. Deler av

¹¹ I egnevalueringen heter det: ”Det er ingen tvil om at en videre opptrapping av Musikkinformasjonscenterets nettsatsing vil forutsette at bevilgningene til Musikkinformasjonscenteret økes.”

musikklivet har stor kommersiell kraft og kan selv stå for promotering av sine produkter. Det er ikke naturlig at en stiftelse med ideelt/kulturelt formål bruker ressursene på de aktørene som allerede har nådd fram til et stort publikum og et lukrativt marked.

Dersom Musikkinformasjonssenteret derimot hadde hatt en næringspolitisk målsetning, ville det vært om å gjøre å plassere innsatsen der den ville gitt størst næringsmessig effekt, dvs. der de kommersielle potensialene er størst. Men dette er oppgaven til Music Export Norway, som etter sitt formål skal ”konsentrere sin virksomhet om å styrke norsk musikkliv på kommersiell basis”.¹² Aksjeselskapet Music Export Norway ble opprettet i 2000 som er prøveprosjekt i tre år. Selskapet skal bidra til økt eksport av norsk musikk til utlandet. Initiativtakere var Musikkinformasjonssenteret og organisasjonen IFPI Norge (den norske avdelingen av plateselskapenes internasjonale interesseorganisasjon).

I egnevalueringen hevder Musikkinformasjonssenteret at det kulturpolitiske og det næringspolitiske oppdraget burde ha vært samlet i én og samme virksomhet, og at Music Export Norway bør legges inn under Musikkinformasjonssenteret.¹³ Jeg argumenterer i avslutningskapitlet imot denne tanken. Jeg går i stedet inn for å rendyrke og konkretisere den eksisterende, ideelle/kulturelle målsetningen som innebærer at Musikkinformasjonssenteret ikke skal doble bransjens promoteringsarbeid, men tvert i mot bidra til å gi interessante aktører uten stor markedsrett mer oppmerksomhet. I en slik rolle kan Musikkinformasjonssenteret sies å representere et markedsrett snarere enn et markedsrett.¹⁴

Den ideelle/kulturelle målsettingen gir Musikkinformasjonssenteret en legitim mulighet til å prioritere de musikkformer, musikkulturer og musikkaktører som senteret til enhver tid måtte anse for interessante og verdifulle ut fra kunstneriske eller kulturelle kriterier. Det er for eksempel bare kulturelle og kunstneriske kriterier som kan begrunne den varige vektleggingen av norsk komponert samtidsmusikk. Det hadde vært naturlig om slike prioriteringer var presentert mer utførlig i vedtektene eller i andre sentrale dokumenter.

Dersom man skal konkretisere den ideelle/kulturelle målsetningen, er det nærliggende å tenke på klassiske kulturpolitiske mål som kvalitet, mangfold, fornyelse, tradisjon osv. – egenskaper som verken er proporsjonale eller omvendt proporsjonale med markedsrett, og som forekommer på begge sider av skillet mellom kommersielt og ikke-kommersielt. Musikkinformasjonssenteret har imidlertid ikke gitt noen signaler om bestemte prioriteringer i forbindelse med slike generelle, varige

¹² <http://www.musicexportnorway.no/> (7.10.03).

¹³ I årsmeldingen for 2003 heter det: ”Musikkinformasjonssenteret ser behovet for en nærmere avklaring av MENs roller og oppgaver i norsk musikkliv før man kan vurdere en videreføring av selskapets drift.”

¹⁴ Jeg drøfter forholdet mellom markedsrett og markedsrett i *Musikkliv og musikkpolitikk. En utredning om musikkensemblene i Norge* (Oslo: Norsk kulturråd, 2002).

kulturmål, verken i vedtektene eller andre steder. Den eneste kvalifikasjonen som nevnes i vedtektene, er at det dreier seg om *profesjonell* musikk. Også her kunne man ventet seg en konkretisering av målene.

I tillegg til de varige prioriteringene knyttet til overordnede kulturpolitiske mål, vil profileringsarbeidet også omfatte tidsbegrensede prosjekter og satsinger basert på mer konkrete mål. Det er som nevnt en begrenset kapasitet for aktivt profileringsarbeid i Musikkinformasjonssenteret, og prosjektene ser i de fleste tilfellene ut til å måtte baseres på ekstern prosjektfinansiering og samarbeid med andre aktører.

Et aktuelt eksempel er prosjektet *Et eget århundre*, en konsertserie med norske orkesterverker fra perioden 1905–2005, som presenteres i forbindelse med hundreårsmarkeringen av Norges selvstendighet i 2005. En fagjury har plukket ut et tjuetalls større norske orkesterverk – fra Johan Halvorsens *Kroningskantate* fra 1906 til Asbjørn Schaathuns *Actions, Interpolations and Analyses* (1987-1990) – som skal framføres av norske symfoniorkestre i løpet av konsertsesongen 2004/2005. Det skal også lages en bok om verkene, med Erling Sandmo som bokredaktør, og det er opprettet en egen hjemmeside for prosjektet. Ansvar for formgivning av alt materiell, inkludert bok og hjemmeside, har design- og reklamebyrået Open og Kunsthøgskolen i Bergen.

Musikkinformasjonssenteret var initiativtaker til prosjektet og har sikret finansiering gjennom bidrag fra Hundreårsmarkeringen Norge 2005, Norsk kulturråd, Utenriksdepartementet, Fond for lyd og bilde, Lindemans Legat og Norsk Komponistforening.

Kulturpolitiske stikkord for denne satsingen kunne være ”tradisjon”, eller eventuelt ”tradisjon og fornyelse”: Anledningen er et nasjonalt jubileum, og prosjektet kan være egnet til å skape selvrefleksjon omkring forholdet mellom nasjonen, kulturen og kunsten i alminnelighet, og mer spesielt forholdet mellom orkestermusikk og nasjonal identitet. Selv om et slikt prosjekt lett kan tippe over i ren feiring, ser det ut til at man i dette tilfellet søker å skape en politisk/kulturell formidlingskontekst for orkestermusikken som kan bidra til å gi denne marginaliserte musikkformen ny samfunnsaktualitet.

Utgivelse av nettidsskriftet *Ballade.no*

Ballade.no leverer daglig oppdatert nyhetsstoff, reportasjer og intervjuer, bakgrunnsstoff, kommentarer og debatter. *Ballade.no* har presentert en rekke interessante portrettintervjuer og ulike artikkelserier om aktuelle temaer i musikk- og kulturlivet. Tidsskriftet er også blitt et viktig forum for bransjenyheter og bransjedebatter.

Forsiden til *Ballade.no* har ellers de samme pekerne som forsiden til mic.no og gir direkte tilgang til de samme nettressursene – både kalenderen, bransjeregistret, samtidsmusikkatalogen og musikknedlastingstjenesten. Også her finner vi egne grensesnitt for hver sjanger. *Ballade.no* har ellers en identisk grafisk design som mic.no.

Ballade.no har vært et viktig redskap i arbeidet med å omstille Musikkinformasjonssenteret til oppgaven med å dekke hele musikklivet, og virkningen er desto større ettersom denne utfordringen i så høy grad angår forholdet til publikum og offentligheten. Gjennom *Ballade.no* har Musikkinformasjonssenteret etter mitt syn fått større troverdighet som en sjangerkryssende informasjonsaktør.

Statistikk som presenteres i Musikkinformasjonssenterets årsmelding fra 2003 viser at *Ballade.no* i 2003 publiserte 1 147 artikler om norsk musikkliv, og at fordelingen mellom musikkjangrene var slik:

kunstmusikk	37 %
folkemusikk	12 %
jazz	17 %
populærmusikk	34 %
	100 %

Jeg nevnte innledningsvis behovet for å skille *Ballade.no* klarere fra Musikkinformasjonssenterets øvrige virksomhet. *Ballade.no* er et opinionsorgan med egen redaktør og skal forme sin publisistiske agenda, uavhengig av Musikkinformasjonssenterets informasjons- og profileringsaktiviteter.

Den nåværende presentasjonen av de samlede nettressursene gjør det imidlertid vanskelig for publikum å skille mellom de to aktørene. Det er vanskelig for leseren å innse at det overhodet er snakk om to aktører, på tross av at de har hver sin portal: De to forsidenene har identisk design og etterlater leseren i villrede om hvor han eller hun befinner seg. Utvekslingen av stoff mellom mic.no og *Ballade.no*, og det omfattende innbyrdes pekerapparatet, bidrar også til forvirringen.

Mic.no opplyser riktignok på forsiden at nyhetsoppslagene stammer fra *Ballade.no*, men omvendt opplyser *Ballade.no* ikke om at det omfattende pekerapparatet på forsiden (til bransjeregister, kalender, samtidsmusikkarkiv, musikknedlastingstjenesten osv.) i virkeligheten leder til

Musikkinformasjonscenterets ressurser på mic.no. På *Ballade.no*-forsiden er Musikkinformasjonscenteret selv kun representert ved en nærmest usynlig peker som er plassert innimellom tilsvarende pekere som leder direkte til senterets enkelte tjenester. Dette er ulogisk. Pekeren ”english” på *Ballade.no*-forsiden leder ikke til en engelsk versjon av *Ballade.no* men til en engelsk versjon av mic.no. Strukturen er altså mildest talt forvirrende, og de to aktørene blandes sammen til én.

Dersom *Ballade.no* skal utvikle seg, samle enda flere lesere og vinne troverdighet i offentligheten, er det etter mitt syn nødvendig å gå kritisk gjennom nettstedets pekerstruktur og grafiske design med sikte på en bedre individualisering av tidsskriftet i forhold til tidsskriftets ansvarlige utgiver.

Publisering av skriftlig musikk

Da Komponistforeningen og Kulturrådet tok initiativ til opprettelsen av Norsk musikkinformasjon, var ikke minst behovet for publisering av noter med norsk samtidsmusikk oppfattet som en hovedoppgave. I et lite land som Norge har det ikke på noe tidspunkt eksistert en musikkforlagsbransje som kunne gjøre denne jobben på forretningsmessig basis, så det var (og er fremdeles) naturlig å oppfatte oppgaven som et offentlig ansvar.

Dette er bakgrunnen for at Norsk musikkinformasjon helt fra oppstarten utførte musikkforlagsmessige tjenester for norske komponister. Denne tjenesten ivaretas i dag av Arkiv- og produksjonsavdelingen. Oppgaven består i å motta, registrere og digitalisere manuskripter som deponeres av komponistene, oppbevare manuskriptene og holde dem tilgjengelige for komponisten for seinere revideringer, samt produsere og mangfoldiggjøre noter til alle som måtte ha interesse av å framføre musikken. Noter tilbys for salg eller utleie i inn- og utland. Originalmanuskriptarkivet inneholder i dag drøyt 7 000 verk. Tilveksten i 2003 var på 206 verk. En kopi av alle nye verk i manuskriptsamlingen sendes rutinemessig til Nasjonalbiblioteket (Norsk musikksamling).

I publiseringen av orkesterverk er det for det første nødvendig å kunne levere *partituret* som sådan: Det er ut fra partituret at orkesterverket kan overskues og vurderes av den som tar beslutning om framføring (dirigent eller orkesterleder). Dernest må det framstilles *orkesterstemmer* til bruk ved innstudering og framføring. Tradisjonelt har Musikkinformasjonscenteret distribuert partituret i form av fotokopier av komponistens håndskrift, mens stemmene er renskrevet av senteret selv. I egenevalueringen viser Musikkinformasjonscenteret til at de håndskrevne partiturene ofte har en dårlig lesbarhet og ikke gir beslutningstakerne et godt nok grunnlag for å vurdere musikken. Senteret mener dette gjør at norske verk ofte taper i konkurransen med renskrevne partiturer fra andre land. Derfor

ønsker senteret nå å renskrive partituret og de enkelte stemmene i én operasjon og tilby begge deler på et digitalt format, som i sin tur kan distribueres på internett som nedlastbare notedokumenter.¹⁵

I 2003 innledet derfor senteret, med ekstrabevilgninger fra Kulturrådet, arbeidet med å digitalisere hele manuskriptsamlingen. Alle nye manuskripter blir heretter ved mottak digitalisert og lagret som datafil. Senteret har også startet arbeidet med digitalisering av de tidligere arkiverte manuskriptene. Ved utgangen av 2003 var ca. 1 200 manuskripter digitalisert.

I 2003 produserte Musikkinformasjonssenterets hustrykkeri stemmemateriale til 22 verk, og i alt 15 verk ble urframført med notemateriale fra senteret. I forbindelse med den omtalte storsatsingen *Et eget århundre* ble det igangsatt produksjon av nytt framføringsmateriale (både partitur, vokalpartitur og orkesterstemmer) til verker av Ludvig Irgens-Jensen og Pauline Hall.

Musikkinformasjonssenteret leide i 2003 ut notemateriale til i alt 64 forskjellige verk, og hadde en leieinntekt fra dette på 343 000 kroner. Salget av noter innbrakte 260 000 kroner.

Til de forlagsmessige tjenestene hører også arbeidet med å framstille trykte og nettbaserte kataloger over norsk orkester- og kammermusikk, samt brosjyrer som presenterer den enkelte komponisten.

I forlengelse av manuskriptarkivet har Musikkinformasjonssenteret dessuten opprettet et *referansearkiv* som i tillegg til fotokopier av alle manuskriptene inneholder en rekke trykte forlagsutgivelser av nyere norske verk. Dette arkivet er også et virkemiddel i publiseringsarbeidet, og katalogen til dette arkivet er tilgjengelig på mic.no. Senteret framstiller også notepapir i forskjellige formater.

Som det framgår, er manuskriptarkivet og referansearkivet ikke primært kulturhistoriske arkiver, men et bruksarkiv som tilfredsstiller noen aktuelle behov hos en bestemt gruppe opphavsmenn. Det er snakk om et arkiv som ”imøtekommer komponistenes behov for stadig revidering av egne verk”, og som er ”en effektiv og rask leverandør av framføringsmaterialet”, som det heter i egenevalueringen.

¹⁵ I egenevalueringen heter det: ”Musikkinformasjonssenterets virksomhet innen publisering av norsk samtidsmusikk har vært en sentral del av senterets oppgaver siden starten i 1979. Det moderne musikkklivs krav til denne type oppgaver er anderledes nå enn tidligere. Musikkinformasjonssenteret har siden starten produsert framføringsmateriale ved å renskrive orkesterstemmer, mens partituret i manuskriptform er kopiert. Dette fører til at norsk musikk i dag ofte taper i konkurranse med andre lands musikk fordi det gjerne er dirigenter og orkesterledere som tar beslutningen om repertoarvalg. Et uryddig håndskrevet manuskript krever mye mer arbeidstid av en dirigent for å kunne sette seg inn i musikken enn et renskrevet partitur. Det bør derfor være et mål at Musikkinformasjonssenteret blir tilført midler som gjør det mulig å både renskrive partiturer og stemmemateriale samtidig. Moderne digitale notasjonssystemer gir også muligheter for ytterligere formidling og ev. framtidig omsetning av slikt materiale på internett.”

Det er følgelig de nålevende komponistenes verk som oppbevares og gjøres tilgjengelig gjennom tjenesten.

Etter sakens natur vil arkivet med tida komme til å omfatte en stadig økende andel verk av *avdøde* komponister. Det er en ikke mindre viktig oppgave for Musikkinformasjonssenteret å være en formidler av disse verkene. I egenevalueringen beskrives dessuten behovet for å tilgjengeliggjøre musikkverk som ble skrevet før Musikkinformasjonssenteret innledet sitt innsamlingsarbeid. Disse verkene ligger i manuskript i Norsk musikkksamling og andre biblioteker og samlinger:

Det er videre viktig å understreke at det i dag ligger betydelige verk skrevet før Musikkinformasjonssenterets tilblivelse i arkivene hos Norsk musikkksamling og i andre biblioteker/samlinger som ikke har funnet vei til utøvere og framføringsinstitusjonene på samme måte som Musikkinformasjonssenterets ”nyere” materiale. Det bør være en utfordring at også dette gjøres tilgjengelig i framtiden. Sett fra vårt ståsted er det ingen som er bedre rustet til en slik oppgave enn Musikkinformasjonssenteret, da senteret besitter den nødvendige publiseringskompetanse og produksjonsutstyr.

Musikkinformasjonssenteret ser for seg at dette arbeidet kan skje i nært samvirke med Norsk musikkksamling, og mener at den planlagte flyttingen til Nasjonalbibliotekets bygg kan være gunstig i så måte.

Når notematerialet er produsert, skal det formidles, og denne formidlingsjobben kan godt sees i sammenheng med det øvrige, allerede omtalte informasjons- og promoteringsarbeidet i Musikkinformasjonssenteret. Også på dette området skal det på den ene siden drives en bred *informasjonsvirksomhet* omkring verkene som på denne måten gjøres tilgjengelig, og på den andre siden drives mer selektiv *promoteringsvirksomhet* i forbindelse med spesielle satsinger (som i forbindelse med prosjektet *Et eget århundre*, hvor Musikkinformasjonssenteret markedsfører notematerialet som er spesiallaget til gjennomføringen av konsertprosjektet).

Egenevalueringen argumenterer med at en effektivisert promotering av framføringsmaterialet kan gi så gode resultater og generere så store inntekter både til Musikkinformasjonssenteret og rettighetshaverne at det bent fram er mulig å snakke om et rent næringsmessig potensial.¹⁶ Jeg tillater meg å tvile på om denne musikken noen gang vil treffe et marked som i noen betydelig grad kan redusere behovet for offentlig støtte til både komponeringen og publiseringen. Promoteringen av denne musikken må baseres på mål som ikke er mindre ideelle enn dem som gjelder for

¹⁶ I egenevalueringen heter det: ”I forlengelse av dette burde Musikkinformasjonssenteret vært tilført resurser som muliggjorde en proaktiv ’salgsvirksomhet’ av norske verk overfor orkestre og større ensembler i inn- og utland. På sikt vil en slik virksomhet både kunne øke Musikkinformasjonssenterets egeninntekter, og generere inntekter til norske rettighetshavere (med andre ord: et kultur- og næringsperspektiv og potensiale).”

komponeringen. Det er en grunnleggende innsikt i kulturmarkedsføring at produktet står fast, og at markedspotensialet skal utvikles fra produktet som det foreligger.

Berkaak-rapporten fra 2001 konkluderte blant annet med at Musikkinformasjonssenteret burde overlate publiseringsvirksomheten til Norsk komponistforening. Begrunnelsen var at publiseringsvirksomheten er ”svært intimt knyttet sammen med komponistenes faglige og økonomiske interesser” og derfor bidrar til en totalt sett alt for sterk binding til Komponistforeningen, en binding Berkaak anser som en hindring for ”vekst og endring i virksomheten”.¹⁷ Senteret ønsket imidlertid ikke å følge anbefalingen om å overlate publiseringsjobben til andre.

Jeg er enig i at en for sterk binding til den opprinnelige målgruppen, Norsk Komponistforenings medlemmer, vil representere en hindring i utviklingen i Musikkinformasjonssenteret, som nå har i oppdrag å betjene alle musikkmiljøer. Jeg drøfter i avslutningskapitlet om det i dag foreligger en slik binding/hindring. Når det gjelder spørsmålet om publisering av norsk, skriftlig musikk, ser jeg ingen grunn til at Musikkinformasjonssenteret ikke skal utføre denne oppgaven, som faller godt inn under hovedmålsetningen om å ”arbeide for økt bruk av norsk musikk i inn- og utland”. Med utgangspunkt i denne hovedmålsetningen skal senteret hjelpe alle miljøene i musikklivet med de informasjons- og promoteringsutfordringene som er mest presserende for hver enkelt. For norsk samtidsmusikk er utfordringen (blant mye annet) musikkforlagstjenester.

Det er riktig at denne tjenesten har et produksjonsaspekt, og at Musikkinformasjonssenteret i dette tilfellet bidrar til å *produsere* det produktet som det er satt til å formidle. Jeg ser imidlertid ikke at dette skulle sette senteret i noen form for prinsipiell konflikt. Tvert i mot vil medvirkning i produksjonen gi en form for eierskap som virker motiverende også i informasjons- og promoteringsarbeidet.

En helt annen ting, som jeg kommer tilbake til, er at senteret har et langt lerret å bleke når det gjelder å opparbeide eierskapsfølelse og motivasjon i forhold til produktene fra andre musikkmiljøer. Men å kvitte seg med publiseringsjobben for å bedre forholdet til disse *andre* miljøene, ville være å kaste

¹⁷ ”Produksjonsdelen ville deretter kunne skilles ut og legges inn som en del av Komponistforeningens sekretariat. Denne funksjonen anses som svært intimt knyttet sammen med komponistenes faglige og økonomiske interesser og hører derfor naturlig hjemme her. Norsk komponistforening kunne eventuelt opprette et eget musikkforlag som ble drevet på de samme betingelser som NMIs produksjonsavdeling i dag. I stedet for dagens ordning hvor NMI sender en kopi til Musikksamlingen, bør det kunne la seg gjøre at Musikksamlingen sender kopier til Komponistforeningen. Her kan man så anvende dette kopimaterialet til å utarbeide stemmesett, klaveruttog og notekopier for formidling til ulike de brukere. En slik ordning vil ligge svært nær den løsningen Komponistforeningen opprinnelig foreslo i den opprinnelige fasen under planleggingen av senteret, da de ønsket seg en ’informasjonssentral’ ved foreningens egen administrasjon.” Odd Are Berkaak: *Seriøs og beskyttet. En evaluering av Norsk musikkinformasjon* (Oslo: Norsk kulturråd, 2001), s. 75f.

barnet ut med badevannet, noe som imidlertid ikke fritar Musikkinformasjonssenteret fra å sørge for at badevannet tross alt blir skiftet litt oftere. Senteret har nå badet svært lenge med Komponistforeningen.

Arkivfunksjoner

I tilknytning til musikkforlagstjenestene har Musikkinformasjonssenteret samlet et betydelig arkivmateriale. Dette ivaretas av Arkiv- og produksjonsavdelingen. Fundamentet i samlingene er selvsagt de omtalte 7 000 *notemanuskriptene* som er deponert av norske komponister med sikte på publisering av framføringsmateriale. I forlengelse av dette har man som sagt også opprettet et *referansearkiv* som består av fotokopier av alle de 7 000 notemanuskriptene samt en stor samling forlagsutgivelser av norsk musikk. Sistnevnte omfatter omlag 2 500 verk som er utgitt på norske eller utenlandske forlag. Tilveksten av forlagsutgivelser var i 2003 på 67.

I tillegg til notearkivene, har senteret bygget opp en samling med *lydopptak* i ulike formater (lp-plater, cd-plater og båndopptak). Denne hadde i 2003 en tilvekst på 299 verktitler, herunder både cd-utgivelser og opptak fra NRK. Videre har Musikkinformasjonssenteret en mastertape-samling, et presseklipp-arkiv og en tidsskriftsamling.

Musikkinformasjonssenterets arkivfunksjoner er, som man vil se, i stor grad knyttet til forlagstjenestene. Noen av aktivitetene ligner imidlertid mer på rent dokumentasjonsarbeid og må sees i sammenheng med det øvrige nasjonale dokumentasjonsarbeidet på musikkområdet. Odd Are Berkaak argumenterer for at dokumentasjonsarbeidet, i likhet med publiseringsarbeidet, bør overlates til andre, og slik bidra til å løse litt på den bindingen senteret tradisjonelt har til komponistmiljøet. Han foreslår å overlate alt dokumentasjonsarbeid til Nasjonalbibliotekets musikkavdeling Norsk musikkksamling.

Jeg er på dette punktet enig med Berkaak, men har andre grunner enn han. Jeg har allerede argumentert mot den oppfatning at Musikkinformasjonssenteret effektivt kan bygge opp sin troverdighet som informasjonsaktør for hele musikklivet ved å kvitte seg med oppgaver som er knyttet til det musikkmiljøet som tidligere var prioritert, når disse oppgavene ellers faller naturlig inn i virksomheten. Det må foreligge andre grunner til å legge fra seg oppgaven.

I avslutningskapitlet argumenterer jeg for at Musikkinformasjonssenteret bør konsentrere seg om å være en *informasjonsaktør* og overlate alle dokumentasjons- og arkivfunksjoner til Nasjonalbiblioteket. Dette innebærer i praksis at Musikkinformasjonssenteret i framtida ikke bør drive

med innsamlings- og arkiveringsarbeid som ikke inngår i det forlagsmessige arbeidet eller på annen måte hører naturlig hjemme i senterets informasjons- og profileringsvirksomhet.

Forvaltning av kulturpolitiske ordninger på oppdrag fra offentlige myndigheter

I tillegg til å være en informasjonsformidler og en promoteringsaktør for norsk musikk, har Musikkinformasjonssenteret i kraft av sin samlede kompetanse framstått som en leverandør av *kompetansetjenester* til myndighetene.

I perioden 1985–2000 administrerte Norsk musikkinformasjon Innkjøpsordningen for nye norske fonogrammer på vegne av Kulturdepartementet. Denne ordningen består i at staten kjøper inn et antall eksemplarer av utvalgte norske plateutgivelser og fordeler disse til biblioteker og kommunale musikkskoler i Norge; de fleste av dem distribueres også til utvalgte radiostasjoner og utenriksstasjoner i utlandet. Målet er både å støtte kunstnerne og plateselskapene og å bidra til å gjøre norsk musikk tilgjengelig for publikum. Til å velge ut utgivelsene som kjøpes inn, oppnevnes en komité med representanter for ulike organisasjoner i musikklivet, herunder platebransjen.¹⁸ Norsk musikkinformasjon mottok en årlig tilleggsbevilgning for å dekke utgiftene til forvaltning av ordningen.

I 2000 ble forvaltningsansvaret for innkjøpsordningen lagt til Norsk kulturråd, mens den praktiske håndteringen fortsatt ble ivaretatt av Norsk musikkinformasjon. Fra annen tildelingsrunde i 2002 overtok Kulturrådet også det praktiske ansvaret.

I egnevalueringen tar Musikkinformasjonssenteret til orde for at ansvaret for innkjøpsordningen igjen skal legges tilbake til senteret:

Sett fra Musikkinformasjonssenterets ståsted, og på bakgrunn av at Musikkinformasjonssenteret fra 2005 skal samlokaliseres med Musikkens samlingen, Vise- og Jazzarkivet og muligens også et populærmusikkinstitut i det rehabiliterte Nasjonalbiblioteket i Oslo, vil Musikkinformasjonssenteret hevde at det vil være mer hensiktsmessig om Fonograminnkjøpsordningen i sin helhet ble tilbakeført til Musikkinformasjonssenteret (slik den var fram til 2002). I dette nye samarbeidsklima vil man kunne skape en mer rasjonell og dynamisk organisering av ordningen som både ligger tettere opp mot norske mottakere (bibliotekene), som samtidig utnytter arkivenes musikkfaglige kompetanse og formidlingsoppgaver, samt en mer proaktiv og informasjonsfaglig oppfølging av ordningens utenlandske mottakere.

Delegeringen av offentlige forvaltningsoppgaver til fagorganer utenfor den offentlige forvaltningen begrunnes vanligvis med at forvaltningen ikke selv besitter tilstrekkelig kompetanse på det aktuelle

¹⁸ Komiteen har i dag denne sammensetningen: Andreas Gilhuus (FONO), Tove Bøygard (GramArt), Jørn Dalchow (IFPI), Sveinung Sand (Musikernes fellesorganisasjon), Gaute Storaas (NOPA), Ewa Serafin (Norsk komponistforening) og Berit Opheim (Rådet for folkemusikk og folkedans).

området. Norsk kulturråd har ikke bare kompetansen til å administrere fonograminnkjøpsordningen, men også mulighet til å vurdere den i sammenheng med en rekke andre musikkpolitiske virkemidler som Kulturrådet bestyrer. Jeg kommer tilbake til dette spørsmålet i avslutningskapitlet.

Imidlertid har Kulturrådet overlatt Musikkinformasjonssenteret oppgaven med å distribuere utenlandseksemplarene av de innkjøpte fonogrammene. Det dreier seg om 120 eksemplarer av hvert fonogram som fordeles til utenriksstasjonene og utvalgte radiostasjoner i utlandet. I årsmeldingen kan vi lese at Musikkinformasjonssenteret i 2003 framstilte omtaler på engelsk av samtlige innkjøpte innspillinger, og omtalene er også publisert på mic.no. Videre ble det framstilt to informasjonshefter som ble vedlagt utenlandsforsendelsene. Jeg vurderer også denne forvaltningsoppgaven nærmere i avslutningskapitlet, og konkluderer der med at den gjerne kan ivaretas av Musikkinformasjonssenteret.

Også Utenriksdepartementet er blant oppdragsgiverne til Musikkinformasjonssenteret. Fra 2003 har Utenriksdepartementet for en prøveperiode på tre år overlatt administrasjonen av sine kulturstøttemidler (støtte til reise og opphold i forbindelse med norske kunstners opptreden i utlandet) til eksterne faglige institusjoner. På musikkområdet er Musikkinformasjonssenteret departementets faglige samarbeidspartner.¹⁹ Til å fordele midlene har Utenriksdepartementet oppnevnt et fagutvalg for hvert kunstområde. Som leder for utvalget sitter lederen for den angjeldende faginstitusjonen, således også Musikkinformasjonssenterets direktør.²⁰ Musikkinformasjonssenterets rolle består ellers i å være mottaksinstans for søknadene og forberede sakene for utvalgsbehandling. Musikkinformasjonssenteret forteller i årsmeldingen at antall henvendelser fra potensielle søkere, og antall innsendte søknader, har økt betydelig etter at senteret overtok administreringen av ordningen og begynte å bekjentgjøre den på sine nettsider. Man forteller også om en økning i antall henvendelser fra utenriksstasjonene som følge av at Musikkinformasjonssenteret har overtatt ordningen.

I 2003 var det 152 søknader om reisestøtte, og den samlede søknadssummen var på 7,2 mill. kroner. Det fordelte beløpet var på 0,8 mill. kroner.

Jeg drøfter også denne forvaltningsoppgaven i avslutningskapitlet og konkluderer med at både Utenriksdepartementet og Musikkinformasjonssenteret kan dra nytte av samarbeidet, men at

¹⁹ De øvrige organisasjonene er Norla (litteratur), Office For Contemporary Art Norway (OCA) (billedkunst), Danse- og Teatersentrum (scenekunst), Norsk Kunsthåndverkere (Kunsthåndverk), Norsk Form (arkitektur og design), Norsk Filminstitutt (film).

²⁰ Fagutvalg for musikk har følgende medlemmer: Svein Bjørkås, direktør for Musikkinformasjonssenteret, utvalgsleder, Hilde Bjørkum, direktør for Førde Internasjonale Folkemusikkfestival, Martin Revheim, daglig leder ved Kongsberg Jazzfestival, Tore Flesjø, direktør i Norsk Jazzforum, Helges Skansen, konsertsjef i Rikskonsertene, Gry Zakariassen, daglig leder i Norgesnett, Eva V. Lous, rådgiver i Avdeling for presse, kultur og informasjon, Utenriksdepartementet.

Musikkinformasjonscenteret må skille klart mellom dette oppdraget, som skal utføres på utenrikspolitikkenes premisser, og sitt eget kulturpolitiske oppdrag.

Økonomi

Norsk musikkinformasjon fikk oppstartsstøtte i interimperioden fra 1979 til 1981. Det var Kulturrådet og Komponistforeningen som gikk sammen om denne. Norsk musikkinformasjon kom deretter inn i en ordning med fast statstilskudd fra 1982. Tilskuddet hadde plassering i posten for ”ymse faste tiltak” og var blant tilskuddene daværende Kirke- og undervisningsdepartementet selv forvaltet. I en periode på nittitallet ble tilskuddet tildelt av Rikskonsertene som delegert forvaltningsoppgave. Fra 2000 ligger tilskuddet på post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, og Kulturrådet har ansvaret for tilskuddet som delegert forvaltningsoppgave (se tabell under). I 2003 var tilskuddet på 7 981 000 kroner.

2000	6 317 000
2001	6 994 000
2002	7 469 000
2003	7 693 000
2004	7 981 000

Musikkinformasjonscenteret har også mottatt en rekke andre tilskudd fra Kulturrådet til spesielle satsinger. *Ballade.no* fikk i 2004 støtte til sitt prosjekt *Fokus på Oslo-kulturen*. I 2004 fikk Musikkinformasjonscenteret også 200 000 kroner til arrangementen av en internasjonal konferanse i Bergen. Til prosjektet *Et eget århundre. Norsk orkestermusikk 1905-2005* mottar senteret 350 000 kroner i perioden 2004–2005. Endelig mottar senteret en bevilgning på 560 000 kroner for perioden 2003–2005 til digitalisering av senterets notearkiv.

Musikkinformasjonscenteret mottar også prosjekttilskudd fra andre offentlige myndigheter og fonds.

Som vi ser av driftsbudsjettet for 2003 (se Tabell 3 nedenfor), er det statlige driftstilskuddet den dominerende inntekstposten som dette året var på 7,7 mill. kroner, eller 72 prosent av den totale

driftsinntekten på 10,7 mill. kroner.²¹ De øvrige inntektene utgjorde omlag 3 mill. kroner eller 28 prosent av driftsinntekten.²²

Musikkinformasjonscenteret tar i egevalueringen til orde for at ikke bare kulturmyndighetene, men også utenriks- og næringsmyndighetene burde bidra til den løpende finansieringen av driften. Dette er en naturlig konsekvens av senterets ønske om å påta seg et utvidet promoteringsansvar, hvor det ikke bare legges kultur mål til grunn, men også utenrikspolitiske og næringspolitiske mål. Som tidligere omtalt, har Utenriksdepartementet for en prøveperiode på tre år delegert forvaltningen av sine musikkstøttemidler til Musikkinformasjonscenteret, og i egevalueringen går senteret inn for at Music Export Norway legges inn under Musikkinformasjonscenteret.²³

Som man vil se i avslutningskapitlet, fraråder jeg Musikkinformasjonscenteret å institusjonalisere oppdragsvirksomheten for eksterne aktører. Tvert i mot bør senteret rendyrke og tydeliggjøre sitt eget, kulturpolitiske oppdrag. Således er det etter mitt syn ikke naturlig at Utenriksdepartementet bidrar med tilskudd til den løpende driften av Musikkinformasjonscenteret. Senteret hører hjemme på Kultur- og kirke departementets budsjett. En annen ting er at Musikkinformasjonscenteret må sørge for å ta seg betalt for de tjenester de utfører for andre aktører.

Formålsparagrafen i de nye vedtektene sier at ”Musikkinformasjonscenteret skal utvikle gode tjenester innen publisering av musikkverk og informasjonsformidling om norsk musikkliv som, med basis i senterets offentlige tilskudd, også skal generere egeninntekter for å styrke videreutviklingen av senteret.” Flere steder i dokumentene understreker Musikkinformasjonscenteret de kommersielle potensialene virksomheten.

²¹ Ettersom Musikkinformasjonscenteret administrerer husleia for en rekke andre aktører i Musikkens Hus, er innbetaling av andel husleie fra disse andre regnskapsført hos Musikkinformasjonscenteret som inntekt under posten ”Refusjoner”, og denne posten må følgelig avregnes på utgiftssiden mot leieutgifter under posten ”Kontor- og adm.kostnader”. Etter en slik avregning hadde Musikkinformasjonscenteret i 2003 en inntekt på 9,9 mill. kroner.

²² I egevalueringen omtales alle inntekter ut over det faste statlige driftstilskuddet som ”egeninntekter”, og egeninntektene blir derfor beregnet ganske høyt: ”Egeninntektene i Musikkinformasjonscenteret utgjør i løpet av de seneste årene ca. 30–38 % av totalbudsjettet. De vesentligste postene er her prosjektinntekter, inntekter på salg og leie av notemateriale, og framleie inntekter (motregnes tilsvarende på utgiftssiden).” De rene salgsinntektene utgjorde i 2003 omlag 7 prosent av driftsinntekten. Prosjektinntektene er i hovedsak støtte fra ulike offentlige myndigheter og fonds.

²³ ”Som tidligere antydnet vil Musikkinformasjonscenteret gjerne se at Utenriksdepartementet tar et økonomisk ansvar for Musikkinformasjonscenterets utenrikskulturelle virksomhet (som i tilfellet OCA). Ved en ev. integrasjon av Music Export Norway i Musikkinformasjonscenteret vil det være naturlig at Næringsdepartementet blir en tredje bidragsyter, slik de er en bidragsyter og tilrettelegger for en rekke andre bransjer og sektorer.”

Det er i dag hovedsakelig publisering av notemateriale i forbindelse med samtidsmusikken som gir senteret noen inntekter av betydning, men disse utgjør en meget liten del av driftsbudsjettet. I driftsregnskapet for 2003 er disse regnskapsført som ”egeninntekter” og lå på 725 000 kroner eller omlag 7 prosent av driftsinntekten. (Ifølge årsmeldingen for 2003 var inntekten fra utleie av noter på 343 000 kroner og fra salg av noter på 260 000 kroner, til sammen drøyt 600 000 kroner. De øvrige omlag 120 000 kroner var andre inntekter.)

Det er vanskelig å se at et informasjonssenter skal kunne generere vesentlig større kommersielle inntekter, med mindre man begynner å ta seg betalt for bruken av de nettbaserte tjenestene. I dagens marked er det imidlertid et begrenset grunnlag for betal-tjenester på internett, i hvert fall når det gjelder ren informasjonsformidling. (Annerledes er det kanskje med nedlasting av musikk, som begynner å ta kommersiell form.)

I forbindelse med de delegerte forvaltningsoppgavene fra Kulturrådet og Utenriksdepartementet får Musikkinformasjonssenteret dekket sine administrative utgifter, men det ligger knapt noen kommersielle potensialer i denne type konsulent- og kompetansetjenester for offentlige aktører.

Det er i sum vanskelig å se at en stiftelse med ideelt/kulturelt formål skal kunne generere vesentlige markedsinntekter, og det kan da heller ikke være poenget med en slik stiftelse.

Tabell 3. Musikkinformasjonssenteret. Driftsregnskap 2003²⁴

	2003	2002
DRIFTSINNEKTER		
Adm.godtgjørelse Innkjøpsordningen	0	175 000
Driftsstøtte stat	7 693 000	7 469 000
Annen offentlig støtte	310 000	118 820
Støtte fra andre	685 000	0
Overført ubrukte prosjektmidler til 2004	-608 364	0
Egeninntekter	724 597	518 243
Refusjoner (leietakere og diverse)	1 796 500	1 284 654
Andre inntekter	138 066	116 315
SUM NETTO DRIFTSINNEKTER	10 738 799	9 682 031
DRIFTSKOSTNADER		
Faste		
Lønn og sosiale kostnader	-6 400 922	-5 721 741
Avskrivninger	-387 833	-218 233
Kontor- og adm.kostnader	-3 378 361	-3 647 258
Andre driftskostnader	-518 901	-558 191
SUM FASTE DRIFTSKOSTNADER	-10 686 017	-10 145 424

Ser vi på utgiftene i 2003, utgjør lønningene naturlig nok den dominerende posten. Lønnskostnadene beløp seg til 6,4 mill. kroner, eller omlag 70 prosent av de totale kostnadene som var på 10,7 mill. kroner. Blant de øvrige utgiftene er kontor- og administrasjonskostnadene dominerende.²⁵ Vi ser at det ikke er regnskapsført noen prosjektkostnader, og det bestyrker inntrykket av at senteret hovedsakelig er bundet opp i løpende dag-til-dag-virksomhet og i mindre grad makter å realisere spesielle satsinger.

²⁴ Kilde: Musikkinformasjonssenteret: Årsmelding for 2003.

²⁵ Under kontor- og administrasjonskostnader føres også hele husleien for Musikkens Hus, herunder leie for lokaler som brukes av andre aktører. Disse aktørene refunderer sin andel av husleien til Musikkinformasjonssenteret, og refusjonene føres på inntektssiden i Musikkinformasjonssenterets regnskap. Se fotnote 21.

2 NORSK JAZZARKIV

Bak opprettelsen av Norsk Jazzarkiv i 1981 sto et en gruppe entusiaster med interesse for jazzens historie i Norge, og i spissen for dem samleren og jazzhistorikeren Johs Bergh. Initiativet var inspirert av Svenskt Visarkiv, som hadde en egen jazzavdeling. Lederen for Svenskt Visarkiv, Bengt Jonsson, var dessuten en pådriver i saken.

Grunnlaget for etableringen av Jazzarkivet ble lagt av en arbeidsgruppe bestående av Johs Bergh, Steinar Kristiansen og Bjørn Stendahl, som alle skulle komme til å spille sentrale roller i jazzarkivets videre utvikling. En viktig medspiller var også tidligere Norsk Jazzforbund. Arbeidsgruppens innstilling ble lagt fram i 1980, og finansieringen ble sikret gjennom drøftinger med det daværende Kirke- og undervisningsdepartementet. Arbeidet for å sikre departementets medvirkning skjedde i et samarbeid med Norsk visearchiv og Norsk musikkinformasjon, slik at alle tiltakene kunne fremmes overfor kulturmyndighetene som et samlet initiativ. Alle kom inn med fast statlig driftstilskudd fra 1982.

Norsk Jazzarkiv driver innsamling, katalogisering og bevaring av materiale fra norsk jazzhistorie. På dette grunnlaget har arkivet også initiert og organisert forskningsprosjekter, som i sin tur blant annet har resultert i flere bokutgivelser om norsk jazzhistorie. Det foregår også en viss formidlingsvirksomhet, først og fremst i form av veiledning ved henvendelser til instituttet, men også i form av særskilte formidlingsprosjekter. Et eksempel på det siste er etableringen av den nettbaserte tjenesten Jazzbasen som ble gjennomført i samarbeid med Nasjonalbiblioteket, og som gjør arkivressurser tilgjengelige og søkbare på internett i form av lydseksempler, fotos og tekst.²⁶

Ved å ta ansvar for grunnleggende arkivfunksjoner på jazzområdet, fyller Jazzarkivet en viktig funksjon i det nasjonale musikkdokumentasjonsarbeidet. Samtidig står Jazzarkivet overfor utfordringen å samordne sin innsats med de øvrige aktørene, først og fremst Nasjonalbiblioteket, som er den sentrale aktøren i dette arbeidet. Andre sentrale samarbeidsparter er Norsk visearchiv, Institutt for norsk populærmusikk og Musikkinformasjonssenteret.

Jazzarkivet har lokaler i Musikkens Hus i Oslo, sammen med blant andre Musikkinformasjonssenteret og Norsk visearchiv. Virksomheten i Jazzarkivet har et begrenset omfang på grunn av små ressurser. Jazzarkivet mottar et årlig driftstilskudd over post 74. Dette tilskuddet var på 770 000 kroner i 2004.

²⁶ <http://www.jazzbasen.no/> (7.10.03).

Mål og virkemidler

Jazzarkivets formål, slik det kommer fram i vedtektene, er ganske enkelt ”å utvikle og drive et dokumentasjonssenter for norsk jazzhistorie og norsk jazz generelt”.²⁷ I tillegg nevnes tre hovedoppgaver, nemlig:

- innsamling, ordning og oppbevaring av ulike typer materiale som kan belyse norsk jazzliv
- forskning på norsk jazz
- informasjon om norsk jazzhistorie og om norsk jazz generelt

I styringsdialogen med staten er det utviklet en egen oppstilling av mål og oppgaver, som gjengis i søknader og tildelingsbrev. Ifølge denne er Jazzarkivets hovedmål *å bidra til økt kunnskap og informasjon om jazz i Norge i fortid og samtid gjennom dokumentasjon og kompetanseoppbygging og å gjøre denne kunnskapen tilgjengelig for så mange som mulig*.²⁸ For å nå dette målet skal Jazzarkivet arbeide med følgende oppgaver:

- Innsamling og oppbevaring av skriftlig eller lydfestet materiale som gjelder jazz i Norge.
- Stimulere til forskning om jazz i Norge og jazzens plass i norsk musikkhistorie og musikkliv.
- Formidling av informasjon om forskningsmateriale og annet skriftlig eller lydfestet materiale.

Samlet dekker målformuleringene de fire momentene som inngår i alt kulturhistorisk dokumentasjonsarbeid – innsamling, bevaring, forskning og formidling. Ikke alle arkiver driver en utstrakt forsknings- og formidlingsaktivitet, men ut fra målformuleringene ser Jazzarkivet ut til å vektlegge disse. Arkivets folk bekrefter dette, og jeg får samtidig forståelse av at forskning og formidling betraktes i nøye sammenheng: For Jazzarkivet betyr formidling i stor grad formidling av forskningsresultater i form av bøker og artikler. Jeg kommer tilbake til det seinere i kapitlet.

I forbindelse med målsetningene om innsamling og bevaring av ”ulike typer materiale som kan belyse norsk jazzliv”, kan vi merke oss at Jazzarkivets virksomhet grenser opp til og delvis overlapper med virksomheten til de andre virksomhetene som omtales i denne rapporten. Jeg kommer tilbake til også dette.

Organisering og nettverk

En sentral aktør ved oppstarten var daværende Norsk Jazzforbund, og Jazzarkivet var i de første årene knyttet organisatorisk til Jazzforbundet. Det var Jazzforbundet som oppnevnte styret i Jazzarkivet. Fra 1997 ble Jazzarkivet imidlertid en selvstendig stiftelse med et partssammensatt styre på fem personer bestående av en representant for hver av de følgende institusjoner:

²⁷ Vedtektene til Jazzarkivet er gjengitt bakerst i rapporten (s. 87).

²⁸ Norsk Jazzarkivs søknad om driftstilskudd for 2005 av 25.2.2004.

- Institutt for musikk, NTNU
- Institutt for musikk og teater, UiO
- Musikkinformasjonssenteret
- Nasjonalbiblioteket
- Norsk jazzforum

Styret består i perioden 2004–2006 av følgende personer:

- Steinar Kristiansen, styreleder, vara Wilhelm Karlsen (Norsk Jazzforum)
- Bjørn Alterhaug, nestleder, vara Kjell Oversand (NTNU, Institutt for musikk)
- Tellef Kvifte, vara Hedvig M. Thomassen (UiO, Institutt for Musikk og Teater)
- Morten Walderhaug, vara Aslak Oppebøen (Musikkinformasjonssenteret)
- Asbjørn Straumfors, vara Magne Seland (Nasjonalbiblioteket)

Vi ser at styresammensetningen gjenspeiler Jazzarkivets viktigste samarbeidsparter innenfor de fire arkivfaglige arbeidsområdene: – innsamling og bevaring (Nasjonalbiblioteket), forskning (universitetsinstituttene) og formidling (Nasjonalbiblioteket, Musikkinformasjonssenteret). I tillegg markeres tilhørigheten til jazzen som musikkform (Jazzforum). Sammensetningen synes hensiktsmessig dersom man legger vekt på gode samarbeidsrelasjoner på alle virksomhetsområder. Som i tilfellet Musikkinformasjonssenteret kan man imidlertid bemerke at styresammensetningen fører til en ensidig kompetanseprofil, basert nesten utelukkende på musikk- og arkivfaglig kompetanse, samt at det ikke trekkes inn styrerepresentanter fra andre samfunnssektorer, som næringslivet og mediene, noe som synes å bli mer vanlig i kulturlivet. Dette er imidlertid et mindre problem i forbindelse med lite, spesialisert tiltak som Jazzarkivet enn det er for Musikkinformasjonssenteret som ledende aktør innenfor informasjon og publisering i norsk kulturliv.

I tillegg til styret, har Jazzarkivet et rådgivende fagorgan, som kalles Faglig utvalg. Det faglige utvalget oppnevnes av styret for tre år av gangen og skal ifølge Jazzarkivets vedtekter holde minst to møter i året. Det faglige utvalgets oppgaver er beskrevet slik i vedtektene:

Faglig utvalg forutsettes aktivt å foreslå, utvikle og gjennomføre prosjekter innenfor stiftelsens formål og bør derfor være sammensatt av personer som har kompetanse innenfor dette området.

Faglig utvalg skal være stiftelsens rådgivende organ i faglige spørsmål og fatter beslutninger av faglig art innenfor vedtatt budsjett og rammer bestemt av styret.

Faglig utvalg har innstillende myndighet overfor styret når det gjelder faglig virksomhet, ansettelse av daglig leder, andre faste medarbeidere, arbeidsinstrukser og budsjett for stiftelsen.

I dag sitter følgende personer i det faglige utvalget:

- Tor Dybo

- Jan Evensmo
- Steinar Kristiansen
- Carl Petter Opsahl
- Bjørn Stendahl

I tillegg til å representere et musikkfaglig støtteapparat for Jazzarkivet sikrer utvalget også kontakten og forankringen i det aktive jazzmiljøet. Samlet sett har derfor styret og det faglige utvalget den doble funksjonen å forankre Jazzarkivet både ”oppover” og ”nedover”. I egnevalueringen anser Jazzarkivet denne organisasjonsmodellen for optimal:

Organiseringen sørger for både betryggende styring fra tunge institusjoner med til dels tilsvarende virksomhet som Norsk Jazzarkiv og en sterk jazzfaglig forankring som samtidig ivaretar kontakt med viktige deler av jazzmiljøet og interessene for frivillig arbeid.

Arkivet har kun én ansatt, men engasjerer ekstra folk til særlige satsinger og prosjekter. For tida er to personer ansatt på timebasis for å drive med registrering av innsamlede dokumenter.

I tillegg har arkivet i alle år vært avhengig av en stor frivillig innsats fra jazzmiljøet. En rekke enkeltpersoner har bidratt til arbeidet i arkivet på frivillig basis. Jazzarkivets folk understreker at frivillig arbeid i denne sammenheng ikke først og fremst betyr praktisk innsats og dugnadsarbeid; det er snakk om faglige bidrag fra folk med lang erfaring fra jazzlivet som leverer et viktig kompetansetilskudd i dokumentasjonsarbeidet. Johs Berghs mangeårige arbeid for norsk jazzhistorie er bare ett, om enn det mest imponerende eksemplet. Mer om det frivillige arbeidet under avsnittet om økonomi.

Virksomhet

Jazzarkivets virksomhet kan beskrives områdevis i henhold til de nevnte arkiv- og museumsfaglige hovedaktivitetsområdene – innsamling, bevaring, forskning og formidling.

Jazzarkivets samlinger er ikke basert på innkjøp i stor skala. Det aller meste er kommet til arkivet som donasjoner, og her er arkivets forankring og legitimitet i jazzmiljøet en viktig forutsetning. Likevel ble det gjort et større innkjøp ved overtakelsen av Johs Berghs samling, ved hjelp av en prosjektbevilgning fra Kulturrådet på 100 000 kroner.

Bevaringsarbeidet består i å oppbevare og systematisere samlingene. Det er gjennom årene bygd opp en betydelig samling av jazzrelatert materiale. De viktigste kategoriene er lydfestinger, fotografier, videoer, avisutklipp, tidsskrifter og bøker. Den betydeligste delen av samlingen er lydsamlingen, som omfatter fonogramutgivelser i forskjellige formater, men også private opptak fra for eksempel

jazzklubber, konserter og festivaler. I årsrapporten for 2003 presenterer Jazzarkivet følgende oversikt over arkivbeholdningen:

<i>Tabell 4. Norsk Jazzarkiv. Oversikt over arkivmateriale pr. 31.12.2003²⁹</i>		
	31.12.03	(2003)
Lp-plater	740	693
Cd-plater	1 438	1 300
78-plater	346	
Lydkassetter, Mc	513	480
Lydkassetter, Dat	440	500
Spolebånd	471	322
Spolebånd deponert i NBR	142	142
Videokassetter	245	240
Film	3	3
Hovedoppgaver og doktorgradsavh.	14	13
Studentoppgaver, lavere nivå	37	35
Notemateriale	132	132
Utklippsbøker	71	71
Bøker, hefter	335	330
Foto	ca 4 550	ca 4 550

Som eksempler på kulturhistoriske skatter i samlingene nevnes originalarkivet til jazzklubben Oslo Rhythm Club som var Norges første jazzklubb, stiftet i 1936 (et arkiv Johs Bergh skal ha omtalt som den norske jazzhistoriens ”dødehavsruller”). Et annet eksempel er Jan Garbareks første lp-utgivelse fra 1967, en konsertinnspilling, som er meget sjelden, samt de håndtegnede plakatene som ble laget til konserten og originalfotos fra begivenheten.

Jazzarkivet ene ansatte kan naturlig nok ikke bruke all sin tid på det grunnleggende arkivarbeidet: innsamling, registrering, bevaring. Underkapasiteten i arkivet viser seg ved at store samlinger med arkivmateriale, både papirbaserte dokumenter, fotografier og lydfestinger, ligger uregistrert i kasser og hyller. Dette materialet er således riktignok foreløpig reddet for ettertida, men det er ikke tilgjengelig for forskning og formidling. På henvendelse fra forskere og andre interesserte må man ofte konstatere

²⁹ Kilde: Jazzarkivets årsrapport for 2003.

at det etterspurte dokumentet nok finnes, men hvor? I egnevalueringen beskriver Jazzarkivet situasjonen slik:

Arkivarbeid er langsiktig og arbeidsintensiv virksomhet, og det er først og fremst det arkivfaglige arbeidet knyttet til katalogisering og ordning av materialet som lider under mangel på arbeidskraft. Denne delen av arbeidet blir derfor stadig liggende etter, og det er i dag en for stor del av materialet som ikke er ordnet/katalogisert på en tilfredsstillende måte. Slikt materiale, som for eksempel fotografier, er således vanskelig å finne igjen, og dette svekker i sin tur tilgjengeligheten og formidlingsarbeidet overfor brukerne. Mangel på ressurser til ordning kan føre til at arkivet kvier seg for å ta i mot et økende tilbud om donasjoner, eller at potensielle givere ikke ønsker å gi fra seg materiale som kanskje ikke blir tatt hånd om på tilfredsstillende måte.

I egnevalueringen nevner man digitalisering (av papirdokumenter, fotos, film og lyd) som et effektivt virkemiddel til effektivisering av bevaringsarbeidet og formidlingsarbeidet. Digitalisering innebærer ofte registrering, bevaring og tilgjengeliggjøring i ett grep – rett fra pappesken og ut på internett.

Det har vært drevet lite forskning innenfor området norsk jazzhistorie. Et viktig pionerarbeid ble gjort av Johs Bergh og Bjørn Stendahl, i regi av Jazzarkivet selv. Disse har gjennomført tre forskningsprosjekter om norsk jazzhistorie. Den akademiske forskningsinnsatsen på området er ellers begrenset til noen hovedoppgaver og et par doktoravhandlinger. Norsk Jazzarkiv ser det som en av sine oppgaver å initiere forskning med utgangspunkt i egne samlinger. I 2000 bidro Jazzarkivet til planleggingen og gjennomføringen av en internasjonal jazzforskningskonferanse i Trondheim, i samarbeid med Institutt for musikk NTNU.³⁰ Jazzarkivet har også hele tida deltatt i nordiske samarbeid om jazzforskning, og har vært arrangør av to nordiske jazzkonferanser.

De viktigste elementene i formidlingsarbeidet, ved siden av håndteringen av daglige henvendelser, er publikasjonene og internettsatsingen. Den viktigste enkeltsatsingen på publikasjonsområdet er utgivelsen av Johs Berghs og Bjørn Stendahls tre bøker om norsk jazzhistorie. Også utgivelsen av Berghs norske jazzdiskografi er en viktig utgivelse. Jazzarkivet har utarbeidet en publikasjonsliste som er gjengitt som vedlegg bakerst i rapporten (s. 92). I forbindelse med de tre nevnte jazzhistoriske utgivelsene har Jazzarkivet, i samarbeid med Herman Records, fått produsert tre cd-plater med historiske eksempler.

I samarbeid med Nasjonalbiblioteket har Jazzarkivet skapt internetttjenesten Jazzbasen, som presenteres slik: Kjernen i jazzbasen er den norske jazzdiskografien, men basen inneholder også musikerbiografier, et fotogalleri og en samling lydeksempler, samt historiske oversikter.

³⁰ Bjørn Alterhaug, Tor Dybo, Kjell Oversand: *Challenges in Norwegian Jazz Research* (Trondheim: Institutt for musikk NTNU, 2000).

I egnevalueringen vurderer Jazzarkivet formidlingssituasjonen slik:

Arkivets viktigste brukere vil fortsatt være studenter, journalister og forskere, men arkivet ser i tillegg behovet for å styrke arbeid med formidling rettet mot allmennheten og ungdomsskoletrinnet. Jazzen sterke stilling i Norge og til dels internasjonalt i dag skaper ytterligere behov blant både utøvere, media og publikum for dokumentasjon, kunnskap og informasjon om historien om jazz i Norge, bredden i musikalske uttrykkformer og biografisk/diskografisk informasjon.

I egnevalueringen legger Jazzarkivet stor vekt på å beskrive potensialene for et utvidet formidlingsarbeid:

Vi sikter for eksempel til økt ekstern aktivitet knyttet til formidling, både innenfor jazzmiljøet og i samarbeid med andre kultur- og musikkinstitusjoner, herunder undervisning og forskning. Videre er det åpenbart mulig å utvikle slike oppgaver basert på internett-tjenester bl.a. som en del av Norsk Jazzarkivs nordiske og internasjonale samarbeid og ved en styrking av nettstedet jazzbasen.no. Arbeidet med sikring og økt tilgjengeliggjøring av materiale ved digitalisering av dokumenter, lyd og foto er også et viktig satsningsområde.

”Jazzarkivets viktigste styrke og egentlige ressurs er materialet og kompetansen som er knyttet til arkivet”, heter det i egnevalueringen. Med dette antydes virksomhetens forankring i det musikkmiljøet som gav støtet til opprettelsen av arkivet. Aktørene i dette miljøet har overlatt verdifullt materiale til arkivet og bidratt med historiske og musikkfaglige kunnskaper omkring hvert enkelt arkivstykke. Avhengigheten av denne ressursen gjør virksomheten sårbar for tidas gang, ettersom kunnskapene om dokumentene forsvinner om de ikke registreres, bearbeides og formidles.

Jazzarkivet forteller om en ubalanse mellom aktivitetene. Dersom man lykkes i å finansiere særlige prosjekter – som publisering av historiske verk eller lansering av Jazzbasen – er det fordi man har valgt å nedprioritere det løpende arkivarbeidet, noe som i sin tur fører til stadig større etterslep i arkivvirksomheten:

Dette illustrerer et gjennomgående dilemma: Viktige aktiviteter med særskilt finansiering influerer til dels mye på den faktiske arbeidssituasjonen for de arkivfaglige oppgavene i Norsk Jazzarkiv, og over tid utvikles en skjevhet hvor arbeidet med disse oppgavene presses. [...] Behovet for ny arkivmedarbeider oppleves nå som prekært og må få en løsning.

Det er lett å se at en styrking av bemanningen vil gi en umiddelbar effekt på arkivet, og jeg har på dette punktet ingen betenkeligheter med å anbefale en tilskuddsøkning. Men like viktig er mulighetene som oppstår gjennom samarbeid med andre aktører på musikkdokumentasjonsområdet. Planene om å samle flere musikkdokumentasjonstiltak i Nasjonalbibliotekets rehabiliterte bygg på Drammensveien, åpner nye muligheter for samarbeid på flere nivåer. Jazzarkivet, Visearkivet, Institutt for norsk populærmusikk, Musikkinformasjonssenteret og Nasjonalbibliotekets egen musikkavdeling Norsk musikkksamling har mange felles utfordringer innenfor alle arbeidsområder. Aktørene kan dele eller utveksle kompetanse, teknologi og utstyr, og de kan stå samlet om felles satsinger. Styrken i et samlet musikkdokumentasjonsfelt er åpenbar på mange områder, fra innsamling til formidling. Ett eksempel

på mulige fellessatsinger er digitalisering av dokumenter (manuskripter, trykte dokumenter, fotos, film osv.), et område hvor både utfordringene og løsningene i stor grad er felles, og hvor grunninvesteringene er store.

Men samtidig som behovet for samordning og samarbeid er åpenbart ut fra oppgavens karakter, teknisk og praktisk, krever hensynet til identitet og forankring at Jazzarkivet forsetter å framstå som en selvstendig aktør i kulturlivet. Forankringen i jazzmiljøet er en ressurs som ikke må forspilles, og aktørene i dette miljøet vil fortsette å være viktige samarbeidsparter i arbeidet.

Det er mellom disse polene – samordning og identitet – at jazzarkivet må manøvrere. Jeg kommer tilbake til dette spørsmålet i avslutningskapitlet.

Økonomi

Jazzarkivet har fra starten mottatt driftstilskudd over statsbudsjettet. Det første tilskuddet, i 1981, var en etableringsstøtte hvor Kulturrådet og Kulturdepartementet gikk sammen om en bevilgning på 709 000 kroner. Fra 1982 var Jazzarkivet inne med egen driftsbevilgning på statsbudsjettet, men i en årrekke var dette et spesifisert tilskudd under Norsk musikkinformasjon. Fra 2000 har Jazzarkivet et eget tilskudd under post 74. Utviklingen av statstilskuddene de siste årene har vært slik:

Tabell 5. *Norsk Jazzarkiv. Statlig driftstilskudd 2000–2004 (kap. 320, post 74)*

2000	579 000
2001	710 000
2002	728 000
2003	750 000
2004	770 000

Lakonisk heter det i Jazzarkivets egnevaluering: ”Ved etablering hadde man en klar forståelse av at det var vilje og ønske om på noe sikt å løfte tilskuddet, men etter 20 år brer tvilen seg.”

Jazzarkivet oppgir også å ha mottatt prosjektstøtte fra Kulturdepartementet, Norsk kulturråd og andre kulturfond. Blant de større tilskuddene kan vi nevne en bevilgning på 300 000 kroner fra Kulturnett Norge til utvikling av Jazzbasen, en bevilgning fra Kulturrådet til produksjon av fem cd-plateutgivelser under tittelen *Jazz in Norway*, samt tilskudd i 100–150 000-kronersklassen fra Kulturrådet til de tre jazzhistoriske forskningsprosjektene.

Dersom vi ser på driftsregnskapet for 2003 (nedenfor), kan vi gjøre følgende observasjoner:

Den største inntekten under posten Annen driftsinntekt er selvsagt Norsk kulturråds post 74-tilskudd på 750 000 kroner. Men også de andre inntektene på denne posten er kulturrådstilskudd: det dreier seg om et tilskudd på 100 000 kroner til utgivelse av en forskningsrapport, og ett på 75 000 til et cd-prosjekt.

Når det gjelder kostnadene, fordeler disse seg nokså likt mellom lønnskostnader og andre kostnader. Mesteparten av lønnsposten er fast lønn, men det er også noen kostnader til timebetalt ekstrahjelp i arkivet. Utgiftene på Annen driftskostnad er omtrent likt fordelt mellom faste driftsutgifter (husleie, telefon, kontor- og arkivutstyr osv.) og prosjektkostnader. Blant sistnevnte var Forskning 1960–1970 på 100 000 kroner og cd-prosjektet på 92 000 kroner.

	2003	2002
DRIFTSINNEKTER		
Salgsinntekt	11 091	8 339
Annen driftsinntekt	925 000	876 206
SUM DRIFTSINNEKTER	936 091	884 545
DRIFTSKOSTNADER		
Lønnskostnad	444 095	472 323
Annen driftskostnad	465 205	425 218
SUM DRIFTSKOSTNADER	909 300	897 541
DRIFTSRESULTAT	26 791	(12 996)

Som nevnt understreker Jazzarkivet den faglige betydningen av den frivillige innsatsen fra entusiaster i jazzmiljøene. I tillegg har det frivillige arbeidet en økonomisk side. Også om dette rapporteres det i egenevalueringen:

Norsk Jazzarkivs materiale, kompetanse, kapasitet og frivillig/lavlønnet, interessebasert arbeid har gjort det mulig å gjennomføre et større antall viktige forsknings- og formidlingsprosjekter med særskilt finansiering (støtte fra bl.a. Norsk kulturråd). På dette grunnlaget kan man si at Norsk Jazzarkiv har utnyttet tilgjengelige ressurser mer enn optimalt – styret i Norsk Jazzarkiv mener at institusjonene har fått mye ut av lite penger.

Det er ikke vanskelig å se at det å gi støtte til virksomheter som mobiliserer frivillig arbeid og donasjoner, er ressurseffektivt. Det er selvsagt vanskelig å beregne den økonomiske verdien av

³¹ Kilde: Årsoppgjør 2003 for Norsk Jazzarkiv.

frivillig arbeid og donasjoner i forbindelse med et tiltak som Norsk Jazzarkiv, men det er et moment å ta med i en helhetsbetraktning. Dersom man for eksempel vurderer verdien av donasjoner i forhold til de offentlige tilskuddene, er tilskuddene lite ressurseffektive dersom de ikke strekker til registrering og formidling av det donerte arkivmaterialet.

3 NORSK VISEARKIV

Som nevnt i forrige kapittel, gikk flere fagmiljøer på begynnelsen på åttitallet i fellesskap inn i en dialog med Kirke- og undervisningsdepartementet for å skape forståelse for et løft innenfor dokumentasjons- og informasjonsarbeidet på musikkområdet. Dette førte til at Norsk Jazzarkiv, Norsk visearkiv og Norsk musikkinformasjon kom inn med faste bevilgninger på statsbudsjettet fra 1982.

I forkant av etableringen av Norsk visearkiv hadde fagmiljøene bearbeidet konseptet i flere år. Forbildet var Svenskt Visarkiv i Stockholm (som nevnt var jazzavdelingen ved dette arkivet modellen for Norsk Jazzarkiv). Ved en konferanse i 1978 var det blitt nedsatt en arbeidsgruppe til å utrede tiltaket og skaffe offentlig finansiering, og da styret i det nyopprettede Norsk visearkiv konstituerte seg i 1982, besto det av representanter for de institusjoner og organisasjoner som hadde vært med på konferansen. Da Visearkivet kom inn på statsbudsjettet med en fast bevilgning fra 1982, bidro også Kulturrådet med etableringsstøtte, slik rådet hadde gjort i forbindelse med Jazzarkivet. Nåværende daglig leder, Velle Espeland, ble ansatt i 1983. Han sitter i 80 prosent stilling. I tillegg er det fra 2003 ansatt en musikkfaglig konsulent, Astrid Nora Ressem, i full stilling.

Visearkivet driver innsamling, katalogisering og bevaring av historisk materiale innenfor området viser. Begrepet ”vise” tolkes vidt og pragmatisk, og man opererer ikke med noen fast og endelig definisjon. Materialet favner over et vidt spekter, fra middelalderballader, via skillingsviser fra 1800-tallet til slagere fra radioens og fjernsynets tidsalder.

Siden Visearkivet står overfor et materiale som spenner videre i tid og sjanger, er nedslagsfeltet større enn jazzarkivets. Derfor er ikke materialet like konsentrert som innenfor jazzen. Jazzen er en musikkultur som har utfoldet seg innenfor det siste århundret, og arkivmaterialet er omfattende og komplekst. Tilstrømningen av dokumenter er ikke like sterk i Visearkivet. Visearkivet betoner da heller ikke like sterkt som Jazzarkivet de grunnleggende arkivmessige oppgavene, innsamling og bevaring, men legger snarere vekten på forskning og formidling.

Også i forbindelse med Visearkivet er det riktig å si at virksomheten er avhengig av en forankring i de musikkmiljøene som sto fadder til etableringen. Men nettopp fordi materialet spenner så vidt i tid og sjanger, er den musikkulturelle forankringen ikke like entydig som på jazzfeltet. Utgangspunktet er dels folkemusikk- og folkesangmiljøene, på den andre siden representerer visemiljøene sin egen tilnærming. I tillegg til disse er forskere og studenter en viktig målgruppe, samt ikke minst det alminnelige viseinteresserte publikummet.

For Visearkivet, som for Jazzarkivet og de øvrige aktørene i musikkdokumentasjonsfeltet, er samordning og samarbeid en stor og viktig utfordring.

Også Viserarkivets virksomhet er begrenset på grunn av små ressurser. Likevel medførte et kraftig hopp i driftstilskuddet for 2003 at man kunne ansette en musikkfaglig konsulent på heltid. I 2004 er tilskuddet på 1 218 000 kroner.

Norsk visearkiv hadde opprinnelig tilhold i Norsk Musikkråds lokaler på Ensjø i Oslo, men i 1985 flyttet arkivet inn i Musikkens Hus på Grünerløkka, hvor også Norsk Jazzarkiv og Norsk musikkinformasjon (senere Musikkinformasjonssenteret) holdt til. I 1994 flyttet Musikkens Hus med alle de nevnte institusjonene til Tollbugata i Oslo sentrum, hvor de ennå holder til. Alle er tilbudt nye lokaler i Nasjonalbibliotekets bygg på Drammensveien i Oslo fra 2005.

Mål og virkemidler

Grunnene til at man i sin tid så behovet for et eget spesialarkiv for viser, var flere. Dels har visen en spesiell stilling i Norden, og det ble oppfattet som et viktig oppgave å ta vare på de rike visetradisjonene. Siden visen er både litteratur og musikk, har den imidlertid en tendens til å falle mellom to stoler og bli oversett både i litterære og musikalske sammenhenger. I søknaden om statstilskudd for 2005 beskriver Visearkivet sitt arbeidsfelt på denne måten:

Viser og songar er et kulturfenomen med svært stor breidde og stort nedslagsfelt. Norsk visetradisjon, i meininga: ein norsk folkeleg basert songtradisjon, er ei av de mest utbreidde kulturformer vi har. Materialet spanner frå tidlause litterære og musikalske perler til primitive eingongsframføringar. Som aktivitet spanner det frå profesjonell song på eit høgt kunstnarisk nivå til upretensiøs kvardagssong i einerom. Den jambyrdige kombinasjonen av tekst og melodi gjer at song/viser korkje er ein litterær eller ein musikalsk genre, men baa deler.

I egevalueringen heter det at Visearkivet arbeider innenfor den folkloristiske forskningstradisjonen, hvilket innebærer at man er like interessert i hverdagssangen som i profesjonell visekunst.³²

Visearkivet forteller at den største brukergruppen er interesserte enkeltpersoner som liker å synge viser:

Vi ser heile den norske songtradisjonen som vårt arbeidsfelt. Song er ei allmenmenneskeleg uttrykksform som kan brukast av alle og i dei fleste situasjonar. Visa er truleg den estetiske uttrykksforma som er mest utbreidd blant folk også i dag. [...] Norsk visearkiv ønskjer å medverka til at fleire skal synge meir og i fleire situasjonar.

³² I egevalueringen heter det: "Norsk visearkiv er eit sørvisarkiv og eit kompetansesenter innanfor den folkloristiske forskningstradisjonen. Det er denne forskinga som har tatt visa på alvor både som tekst og melodi, lyrikk og musikk. Denne fagtradisjonen inneber også at vi er like interessert i representativitet og gjennomslagskraft som i kunstnarleg verdi, og minst like interessert i kvardagssongen som i profesjonell song."

Målene for Visearkivet er i følge vedtektene:

§ 1.1 Å samle, arkivere og registrere nyare folkelege og litterære viser, som ikkje alt er innsamla og katalogisert i eksisterande arkiv. Visearkivet femner om trykt og utrykt materiale, lydbandopptak, plateinnspelningar, radio- og fjernsynsprogram.

§ 1.2 Å yte alle brukargrupper tenester i form av råd og vegleiing, tilvising til litteratur eller andre arkiv og kopiering av eige materiale.

§ 1.3 Å aktivt fremje interessa for og auke kunnskapen om viser. Arkivet driv utåtvent verksemd gjennom kurs, seminar og publikasjonar. Det gjev råd og vegleiing i samband med lokal innsamling og arkivering. Det samarbeider og utvekslar stoff med lokalarkiv.

§ 1.4 Å drive viseforskning.

Til sammenligning finner vi følgende oppstilling av arbeidsområder i Visearkivets søknad om statstilskudd for 2005:

- Ein innsamlingsinstitusjon for song- og visemateriale av alle slag
- Ein formidlingsinstitusjon med brei folkeleg og profesjonell kontakt
- Eit forskingssenter med gode kontaktar til forskingsmiljø både innan- og utanlands.
- Ein tradisjonsforvaltar i ei nøkkelrolle for utvikling av norsk songkultur

Som man vil se i begge oppstillinger, er også Visearkivets oppgaver fordelt over de fire grunnleggende arkiv- og museumsfaglige arbeidsområdene – innsamling, bevaring, forskning og formidling. I tillegg kommer oppgaven som *tradisjonsforvalter*, som er nevnt i den siste oppstillingen. Dette er en målsetning som går videre enn både forskning og formidling, idet den tar sikte på å bidra til en *utvikling* av sangkulturen. En lignende vektlegging finner vi for eksempel ikke i forbindelse med Jazzarkivet. I søknaden om statstilskudd for 2005 heter det: ”Norsk visearkivs visjon er å bli ei sentral kraft i den levande folkelege og litterære songtradisjonen i Noreg, ein vise- og informasjonsbank som publikum kan hente stoff frå og som institusjonane kan bruke til å gjere verdiane ved songaktivitet synlege.”

Som sagt ligger ikke hovedvekten på innsamling og bevaring, noe som understrekes i paragraf 1.1, hvor det heter at Visearkivet skal konsentrere seg om det som ikke allerede er innsamlet og katalogisert i andre arkiver. Dette tyder på at man i motsetning til for eksempel Jazzarkivet og Institutt for norsk populærmusikk *ikke* tar sikte på å påta seg det nasjonale arkivansvaret for en bestemt musikkform, men i stedet ønsker å ta det nasjonale ansvaret for *formidlingen* av det materialet som måtte foreligge i egne eller andres arkiver, som beskrevet i paragraf 1.2. Jeg kommer tilbake til dette nedenfor.

Organisering og nettverk

Som vi ser av vedtektene (gjengitt bakerst i rapporten), skal styret i Visearkivet bestå av åtte representanter, hvorav de følgende organisasjonene oppnevner én hver:

- Norges musikkråd
- Norsk Musikkinformasjon
- Nasjonalt fagråd for musikk
- Avdeling for folkloristikk, Universitetet i Oslo
- Norsk Viseforbund
- Norsk Musikerforbund
- Noregs Ungdomslag
- Rikskonsertene

Vedtektene ble sist justert i 2000, men ordlyden ser på dette punktet ut til å være moden for revisjon: I det nåværende styret er Norsk musikkråd og Nasjonalt fagråd for musikk ikke lenger representert. Derimot har Norsk Folkemusikksamling fått en plass. Norsk musikkinformasjon har skiftet navn til Musikkinformasjonssenteret, Norsk Viseforbund har skiftet navn til Norsk Viseforum og Norsk Musikerforbund har skiftet navn til Musikernes fellesorganisasjon. – I 2004 har styret således følgende representanter:³³

- Musikkinformasjonssenteret: Morten Walderhaug
- Norsk Folkemusikksamling: Hans-Hinrich Thedens
- Avdeling for folkloristikk, Universitetet i Oslo: Anna Marie Wiersholm
- Norsk Viseforum: Liv Kreken Kvalnes, styreleder
- Musikernes fellesorganisasjon: Jørn Simen Øverli
- Noregs Ungdomslag: Rune Bjerke
- Rikskonsertene: Jon Egil Brekke

Styresammensetningen forteller om en annen nettverkstenkning enn den som ligger bak styresammensetningen i Jazzarkivet og Musikkinformasjonssenteret. Som vi ser, hadde Visearkivets styre tidligere, i tillegg til representanten for sjangerorganisasjonen Norsk Viseforbund (nåv. Norsk Viseforum), også en representant for Norsk musikkråd, som er paraplyorganisasjonen for en rekke landsomfattende musikkorganisasjoner, herunder nettopp Viseforbundet (Viseforumet). Men denne fordoblingen ser nå altså ut til å være avskaffet. Representanten for Norsk musikkråd representerte breddedimensjonen i norsk musikkliv, og markerte dermed Visearkivets orientering mot amatørkultur, hverdagssang og visen som allmennmenneskelig uttrykksform. Etter at Norsk musikkråd ikke lenger sitter i styret, representerer Norsk Viseforum fortsatt denne orienteringen, og en lignende funksjon har også Noregs Ungdomslag. Som motstykke til amatør-, grasrot- og hverdagslivsorienteringen kommer

³³ Kilde: Visearkivets hjemmesider (<http://www.musikkenshus.no/visearkivet/info-n.htm#5>).

Musikernes fellesorganisasjon, som er de profesjonelle musikernes organisasjon. Den musikkulturelle/profesjonsmessige forankringen ”nedover” synes dermed solid. Likevel har ikke Visearkivet en like klart avgrenset musikkultur bak seg som for eksempel Jazzarkivet. Det er snarere tale om ulike brukergrupper. Som vi skal se, er de største brukergruppen engangsbrukere fra allmennpublikummet, og kontakten skjer gjerne gjennom folkebibliotekene. I egevalueringen innrømmer Visearkivet at det er ”ein veikskap at den største brukargruppa vår er så lite synlege”. Visemiljøene ligger midt i arkivets interesseområde, men dette er små miljøer i forhold til den varierte floraen av jazzmiljøer av ulikt kaliber. Andre brukergrupper, som folkemusikere og -sangere, har ingen grunn til å regne Visearkivet som sin primære kulturelle representant. Alt dette leder Visearkivet til noen refleksjoner om ”merkevarebygging” i egevalueringen: ”Sidan viseomgrepet er vorte oppfatta som noko marginalt hadde det kanskje også vore ein god ide med eit namn som gav eit breiare bilde av aktiviteten”.

Selv om Visearkivet tross alt har en målgruppe i folkemusikk- og folkesangmiljøene, kommer ikke dette til uttrykk i styresammensetningen. Folkemusikken er ikke representert ved en medlemsorganisasjon, men ved en akademisk arkivinstitusjon, nemlig Norsk folkemusikksamling. Den akademiske forankringen styrkes også gjennom Avdeling for folkloristikk ved Universitetet i Oslo, som samtidig markerer det kulturfaglige beinet Visearkivet står på, i tillegg til det musikalske beinet. Folkloristikken bidrar til atter en gang å understreke det folkelige og hverdagskulturelle. På formidlings- og informasjonssida står hhv. Rikskonsertene og Musikkinformasjonssenteret.

Jazzarkivets ”doble forankring”, omtalt i forrige kapittel, som knytter kontakten både ”nedover” mot musikkmiljøene og ”oppover” mot de institusjonelle fagaktørene, er også godt ivaretatt i Visearkivet, som i tillegg har differensiert kontaktflatene i begge retninger slik at ikke bare den profesjonelle musikken men også hverdagsmusikken, og ikke bare musikkforskningen men også den allmenne kulturforskningen er representert. Dermed ser Visearkivet ut til å ha helgardert; tilstedeværelsen av tunge aktører fra musikklivet bidrar til å tiltaket legitimitet og slagkraft, og de viktigste samarbeidspartene på de ulike virksomhetsområdene er representert. Men i motsetning til Jazzarkivet har Visearkivet ikke Nasjonalbiblioteket i styret, noe som må tolkes som uttrykk for at Visearkivets interesse og ambisjon ikke går i retning av å påta seg et nasjonalt arkivansvar på sitt området, noe som i sin tur henger sammen med områdets karakter av å ikke være et enhetlig dokumentasjonsområde.

Til slutt kan det bemerkes at styresammensetningen også i Visearkivet er korporativ og derfor relativt fastlåst. Man kan spørre om det ikke hadde vært hensiktsmessig med flere frie plasser. Likeledes kan man spørre om ikke også Visearkivet kunne vært tjent med representasjon fra andre sektorer enn kultur- og forskningssektoren.

Visearkivet har i dag to ansatte, en daglig leder i 80 prosent stilling og en musikkfaglig konsulent i full stilling. Kompetansen ligger innenfor henholdsvis folkloristikk og musikkvitenskap. Allerede fra begynnelsen av nittitallet begynte man å trekke inn ekstra arbeidskraft på timebasis, og dette lot seg opprettholde i ti år ved hjelp av et visst tilsig av ekstra prosjektmidler ut over den faste driftsstøtten. På grunn av stor økning i henvendelsene til arkivet – i 1998 talte man ca. 1200 henvendelser – gjorde Visearkivet seg avhengig av tilleggsarbeidskraften. I 2002 kom det til en kapasitetskrise, og Visearkivet bestemte seg for å stenge arkivet i årets siste to måneder, tradisjonelt aktive måneder rent visemessig. Publikumsreaksjonene på dette innstramningstiltaket var slik at myndighetene fant å kunne imøtekomme ønsket om økt driftstilskudd, og på denne måten ble man fra 2003 i stand til å ansette en musikkfaglig konsulent på full tid.

Virksomhet

Norsk visearkiv har aldri tatt mål av seg til å ta et nasjonalt ansvar for innsamling og bevaring av dokumenter fra norsk vise- og sangtradisjon. Fokus ligger i det hele tatt mindre på dokumentene enn på visene selv, slik de kommer fram i ulike varianter gjennom ulike dokumenter. Således er den viktigste katalogen i arkivet det såkalte Viseregistret, som ikke er et register over dokumenter, men et register over viser. (Viseregistret er omtalt nærmere nedenfor.)

Lignende arkiver i andre land prøver gjerne å skape et mest mulig samlende og komplett arkiv, blant annet gjennom innkjøp av samlinger og anskaffelse av kopier fra andre arkiver. Norsk visearkiv satser i stedet på å holde oversikt over visematerialet i alle slags arkiver og henvide brukerne dit materialet finnes. Visearkivet ønsker å være et nasjonalt ”servicesenter og kompetansesenter” like mye som et arkiv:

Dei arkiva vi kan sammanlikne oss med (Svensk visarkiv og Deutsche Volksliedarchiv), er i langt større grad nasjonale visesamlinger, i den forstand at dei har store kopisamlingar frå andre arkiv. Dette har aldri vore realistisk for oss innanfor dei økonomiske rammene vi har hatt. Samlokalisering med Nasjonalbiblioteket og eit nærare samarbeid med Norsk Musikkamling og andre avdelingar i Nasjonalbiblioteket samt folkemusikkamlingane kan likevel kompensere for dette.

Dette er selvsagt også et spørsmål om ressurser. Dette betyr ikke at Visearkivet ikke selv har betydelige samlinger i sin forvaring. Samlingene er ordnet etter medium og består av bøker og tidsskrifter, manuskripter, skillingstrykk, musikktrykk, cd-plater, vinylplater, lydassetter og spolebånd.

Boksamlingen består av visebøker, bibliografier, tidsskrifter osv. samt endel nasjonal og internasjonal faglitteratur. Ved utgangen av 2003 var samlingen på drøyt 3 000 bind. Anskaffelsene i denne samlingen er basert på egne innkjøp. *Manuskriptsamlingen* teller 239 aksjonsnummer og består av

håndskrevne visebøker, repertoarbøker, slagerbøker osv. samt en del manuskripter fra forfattere og komponister; anskaffelsen er her i hovedsak basert på donasjoner. *Skillingstrykksamlingen* er det dyrere å utvide, siden originale trykk er kostbare; Visearkivets samling av norske og danske skillingsviser består av 880 trykk. *Musikktrykksamlingen* var i 2003 på 887 trykk, *Cd-samlingen* inneholdt 1594 cd-plater, og av vinylplater var det 945. Mens cd-ene anskaffes gjennom kjøp, skjer tilveksten av vinylplater hovedsakelig gjennom gaver fra folkebiblioteker som legger om til digital musikkamling. *Kassettsamlingen* består av publiserte kassetter med musikk som ikke er utgitt på vinyl- eller cd-plate: samlingen teller 160 kassetter. *Spolebåndsamlingen* inneholder derimot upubliserte lydopptak som konsertopptak, tradisjonsopptak og private opptak; samlingen er på 165 bånd.

Som nevnt, har Visearkivet utarbeidet en katalog over norske sanger og viser, kalt Viseregisteret. I dette registeret er visene innført med tittel, førstelinje, refreng, sjanger og emneord, forfatter, komponist og utøver. Det inneholder henvisninger til alle samlingene som er nevnt ovenfor, slik at en vise kan følges fra manuskript eller skillingstrykk til visebøker og videre til for eksempel cd-plate. Selv om Viseregisteret er det største i sitt slag i Norge, med omlag 60 000 sanger, finnes det et stort tilfang av sanger og viser som ennå ikke er innført i registeret. For eksempel er bare om lag halvparten av sangene som finnes i Visearkivets egne samlinger, registrert.³⁴ De hvite flekkene er store på alle områder, men enkelte områder er særlig dårlig dekket, som de folkelige religiøse sangene. Visearkivet forteller at nyregistrering bare foregår i korte økter, og omfanget er mindre enn tilveksten i egne samlinger, slik at det eldre materialet rykker stadig lengre bakover i køen.³⁵

Som jeg skal komme tilbake til, er det særlig innenfor innsamling og bevaring at behovet for samordning og samarbeid mellom de ulike tiltakene på musikkdokumentasjonsområdet er merkbart. Det er viktig at ulike aktører ikke overlapper i ansvar og utfører et unødig dobbeltarbeid. Det er også viktig at de ulike systemene for innsamling, registrering og oppbevaring er kompatible og koblet sammen. I denne sammenheng kan vi bemerke at det store Viseregistret etter sakens natur har dårlig kompatibilitet med resten av arkivverdenen, ettersom det som er registrert der, er viser, og ikke dokumenter. Om samordning i dokumentasjonsarbeidet sier Visearkivet i egnevalueringen følgende;

³⁴ ”Men vi har ikkje kapasitet til å registrere enkeltviser frå alle arkiveiningar vi får inn. Det inneber at berre ca. 53 % av samlingane våre er omfatta av førstelineregisteret,” heter det i egnevalueringen.

³⁵ I egnevalueringen heter det: ”Minst 45 % av samlingane våre er berre summarisk katalogisert og ikkje lagt inn i viseregisteret. Denne prosentten har auka dei siste åra ved at vi har fått inn meir arkivmateriale enn vi har klart å registrere. [...] For ti år sidan fekk vi arkivet til Visens Venner i Oslo. Dette materialet har synt seg å vere både nyttig og interessant, men førebels er det berre grovsortert, ikkje katalogisert. Etter det fekk vi også historisk arkivmateriale frå fleire miljø, m. a. Østnorsk viseforum. Dette ligg førebels heilt ubearbeidd.”

Det naturlegvis ei viss overlapping i arkivmateriale, service og katalogisering mellom visearkivet og andre samlingar. Men visearkivets katalog har ei større breidde og tek dessutan opp i seg heilt spesielle sider ved songtradisjonen. Når det gjeld arkivmateriale bruker vi små summar på å skaffe nytt publisert materiale. Vår styrke ligg i å dokumentere dei kjeldene som er vanskeleg tilgjengelege, og å utnytte vår gode kontakt med dei viseinteresserte til å dokumentere andre kjeldetypar. Det er ei god rolledeling mellom Visearchivet og folkebiblioteka og mellom Visearchivet og musikkksamlingane.

Det har lenge vært diskutert om Viseregisteret burde legges ut på internett. Eit problem er her at registeret er utviklet på et noe alderdommelig datasystem som ikke lett lar seg konvertere til moderne databaseprogrammer.³⁶ Et annet moment er at registeret i stor grad viser tilbake til Visearchivets egne samlinger slik at en økt bruk av registret uansett må komme til å aktivere arkivets medarbeidere, og et større antall henvendelser enn i dag kan man knapt håndtere.³⁷ Nå har arkivet likevel tatt en beslutning om å legge katalogen over på et moderne program og samtidig gjøre den tilgjengelig på internett. I søknaden om statstilskudd for 2005 budsjetterer arkivet med utgifter til dette, herunder utgifter til ekstra bemanning i veiledningen.

”Arkivet er også innanfor trange rammer eit forskingssenter der både tilsette har forskarkompetanse på områder som kompletterer kvarandre og gir ein heilskap i forhold til norsk songkultur,” heter det i Visearchivets søknad om statstilskudd for 2005. I motsetning til Jazzarkivet, som ikke uttrykker noen målsetning om at arkivets ansatte selv skal drive forskning, er Visearchivet i egevalueringen opptatt av at det burde vært kapasitet til at kompetansen hos de ansatte kunne vært utnyttet bedre i forskningssammenheng.³⁸ ”Norsk visearkiv er også ein forskingsinstitusjon, og kompetanse er ein viktig del av vårt eksistensgrunnlag,” som det heter i egevalueringen.

Den viktigste delen av formidlingsarbeidet er veiledning i forbindelse med de løpende publikumshenvendelsene. I 1999 ble henvendelsene registrert, og det viste seg at de fordelte seg slik over brukergruppene:

³⁶ Datasystemet skriver seg fra 1982, da tre datastudenter skapte databasen som ledd i sitt hovedfagsstudium.

³⁷ I egevalueringen heter det: ”Vi vurderer å legge viseregisteret vårt ut på Internettet. Vi har ein gong tidlegare publisert viseregisteret (som mikrofilm). Den gongen auka spørsmåla til arkivet med over 100 %. Sidan ein stor del av referansane berre viser tilbake til Norsk visearkiv, er det fare for at vi kan få ein tilsvarande auke. Med berre to tilsette vil det skape ein svært vanskeleg situasjon.”

³⁸ ”Ein viktig del av arkivets ressursar er den kompetansen dei tilsette har opparbeidd gjennom mange år. Denne kompetansen bør takast vare på ved å skrive artiklar, bøker og publikasjonar av anna slag. Men slikt arbeid må ofte plasserast lågt på prioriteringslista, bak sørvis, arkivbygging, administrasjon, katalogisering etc.”

Tabell 7. *Norsk visearkiv. Henvendelser til arkivet første halvår 1999, fordelt på brukerkategorier. Kilde: Norsk visearkiv: Eigen evaluering av Norsk visearkiv (Oslo: 2004).*

16 %	frå meir eller mindre profesjonelle utøvarar
14,5 %	frå studentar og forskarar
13,5 %	frå folk som skal bruke materialet til publisering, CD, bok, journalistar etc.
15 %	frå bibliotek, sluttbrukar er ukjent
41 %	frå andre, dvs. kvardagssongarar, festsongarar, vanskeleg plasserbare brukarar etc.
100 %	

Ut fra dette slutter Visearchivet at de fleste brukerne er uorganiserte engangsbrukere, og at det bare er en mindre gruppe faste brukere bestående av folkemusikksangere og visesangere, spesielt interesserte og noen studenter og forskere. Mange henvendelser kommer fra bibliotekene, ikke minst folkebibliotekene, og selv om sluttbrukeren i disse tilfellene ikke er kjent, er det rimelig å anta at det også her befinner seg mange engangsbrukere. Antall henvendelser fra utlandet øker.

Visearchivet mener at brukerne hadde vært flere dersom man hadde promotert tilbudet bedre, men at det på den andre siden pr. i dag ikke er kapasitet til å håndtere flere henvendelser enn man gjør. Tvert i mot har man de siste årene forsøkt å holde tilbake på servicevirksomheten for å frigjøre kapasitet til særskilte prosjekter.³⁹ I 2003 var det omlag 600 henvendelser til arkivet, og dette er omtrent halvparten av toppåret 1998.

I søknaden om statstilskudd for 2005 beregner arkivet en kostnad på 300 000 kroner på toppen av det nåværende tilskuddsnivået for å ansette en formidler som kan ta unna alle henvendelsene som ventes å komme dersom Viseregisteret legges ut på Internett.

Begge de ansatte ved Visearchivet driver forelesningsvirksomhet, både ved utdanningsinstitusjoner som Universitetet i Oslo o.l. og på seminarer og konferanser i inn- og utland. Begge har dessuten en viss vitenskapelig publisering i tilknytning til arbeidet ved arkivet.

Visearchivet er fagansvarlig for prosjektet Den norske balladedatabasen, som ble startet opp i 1992. Denne skal inneholde de norske middelalderballadene og gjøres tilgjengelig på internett. Balladedatabasen kom i stand gjennom et samarbeid mellom Visearchivet og det såkalte

³⁹ I årsmeldingen for 2003 forteller Visearchivet: "I 2003 låg talet på spørsmål til arkivet på ca. 600, omtrent det same som i 2002 og berre halvparten av det vi hadde i 1998. I 2003 førte vi ikkje spesifisert statistikk. Dette låge talet er ein konsekvens av at vi i fleire år måtte prøve å redusere sørvisen for å få tid til dei prosjektarbeida som heldt arkivet i gang."

Dokumentasjonsprosjektet ved universitetene. Dette prosjektet kom i stand som et alternativ til en vitenskapelig balladeutgave i bokform, som dem våre naboland for lengst har skapt.⁴⁰ Det er for tida melodidelen av databasen som er under utforming. Til dette arbeidet hadde man i 2003 leid inn ekstrahjelp.

Visearkivet har også stått for utgivelsen av L. M. Lindemans samling av norske folkeviser og religiøse folketoner, samt av Olea Crøgers samlinger av folkeviser. Visearkivet er også i gang med utgivelsen av en cd-plate med opptak av norske ballader, den første i sitt slag.

Økonomi

Som Jazzarkivet og Musikkinformasjonssenteret kom Visearkivet inn med fast driftsbevilgning over statsbudsjettet fra og med 1982. Også Kulturrådet var inne med en oppstartsbevilgning i 1982.

Utviklingen av statstilskuddet de siste fem årene framgår av denne tabellen:

<i>Tabell 8. Norsk visearkiv. Statlig driftstilskudd 2000–2004 (kap. 320, post 74)</i>	
2000	633 000
2001	652 000
2002	668 000
2003	1 188 000
2004	1 218 000

Jeg har allerede omtalt det hoppet bevilgningen gjorde i 2003, etter at Visearkivet hadde holdt stengt på grunn økonomisk krise høsten 2002. I egevalueringen er den økonomiske situasjonen beskrevet på denne måten:

Den faste løyvinga over statsbudsjettet auka berre tilsvarande prisauken, og for å behalde den musikkfaglege konsulenten, vart vi meir og meir avhengig av prosjektmidlar. I 2002 helt løyvinga over statsbudsjettet til drift i ti månader. I november måtte vi stenge arkivet og drive med prosjektarbeid resten av året. Dette førte til ein aksjon frå brukarane våre og resulterte i ein monaleg auke av løyvinga frå 2003. Stilling nummer to, musikkfagleg konsulent, vart dermed sikra.

Et blick på årsregnskapet for 2003 viser at inntektene besto nesten bare av statstilskuddet. Det er ikke regnskapsført noen former for offentlig eller privat prosjektstøtte. Slik støtte har vært vanlig i tidligere

⁴⁰ Jf. *Danmarks gamle Folkeviser*, *Sveriges Medeltida Ballader*, *Færoya Kvædi*, *English and Scottish Popular Ballads* osv.

år da Visearkivet har fått prosjektstøtte fra blant andre Kulturrådet og Lindemans legat. Det lille beløpet under Andre inntekter gjelder ”ein del mindre summar” som er innhentet gjennom ”sal av tenester: førelesingar og vegleieing av studentar, arbeid med visebøker til bedrifter og institusjonar etc.”

Tabell 9. Norsk visearkiv. Driftsregnskap 2003⁴¹

	2003
DRIFTSINNTEKTER	
Statstilskot	1 188 000
Andre inntekter	3 100
	1 191 100
DRIFTSUTGIFTER	
Lønnsutgifter, pensjonetc.	765 000
Husleige	86 000
Kontorhald, datanett, sentralbord.	71 000
Arkivalia/faglitteratur	28 000
Datautstyr og programvare	20 000
Telefon, porto	7 000
Reiser og diett	23 000
Forsikring	15 000
Balladeprosjektet	20 000
Styremøte, jubileum	7 600
Diverse	9 100
Driftsutgifter	1 038 700

Den viktigste utgiftsposten er ikke uventet lønnsutgiftene. De øvrige utgiftspostene er stort sett knyttet til den daglige driften (husleie, telefon, forsikringer osv.), men vi kan merke oss at det har vært mulig å budsjettere med et mindre beløp til prosjektarbeid (Balladeprosjektet).

Den frivillige innsatsen er ikke karakteristisk for Visearkivet. I dette ser vi klart forskjellen mellom Visearkivet og for eksempel Jazzarkivet. Den norske jazzen har utfoldet seg, som musikkform og musikkultur, gjennom en avgrenset historisk periode og er nær knyttet til utviklingen av de offentlige konsertarenaene og klubbene, til grammofonindustrien og massekulturen. Derfor sitter miljøene ikke bare med store samlinger av dokumentasjonsmateriale, men også kunnskaper og erfaringer som er av

⁴¹ Kilde: Årsmelding for Norsk visearkiv 2003.

stor verdi i dokumentasjonsarbeidet, og som kanaliseres inn til Jazzarkivet i form av frivillig arbeid.
Noe lignende ser vi ikke i forbindelse med Visearkivet.

4 EUROPAS BLUES SENTER

Europas Blues Senter er et av tiltakene som har grodd fram som følge av bluessatsingen på Notodden. Denne satsingen har bakgrunn i det sterke bluesmiljøet som har utviklet seg på Notodden gjennom flere tiår. Notodden-folk forteller om en uvanlig interesse for blues i ungdomsmiljøene helt fra seksti- og syttitallet, og det later til at de fleste kjeller- og garasjebandene på Notodden på denne tida spilte blues.

Bluesinteressen i lokalsamfunnet var bakgrunnen for at noen ildsjeler mot slutten av åttitallet bestemte seg for å starte en bluesfestival. På denne måten ville de ikke bare bidra til å utvikle sin musikkform, men også gi Notodden et kulturelt løft i en situasjon preget av pessimisme som følge av nedbygging av lokal industri (Norsk Hydro, Tinfos). Notodden Blues Festival ble arrangert første gang i 1988 og har siden vist seg som en av de mer livskraftige musikkfestivalene i Norge.

Ideen om et internasjonalt dokumentasjons- og kompetansesenter for blues – Europas Blues Senter – kom opp i forbindelse med bluesfestivalens arbeid for å skape samarbeid og ringvirkninger i lokalsamfunnet. Festivalen har hele tida fulgt en aktiv linje på dette satsingsområdet, blant annet gjennom prosjektet *Samarbeid gir økte ringvirkninger*, som var støttet av utviklingselskapet Notodden Utvikling AS og Telemark fylkeskommune.

Notodden bibliotek hadde på sin side tidlig engasjert seg i festivalen og bidratt til å skape et dokumentasjonstilbud omkring bluesen som musikkform og musikkultur. I 1997 innrettet biblioteket ”Europas Blues Bibliotek” som en egen avdeling i folkebiblioteket, og året etter ble stiftelsen Europas Blues Senter etablert, som et samarbeidsprosjekt mellom Notodden bibliotek og Notodden Blues Festival.

Akkurat som Notodden Blues Festival er Europas Blues Senter internasjonalt orientert og har rukket å tiltrekke seg det internasjonale bluesmiljøets interesse. I år ble senteret, som den første institusjonen utenfor Nord-Amerika, tildelt den amerikanske The Blues Foundations *Keeping the Blues Alive Award* for 2004 i klassen ”historic preservation”. På hjemmesidene til The Blues Foundation heter det om prisvinneren:

Europas Blues Senter, Notodden, Norway. The Senter, founded in 1998, documents, preserves and makes available public and historical material related to the blues. Until the Senter is built, the Senter is currently located in the Notodden Library. Here, one feels like one is standing in the middle of the Mississippi Delta. As a sister city to Clarkesdale, Notodden honors Delta blues roots. The photos, exhibitions and memorabilia

the Senter collected is a wealth of blues history for any fan. The new building will also house conference facilities, recording studios, a blues club, and permanent blues exhibitions.⁴²

Målet med stiftelsen er blant annet å få bygd et ”Bok- og Blueshus” på Notodden, med plass til både folkebiblioteket og Europas Blues Senter, Notodden Blues Festival og andre bluesrelaterte aktiviteter, gjerne også kulturelt næringsvirksomhet. Med et slikt mangfoldig og sammensatt innhold, måtte Bok- og Blueshuset falle mellom mange stoler når det gjelder offentlig finansiering. Likevel har man gjennom et grundig lobbyarbeid lyktes å få en byggebevilgning fra staten på 30 mill. kroner, vedtatt under budsjettbehandlingen i Stortinget i desember 2003, med en planlagt første utbetaling på 10 mill. kroner i 2007. Tilsvarende har Notodden kommune satt Bok- og blueshuset på sitt investeringsbudsjett med 10 mill. kroner for 2007. Grunnen står byggeklar på Jernverkstomta ved stranda sentralt i Notodden. Arkitekt Kjell Lund har laget en skisse for bygget og har framstilt en modell som responderer på byggherrens ønske om å skape et nytt ”landemerke for Notodden”.

Inntil videre har Europas Blues Senter tilhold i folkebiblioteket. Gjennom å drive forsøks- og utviklingsarbeid skal stiftelsen arbeide for å bygge opp innholdet i det planlagte Bok- og Blueshuset, både publikumstilbudet og eventuelle forretningsideer.

Mål og virkemidler

I motsetning til Musikkinformasjonssenteret, Jazzarkivet og Visearkivet, setter Europas Blues Senter seg ikke bare fore å drive musikkdokumentasjonsarbeid rett og slett. For senteret er dette arbeidet et ledd i en strategi for *regional utvikling*. Formålsparagrafen til Bluessenteret har denne ordlyden:

*Stiftelsens formål er i samarbeid med Notodden Bluesfestival å markedsføre bluesbyen Notodden, fremme interessen for blues nasjonalt og internasjonalt og styrke Notoddenregionens attraktivitet som reiselivsmål.*⁴³

Her synes viljen til å utvikle Notodden minst like sterk som viljen til å drive med bluesdokumentasjon. Bluessatsingen framstår nærmest som et virkemiddel til å nå målet om regional utvikling. Blant initiativtakerne til Bluessenteret er ikke bare musikkmiljøene (Notodden Bluesfestival), men også lokale myndigheter (Notodden kommune) og lokalt næringsliv (Notodden Utvikling AS). Tiltaket er vevet inn i en strategi for lokal kultur- og næringsutvikling basert på et blueskonsept som har slått rot på Notodden. I den forbindelse er det verd å merke seg at vedtektene fastslår at stiftelsen Europas Blues Senter skal være ”en næringsdrivende stiftelse”.

⁴² <http://www.blues.org/kba/current.php4> (10.11.2004).

⁴³ Vedtektene til Europas Blues Senter er gjengitt bakerst i rapporten, side 90.

Alle dokumentene som beskriver formålet med Europas Blues Senter, legger hovedvekten på ønsket om å skape et senter for opplevelse og kunnskap med basis i bluesen som musikkform og kulturfenomen, og i motsetning til de andre arkiv- og dokumentasjonsinstitusjonene legger Bluesenteret avgjørende vekt på formidlingen og kontekstualiseringen.

I lys av dette vil det nasjonale arkiv- og biblioteksvesenets mål og strategier generelt, og utfordringene innenfor det nasjonale musikkdokumentasjonsarbeidet spesielt, ikke ligge fremst i bevisstheten. Også i dette skiller Europas Blues Senter seg tydelig fra de andre musikkdokumentasjonsaktørene, som er nødt til å definere sin plass i en større arkivverden.

Et viktig mål for Europas Blues Senter er som sagt å få reist et Bok- og Blueshus på Notodden. Dette omtales flere steder som et hovedmål, og først deretter nevnes arbeidet med å utvikle et innhold og en virksomhetsplan. Likevel framgår det tross alt at det dreier seg om et *internasjonalt dokumentasjonssenter for bluesen som musikkform og kulturfenomen*. Således heter det i egenevalueringen at senteret skal ”bygge opp Europas ledende bluessamling”, og videre at ”visjonen for bluesbiblioteket er at alle bluesinteresserte fra hele Europa har Notodden som førstevalg når de skal finne aktuell bluesdokumentasjon.”

En sammenlignende betraktning av målene viser Europas Blues Senter som den rake motsetningen til et tiltak som for eksempel Institutt for norsk populærmusikk. Dette instituttet ble etablert som et svar på et skrikende behov for å redde et stort nasjonalt kulturhistorisk materiale og med en intensjon om å ivareta det løpende nasjonale ansvaret for innsamling, bevaring, forskning og formidling på populærmusikkområdet, alt i samarbeid med Nasjonalbiblioteket. Europas Blues Senter er derimot oppstått av et lokalt engasjement for en særlig musikkform, og inngår som et viktig moment i en regional utviklingsstrategi. Populærmusikk instituttet ble etablert (og fikk en første bevilgning fra Norsk kulturråd til innkjøp og bevaring av en verdifull platesamling) uten at det ennå var skaffet lokaler til virksomheten. Instituttet hadde ikke engang tatt stilling til den geografiske lokaliseringen av instituttet, hvilket i 2004 gav opphav til en klassisk norsk lokaliseringsdebatt i Stortinget.

Bluessenteret er derimot oppstått av et lokalt initiativ, og man har allerede skaffet tomt og finansiering til et kulturbygg som skal bli et ”landemerke på Notodden”, men uten at man har formet en enhetlig strategi for ivaretagelsen av de grunnleggende arkivmessige funksjonene – innsamling, bevaring, forskning og formidling.

I motsetning til de andre musikkarkiv tiltakene, er ikke Bluesenteret på Notodden spesielt rettet inn mot norsk materiale. Det er ikke den *norske* bluesen som står i fokus, men bluesen som internasjonalt kulturfenomen. Følgelig hentes dokumentasjonsmaterialet fra hele verden.

Samlingene omfatter dessuten ikke bare det man normalt forbinder med ”arkivmateriale” – så som trykte dokumenter, fotos og lydopptak – men også andre former for memorabilia og kulturhistoriske gjenstander. Et slående eksempel på en akkvisisjon som faller utenfor enhver forestilling om ”arkiv”, er anskaffelsen av et komplett historisk musikkstudio fra USA (omtalt nedenfor), og med dette er dokumentasjonssenteret på vei over i museumsverdenen.

Organisering og nettverk

Stiftelsen Europas Blues Senter ble opprettet i 1998. Stifterne var Notodden Blues Festival, Notodden kommune og Notodden Utvikling AS. Stiftelsens styre utpekes av et representantskap bestående av representanter for stifterne. Styret skal bestå av et styremedlem med varamedlem fra hver av stifterne. Representantskapet utpeker en styreleder. Styret har pr. i dag følgende sammensetning:

- Sigurd Sandvin, styreleder, informasjonsdirektør i NRK
- Borgar Dahle, daglig leder Notodden Blues Festival
- Jostein Forberg, leder Notodden Blues Festival
- Lars Gjendemsjø, Notodden Utvikling AS, informasjonsdirektør i Teleperformance AS
- Egil Rye-Hytten, kultursjef i Notodden kommune
- Jan Erik Søhol, leder for Undervisningforbundet, Notodden
- Kåre Virud, musiker

Sammensetningen av styret avviker tydelig fra Jazzarkivets og Visearkivets, og allerede styresammensetningen viser at Europas Blues Senter er et helt annen slags tiltak enn disse. En viktig forskjell er den resolute strategien for å forankre tiltaket i lokalsamfunnet. Det er lokale myndigheter og hovedaktører innenfor lokalt kultur- og næringsliv som dominerer styret. Vi ser av dette hvordan det lokale bluesmiljøet har greid å dra lokalsamfunnet med på en kultursatsing og gitt dem framtrede plasser i styringen av tiltaket.

På den andre siden har man rekruttert en styreleder fra den *nasjonale* arenaen. Sigurd Sandvin er informasjonsdirektør i NRK og har tidligere hatt samme stilling i Jernbaneverket og Telenor Mobil. Og enda viktigere: Sandvin var i sin tid politisk rådgiver i Kulturdepartementet under Åse Kleveland. I sin samfunnsposisjon kan Ap-mannen utvilsomt gjøre en viktig innsats for Bluessenteret (desto mer som et bluessenter må antas å passe godt i Arbeiderpartiets nåværende kulturpolitikk).

I motsatt ende av banen for Sandvin står prosjektlederen for Bluessenteret, Ragnhild Kraugerud. Ved siden av halvtidsansettelsen som leder for Bluessenteret, er hun egentlig bibliotekssjef på Notodden og har som sådan i mange år vært en medspiller for bluesfestivalen og pådriver i dokumentasjonsarbeidet.

Der Sandvin er en aktør i det politiske liv og næringslivet på nasjonalt toppnivå, representerer Kraugerud forankringen i bluesen og lokalsamfunnet. Om Sandvin kjenner ”alle” i rikspolitikken og i mediesektoren, kjenner Kraugerud bokstavelig talt alle på Notodden. Begge jobber i virksomheter med en bred kontaktflate mot omgivelsene, publikum og politikken, men på hvert sitt nivå, i henholdsvis folkebiblioteket og rikskringkastingen.

På den ene siden sikrer sammensetningen av styre og prosjektledelse dermed en god forankring og nære forbindelser til myndigheter og kultur- og næringsliv på Notodden. Denne *horisontale* forankringen er nødvendig for å sikre kontinuerlig lokal støtte i utviklingen av tiltaket. På den andre siden må tiltaket også promoteres i den nasjonale kulturpolitikken, hvor tiltaket skal hente mesteparten av sin finansiering, og her er styrelederen uten tvil en viktig *vertikal* kontakt.

Et godt eksempel på effektiviteten i denne doble, horisontale og vertikale, forankringen er byggesaken: I realiseringen av byggeprosjektet Bok- og Blueshuset på Notodden – hvor Europas Blues Senter etter planen skal ha sine lokaler sammen med folkebiblioteket, bluesfestivalen og mange andre lokale kultur- og næringsaktører – var det på den ene siden nødvendig å sikre lokal tomt med adekvat regulering, samt lokal medfinansiering, men på den andre siden, og framfor alt, var det nødvendig å sikre et tilstrekkelig statlig byggetilskudd, noe som i alminnelighet ikke er gjort over natten. Når Bluescenteret faktisk har lyktes i dette tiltaket, er det etter alt å dømme i kraft av en aktiv og klok nettverksbygging fra prosjektledelsens og styrets side, horisontalt så vel som vertikalt.

I Europas Blues Senter er det tydelig at styret ikke bare skal representere ulike eksterne interesser og gi Bluescenteret god tyngde og ryggdekning, slik vi ser i forbindelse med for eksempel Musikkinformasjonssenteret, Jazzarkivet og Visearkivet. Det er meningen at styret skal jobbe. Kraugerud karakteriserer styret som et ”kreativt innspillende og medspillende styre” som også innimellom kan bidra med arbeidsinnsats. Styret har inntil 10 møter i året.

Et viktig tilskudd til nettverks- og kontaktarbeidet er etter alt å dømme også det såkalte Bluessymposiet. Dette er et årlig arrangement i regi av Bluesfestivalen, hvor også Europas Blues Senter nå er med på arrangørsiden. Symposiet er et helgeseminar for spesielt innbudte gjester, herunder stortingspolitikere, regionale og lokale politikere, sponsorer og samarbeidspartnere. Formålet med symposiet presenteres slik i Bluescenterets årsmelding for sesongen 2003–2004:

Grunntanken bak symposiet er å få kreative innspill fra sponsorer og gjester – og på den måten også forankre våre tanker/ideer ut over vår egen krets. Dette forum har gjennom årene vært en viktig medspiller i utviklingen rundt Notodden Blues Festival og Europas Blues Senter.

Ifølge årsmeldingen var årets tema i 2003 arrangørutdanning (omtalt nedenfor). Forskerne Åse Vigdis Festervoll og Sigrid Strand la fram resultatet av rapporten *Mellom utøver og publikum*.

Mellom det lokale og nasjonale nivået har Europas Blues Senter også et nettverk av regionale samarbeidspartner i Telemark, Buskerud og Vestfold, blant disse Regionrådet for Telemark, Vestfold og Buskerud, Høgskolen i Telemark, Høgskolen i Buskerud, Kongsberg jazzfestival og Telemarksgalleriet og andre.

Inntil ferdigstilling av Bok- og Blueshuset, holder Bluessenderet til i Notodden bibliotek. I tillegg til halvtidsprosjektleder Kraugerud, har Notodden kommune ansatt en musikkbibliotekar i halv stilling som driver med dokumentasjonsarbeid.

Virksomhet

Arbeidet i Europas Blues Senter har så langt i stor grad bestått i å utvikle et innhold og en virksomhetsmodell før innflytting i det nye Bok- og Blueshuset på Jernverkstomta. På dette punktet skiller Europas Blues Senter seg tydelig fra Jazzarkivet, Visearkivet og Institutt for norsk populærmusikk. Disse ble lansert som svar på presserende utfordringer i bevaringen av kulturhistoriske dokumenter på de respektive områdene. Et stort og verdifullt materiale sto i ferd med å gå tapt. Tiltakene ble tilskrevet en nasjonal arkivfunksjon, i samspill med Nasjonalbiblioteket.

På bluesområdet er det ikke her i landet slik at det ligger presserende arkivfaglige utfordringer og venter på en løsning. Bluesen har sin egen historie i Norge, men representerer tross en avgrenset og relativt ung sjanger, i forhold til omfangsrrike sekkebegreper som ”norsk jazz”, ”norsk sangtradisjon” og ikke minst ”norsk populærmusikk”, og det historiske materialet er verken uoverskuelig eller spesielt truet. Bluessenderet retter seg da, som sagt, heller ikke spesifikt mot *norsk* blues, men tar inn dokumentasjonsmateriale fra hele verden, og har heller ingen ambisjoner om å være et nasjonalt spesialarkiv for blues.

Det er ikke slik at det ikke også på dette området er nok å ta fatt i innenfor de grunnleggende arkivfaglige arbeidsområdene, innsamling og bevaring, men det er i bunn og grunn ikke disse utfordringene som ligger bak initiativet Europas Blues Senter. Som sagt ser hovedutfordringen ut til å være å skape et lokalt senter for opplevelser og kulturell utvikling, et tiltak hvor arkivarbeidet ikke er et mål i seg selv, men snarere et virkemiddel.

Virksomheten har derfor så langt snarere hatt preg av forsøks- og utviklingsarbeid. Det er realisert et antall prosjekter som spenner over en bred skala, og som til dels går langt ut over det som normalt hører hjemme i et arkiv eller dokumentasjonssenter. Jeg kommer tilbake til prosjektene.

Forøvrig regner man ennå *finansiering og nettverksbygging* som hovedaktiviteter i Bluescenteret. I egnevalueringen uttrykkes dette slik:

Vi er glade for den støtten Norsk Kulturråd gir oss – fordi den gir oss muligheten til å prøve ut ideer og til å utvikle nye ideer. Og det er av største viktighet for oss. [...] Fordi vi skal flytte inn i et nytt bok og blueshus, hvor aktivitetene er ferdig utprøvd. Hvor veien videre blir å samarbeide på tvers. Lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. [...] Hovedarbeidsoppgaven er å arbeide videre med finansiering og utvikling. Formidling av arbeidet – og å bygge nye nettverk, er viktig. [...] Vi skaffer oss ”kunder” på våre workshops til det framtidige huset. Vi deltar på møter med foredrag om våre planer for å gjøre vårt mål kjent for interessenter – enten det er økonomisk eller faglig.

Dette viser et tiltak i etableringsfasen, preget av gründerånd og entreprenørskap, og også i dette henseendet skiller Europas Blues Senter seg tydelig fra Jazzarkivet og Visearkivet. Disse tiltakene ble initiert og fikk sin form som nasjonale arkivtiltak med bakgrunn og forankring i nasjonale interesseorganisasjoner som meldte sine behov direkte til Kirke- og undervisningsdepartementet og ble tilgodesett med en plass i den nasjonale arkivstrukturen. Bluescenteret er derimot forankret i ønsket om å få noe til å skje på Notodden, og det er forøvrig ingen her i landet som har etterlyst et europeisk bluescenter.

Forsøks- og utviklingsarbeidet har så langt blant annet omfattet følgende prosjekter:

- arrangering av foredrag og workshops under Bluesfestivalen
- arrangering av bluestekstseminar og etablering av bluestekstpris
- etablering av database for blues som tema i litteraturen
- etablering av gospelkor
- utvikling av bluesplateklubben Blues Music Club AS
- drift av historisk analogt innspillingsstudio Juke Joint Studio AS
- utvikling av arrangørutdanning

Europas Blues Senter deltar i arbeidet med å tilrettelegge et faglig tilbud under Notodden Blues Festival som går av stabelen hvert år i august.⁴⁴ Arrangementene avholdes i folkebibliotekets lokaler, men vil få sin naturlige plass i det nye Bok- og Blueshuset (og da gjerne på helårsbasis, dvs. også utenfor festivalprogrammet). Under festivalen i 2003 presenterte man følgende arrangementer:

- *Blues Art at the Crossroads*. Festivalutstilling med malerier og skulpturer av musiker og billedkunstner Jens Haugen fra Notodden og ditto Super Chican fra vennskapsbyen Clarksdale, Mississippi (bluesens vugge).

⁴⁴ Om Bluescenterets arbeid under festivalen kan vi lese følgende i årsrapporten for sesongen 2003–2004: ”Samtlige ansatte ved Notodden bibliotek/Europas Blues Senter jobber som gratis dugnadsarbeidere før og under festivalen – og dette er for de ansatte et høydepunkt. Alt fra endring av lokalet med nye utstillinger fra

- *Guitar Workshop*. Gitarworkshop med Dave Hole – ”en vakker blanding av blueshistorie og gitarteknikk”, i følge årsrapporten for 2003.
- *Children of the Blues*. Presentasjon av Art Tipaldis bok *Children of the Blues*, ved forfatteren og utvalgte artister som omtales i boken (Shemikia Copeland, Marcia Ball, og James Harman).
- *Stax is back*. Seminar om det klassiske soul-plateselskapet Stax Record ved Eddie Floyd, Carla Thomas og Marwell Thomas.
- *The story of my life*. Blueslegenden Snooky Pryor forteller om selvbiografien *The story of my life*.
- *Blues Super Panel: Future Blues*. Seminar om bluesens framtid med blant andre Chris Thomas King, Dan Auerbach, Little Milton og Amund Maarud.
- *Harmonica Workshop*. Munnspillworkshop med Mark Hummel.

Europas Blues Senter ønsket å sette fokus på sangtekstene i bluesen og har fra 2004 begynt å arrangere et årlig bluestekstseminar under festivalen i august. Prosjektet er et samarbeid mellom Europas Blues Senter, Notodden Blues Festival, Norsk Forfattersentrum og Norsk Språkråd. Prosjektet omfatter også utdelingen av en årlig bluestekstpris for å stimulere forfattere til å skape gode norske tekster i en sjanger som hovedsakelig er engelskspråklig, også i Norge. Prisen skal etter planen være på 25 000 kroner, og Norsk Språkråd er sponsor.

Europas Blues Senter har i 2004 igangsatt et arbeid for å registrere bluesens plass i litteraturen, både som tema og som lyrisk tekstforelegg. Dette er et formidlingsarbeid som knytter an til senterets egne samlinger av bluesrelatert litteratur. Imidlertid er kapasiteten ved senteret ifølge siste årsmelding slik at denne oppgaven er ”kommet litt i skyggen av de større og mer presserende oppgaver”, noe som understreker senterets overveiende orientering mot nettverksbasert forsøks- og utviklingsarbeid.

Et annet tiltak som synes å falle på siden av det man forestiller seg med et arkiv eller dokumentasjonssenter, er etablering av et gospelkor. Men dette tiltaket faller likevel fint inn i den totale bluessatsingen på Notodden. En lokal sanger ble ansatt som dirigent våren 2004, og etter annonsering av tiltaket kunne man registrere en overraskende stor interesse i lokalbefolkningen. Slik sett kan gospelkoret stå som et godt eksempel på den lokale forankringen bluessatsingen på Notodden har:

En liten annonse ble satt inn i lokalavisen – pluss en omtale av prosjektet. På første øvelse den 22. april 2004 kom det 22 interesserte. Alle ønsket å delta i dette sangprosjektet hvor målet var å holde kirkekonserter under bluesfestivalen 2004. Og ryktene om det glade kor spredte seg, så på neste øvelse var det over 30. Øvelsene

samlingene våre til rigging av scene for workshops, flytting av hyller m.m. og opphenging av den store utstillingen, foregår utenfor oppsatt arbeidstid. Dette fungerer som en stor positiv miljøfaktor blant personalet.”

ble holdt ukentlig fram til St. Hans – og koret bare vokste. På sommeravslutningen var det 40 medlemmer i koret, og vi begynte å si nei til folk som ville være med.⁴⁵

Bluessenteret har også, i samarbeid med andre lokale aktører, startet Blues Music Club AS, en plateklubb etter bokklubbmodellen. Blues Music Club er et aksjeselskap med Europas Blues Senter som hovedaksjonær. I tillegg til å gjøre et bredt tilbud av bluesinnspillinger tilgjengelige for publikum, er bluesklubben et forretningskonsept som forutsetningsvis skal gå med overskudd. I 2003 gikk da også selskapet med overskudd. I dag er to personer ansatt på halvtid i Blues Music Club. I forbindelse med rollen som næringsutvikler gjør Bluessenteret seg ellers noen tanker i egenevalueringen:

Starting av egne forretningsområder er krevende i form av styresammensetning og tett oppfølging. Dette er noe vi vil arbeide med fremover, slik at vi står enda bedre skikket til slikt arbeide når vi flytter inn i bok- og blueshuset.

Europas Blues Senter er også medeier i Juke Joint Studio AS, et analogt ”vintage” lydstudio som er hentet fra USA med den opprinnelige utrustningen i behold. Lydstudioet er både et musealt objekt og et reelt tilbud til musikere som ønsker en analog sound. Bluessenteret opplyser at Juke Joint i dag er det eneste europeiske studioet i sitt slag utenfor England, og det beste utenfor USA. Den amerikanske eieren hadde kontakter i Norge, og da han ønsket å selge, gikk det samlede bluesmiljøet på Notodden sammen med Notodden Utvikling AS for å overta studioet. Studioet er nå etablert som et aksjeselskap med Europas Blues Senter, Notodden Utvikling AS, den opprinnelige eieren og ulike aktører i det lokale musikkmiljøet som eiere.⁴⁶

Europas Blues Senter har engasjert seg i arbeidet med å utvikle arrangørkompetanse på musikkområdet. I 2003 arrangerte senteret et seminar om etablering av en arrangørutdanning. På oppdrag fra senteret hadde Telemarksforskning Notodden utarbeidet en rapport om arrangørleddet med tittelen *Mellom arrangør og publikum*. Rapporten er lagt til grunn for et utviklingsarbeid med sikte på etablering av et utdanningstilbud for arrangører. I dette utviklingsarbeidet deltar, foruten Europas Blues Senter: Telemarksforskning, Høgskolen i Telemark, Høgskolen i Buskerud, Kongsberg Jazzfestival, Notodden Blues Festival, Norsk Rockforbund, Norsk Musikkråd og Norges Politihøgskole. Utviklingsarbeidet er støttet av Norsk kulturråd og Regionrådet for Telemark, Buskerud og Vestfold. Målet er å skape moduler til et arrangørutdanningstilbud ved høyskolene i Telemark og Buskerud.

⁴⁵ Bluessenterets årsmelding for sesongen 2003–2004.

⁴⁶ Juke Joint Studio AS har følgende styre: seniorkonsulent Olav Forberg, Notodden Utvikling AS (styreleder), direktør Øyvind Sauarlia, tillitsvalgt Jan Erik Søhol (representerer Europas Blues Senter) og musiker Vegard Tveitan. Daglig leder er Elisabeth Wold.

I tillegg til alt forsøks- og utviklingsarbeidet er Bluescenteret selvsagt også beskjeftiget med arkiv- og dokumentasjonsarbeid i snevrere forstand. Samlingene består av noen hundre fonogrammer, bøker og tidsskrifter, plakater og konsertmateriell, samt en broket samling memorabilia og kuriositeter, herunder jakka til Vidar Busk.

Men som sagt er det egentlig ikke innsamlings- og bevaringsarbeidet som står i fokus i Bluescenteret strategier. Samlingene synes å skulle bygges opp av hovedsakelig donasjoner, ikke aktiv oppsporing og innsamling. Ambisjonen er å være et *internasjonalt* dokumentasjonssenter, og oppmerksomheten er derfor ikke rettet spesielt mot norsk materiale.

Det norske bluesmaterialet er da heller ikke så stort og komplekst at det skulle være nødvendig å utforme nasjonale strategier for innsamling og bevaring. Det er grunn til å tro at Nasjonalbiblioteket, Jazzarkivet, Visearchivet og Institutt for norsk populærmusikk er fullt ut i stand til å ta det nasjonale ansvaret for norsk blues, men gjerne i samarbeid med Europas Blues Senter. Bluescenteret på sin side har ikke laget noen strategi for samvirke med disse institusjonene. Og selv om spørsmålet opptar bibliotekssjef Kraugerud, har prosjektleder Kraugerud så langt ikke funnet grunn til å prioritere det. Men hun forsikrer at samlingen skal gjøres kompatible og tilgjengelige for resten av arkiv- og biblioteksverdenen.

Til formidlingsarbeidet hører også grensesnittet på internett, som ikke er velutviklet. Etter seks års virksomhet er nettsidene til Europas Blues Senter høyst mangelfulle, og virker snarere mot sin hensikt, dersom hensikten er å skape et fordelaktig bilde av en aktør som ønsker å bli tatt seriøst som et ”europeisk senter”. I den siste årsmeldingen forteller Bluescenteret om en ny satsing på dette området, og målet er å ha nye nettsider ferdig samtidig med publiseringen av programmet for 2005-festivalen. Betydningen av en slik satsing kan ikke overvurderes.⁴⁷

Økonomi

Den viktigste inntektsposten til Europas Blues Senter er naturligvis statstilskuddet, som er på rundt 1 million kroner i året (se tabellen nedenfor). Tilskuddet har følgende forhistorie: Stortingets kulturkomité kom i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2001 med en oppfordring til Kulturdepartementet om å vurdere et tilskudd til Europas Blues Senter. Men da departementet i neste omgang ikke fremmet forslag om en bevilgning til senteret, innstilte komiteen selv til en bevilgning på

⁴⁷ Ved publisering av denne rapporten har Europas Blues Senter fått en egen fast presentasjon på Notodden kommunes hjemmesider. Det er imidlertid nødvendig for et tiltak som Europas Blues Senter å ha hjemmesider på eget domene og med et langt rikere innhold.

I mill. kroner i forbindelse med behandlingen av 2002-budsjettet, og dette ble vedtatt i Stortinget. Tilskuddet fikk budsjett plassering i kap. 323 Musikkformål, post 78 Ymse faste tiltak, men ble fra året etter plassert på post 74 i kap. 320. Tilskuddene har hittil vært som følger:

Tabell 10. Europas Blues Senter. Statlig driftstilskudd 2000–2004 (kap. 323, post 78 deretter kap. 320, post 74)

2000	
2001	
2002	1 000 000
2003	1 000 000
2004	1 025 000

Europas Blues Senter betrakter statstilskuddet som en oppstartsbevilgning, og regner med å kunne stå på egne bein etter tre år i det nye bygget (bygget står neppe ferdig før 2009). I egnevalueringen heter det om statstilskuddet:

Vi ønsker ikke å være en fast post på statsbudsjettet i uoverskuelig framtid. Der tror vi mer på det ansvaret/kravet som ligger i selve konseptet: Utvikle et mangfoldig tilbud som er så attraktivt at det bæres av egen økonomi. Vi ønsker ikke å være et uendelig pengesluk, derfor bruker vi så mye tid og krefter på arbeidet forut for huset.

Også på dette punktet skiller Bluescenteret seg klart fra de øvrige tiltakene som er omtalt i denne rapporten. Disse har statlig fullfinansiering og regner ikke med noen særlig grad av inntekter fra omsetning av varer og tjenester. Ei heller mottar de støtte fra lokale myndigheter. Europas Blues Senter har meget god lokal og regional støtte og oppfatter seg forøvrig som en etablering innenfor kulturrelatert næring (en ”næringsdrivende stiftelse”, som det heter i vedtektene).

Jeg vil ikke se bort fra at Bluescenterets strategi på dette punktet var medvirkende til at statstilskuddet i det hele tatt ble utløst. Likevel er det uvanlig at et regionalt kulturtiltak ikke gjør alt for å ”komme inn på statsbudsjettet” og bli der. Denne strategien har hittil vært anvendt av de fleste regionale kulturtiltak, både av tiltak med god lokal forankring og finansiering og tiltak uten slik forankring. Et godt eksempel er Grenland Friteater som etter mange års kamp og forhandlinger nylig ble sikret et varig tilskudd over post 74, dette til avløsning for mer usikre og kortsiktige tilskudd fra Norsk kulturråds prosjektstøtteordning for fri scenekunst.

Selv om senteret ikke vil søke om statlig driftstilskudd etter at virksomheten er kommet i normalt gjenge, understreker man at det likevel vil bli aktuelt å søke statsstøtte til enkeltprosjekter. I tillegg til

den statlige støtten har så langt også flere ulike lokale og regionale instanser gitt økonomiske bidrag til driften, både Notodden kommune og Telemark Fylkeskommune, utviklingsselskapet Notodden Utvikling AS og Notodden Blues Festival.

Som nevnt har man sikret både statlig og lokal medvirkning i finansieringen av Bok- og Blueshuset med henholdsvis 30 mill. og 10 mill. kroner, med første utbetaling i 2007. Man har tatt sikte på at huset skal være fullfinansiert og ikke basert på banklån. Slik unngår man å havne i en situasjon hvor brukerne skal belastes tungt med kostnaden til betjening av renter og avdag. Dette er en kostnad som erfaringsmessig setter mange gode kulturtiltak i en økonomisk vanskelig situasjon. I egenevalueringen heter det:

Det er mange nok eksempler på hus som er bygd på en god ide og det var det. For når huset har stått der, har det ikke vært velfunderte driftsbudsjett. Og all energi har vært brukt til å holde hodet over vannet. Derfor ønsker vi et mest mulig fullfinansiert hus uten store lån, når vi flytter inn.

Driftsformen for bygget er ikke avgjort. Foreløpig er det stiftelsen Europas Blues Senter som har søkt om byggetilskuddet og som mottar bevilgningen.

5 VURDERINGER OG TILRÅDINGER

Behovet for faglig og kulturell forankring i dokumentasjons- og informasjonsarbeidet

Alle tiltakene som omtales i denne rapporten, har sin opprinnelse i miljøet rundt en bestemt musikkform, enten det gjelder viser, jazz, blues eller samtidsmusikk. Dette gir tiltakene en musikkulturell forankring som representerer en viktig, ofte avgjørende forutsetning i arbeidet. Uten denne forankringen hadde tiltakene ikke oppstått, og sentrale deler av vår musikkulturelle arv ville forblitt udokumentert.

I den offentlige kulturforvaltningens og det nasjonale biblioteks- og arkivvesenets perspektiv kommer lett det funksjonelle og strukturelle i sentrum, for eksempel spørsmålet om strukturen av dokumentasjonsaktører er dekkende i forhold til oppgavene på feltet, om aktørene har en god ansvarsdeling, om de er godt samordnet osv.

I tiltakenes eget perspektiv er det ikke så mye bekymringen for helheten, men engasjementet for en bestemt musikkform som gjelder. Dette engasjementet utgjør selve drivkraften i arbeidet, som i mange tilfeller foregår på idealistisk og frivillig basis. Det er riktig å si at den musikkulturelle forankringen er den viktigste ressursen dokumentasjonsarbeidet.

En grunnleggende premiss for alle de omtalte tiltakene er at musikkformen dokumentasjonsarbeidet retter seg mot, nok har historiske røtter, men likevel utgjør en levende del av *samtidskulturen*.⁴⁸ I dokumentasjon av samtidskultur er situasjonen den at feltets aktører – musikere, komponister, ensembler, organisasjoner, spillesteder, klubber osv – i mange tilfeller ennå er aktive og dermed er potensielle samarbeidsparter i alle ledd av dokumentasjonsarbeidet: De er innehavere av dokumentene som skal samles inn, eller de sitter på arkiver og samlinger som skal registreres og knyttes sammen. De har teknisk eller musikkfaglig kompetanse av stor verdi i innsamlings- og bevaringsarbeidet. De er viktige informanter for forskningen omkring kildene. Endelig kan de være aktuelle samarbeidsparter i informasjons- og formidlingsarbeidet, samtidig som de er brukere og en viktig målgruppe for hele den utadrettede virksomheten.

⁴⁸ Dette poenget understrekes i Jazzarkivets egevaluering: ”Jazzen står sterkt i Norge i dag, og norske jazzmusikere får stor oppmerksomhet fra utlandet. Musikken utvikles og endres videre slik den har gjort siden den spede begynnelse, og norske bidrag inntar i dag en langt mer framtrædende plass enn før. På samme måte som vi dokumenterer de tidligste impulser, skal samtidens uttrykk og aktiviteter dokumenteres. Dagens hendelser påvirker også hvordan vi tolker (og lytter til) fortiden”.

I dokumentasjonen av samtidskultur stilles det derfor bestemte krav til *kompetansen*. Dokumentasjon av samtidskultur er noe annet enn dokumentasjon av kulturhistorie. I alle faser av arbeidet må man ha inngående kjennskap til miljøene, nettverkene, organisasjonene og bransjene, samt til de ideologier, sjangere, stiler og trender som preger feltet. Men like viktig som kunnskap og innforståttethet er *identitet* og *legitimitet* i samtidsdokumentasjonen. For å tiltrekke seg feltets oppmerksomhet og interesse, og skape oppslutning om dokumentasjonsarbeidet fra feltets aktører, må man signalisere en tydelig, feltspesifikk identitet og framstå som en tydelig ”portal” for alle aktører med kulturell tilhørighet til den angjeldende musikkformen. Likeledes må man vedlikeholde forankringen i feltet og dermed sikre troverdighet og legitimitet hos aktørene i feltet. Dette er grunnleggende forutsetninger for å utløse det engasjementet fra feltet som er uunnværlig i dokumentasjon av samtidskultur. Uten identitet, tillit og troverdighet vil en lett gå glipp av arkivmateriale som ellers måtte være tilgjengelig i form av donasjoner eller salg, men også av kunnskaper, ferdigheter, teknologier og historier som feltets aktører kan tilby.⁴⁹ Alle disse ressursene tilbys gratis, i form av frivillig arbeid eller donasjoner. I andre sammenhenger i kulturlivet er det frivillige arbeidet ofte praktisk og dugnadspreget, som når man stiller som mannskap ved avvikling av festivaler. Men i forbindelse med dokumentasjonsarbeidet snakker vi om frivillig *kompetanse*.

Som omtalt i rapporten, har alle tiltakene vi snakker om her, sin opprinnelse i miljøet rundt en bestemt musikkform. Visearkivet oppsto av et engasjement fra fagmiljøene som samlet seg til en konferanse i 1978. Jazzarkivet hadde ikke kommet opp og stå uten innsatsen til Johs Bergh, Steinar Kristiansen og Bjørn Stendahl. Europas Blues Senter har forankring i det sterke bluesmiljøet på Notodden. Musikkinformasjonssenteret hadde aldri sett dagens lys i 1979 om ikke Norsk komponistforening og Norsk kulturråd hadde grepet saken an.

Nettopp i forbindelse med Musikkinformasjonssenteret opplever vi imidlertid at den musikkulturelle forankringen kan representere et hinder for videreutviklingen av organisasjonen.

Musikkinformasjonssenteret ble etablert i 1979 som et dokumentasjons- og informasjonssenter for norsk samtidsmusikk. Senteret har gradvis fått et bredere ansvar, og har i dag i oppdrag å være en informasjonsaktør for norsk musikkliv i full bredde.

⁴⁹ Jazzarkivet understreker også dette poenget i sin egevaluering: ”Det er ellers en styrke at Norsk Jazzarkiv har opparbeidet stor tillit hos både brukere og donatorer og at vår integritet og kompetanse er kjent og verdsatt. Dette er helt avgjørende for at et arkiv skal fungere tilfredsstillende.” Likeledes heter det: ”En forutsetning for å kunne bygge opp samlingene er at institusjonen har tillit og godt omdømme hos potensielle donatorer. Den aller største delen av samlingene er gitt arkivet som gave av samlere som oppfatter arkivet som det rette stedet for sine kjære minner og der materialet blir behandlet med den rette respekt og forsiktighet.”

Likevel er det grunn til å tro at norske komponister og samtidsmusikkmiljøet fremdeles opplever Musikkinformasjonssenteret som "sin" institusjon, desto mer som senteret fremdeles bruker mye av sin kapasitet til informasjons- og promoteringstiltak for dette feltet, og utfører et omfattende forlagsmessig arbeid i forbindelse med produksjon, distribusjon og markedsføring av noter og partiturer. Disse prioriteringene kan riktignok godt forsvares også i forhold til senterets nye mandat, men senteret har fremdeles en jobb å gjøre i forhold til å oppnå en tilsvarende forankring i andre musikkulturer enn samtidsmusikken. I denne situasjonen er det for eksempel et feil signal å opprettholde sjangerorganisasjonen Ny musikk eksklusive observatørplass i styret.

Det er mitt inntrykk at Musikkinformasjonssenteret har svak legitimitet og troverdighet i mange av de andre musikkmiljøene. Riktignok har ingen de siste par årene unngått å legge merke til den brede orienteringen i Musikkinformasjonssenterets nettbaserte informasjonsvirksomhet og særlig i nettidsskriftet *Ballade.no*. Likevel er det mange som ikke forøvrig kan se den store kursendringen i Musikkinformasjonssenterets virksomhet, i forhold til den ikke alt for fjerne fortid da institusjonen var viet "beskyttet seriøs musikk". Den store orkestermusikksatsingen *Et eget århundre*, som ikke bare markerer hundreårsjubileet for 1905 men også Musikkinformasjonssenteret s 25-årsjubileum, er i seg selv et utmerket tiltak, men gjør lite for å endre på dette inntrykket. Tvert imot sender den et sterkt signal til norsk musikkliv om at etter 25 år er alt ved det gamle i Musikkinformasjonssenteret.⁵⁰ Man trenger ikke være ekspert i merkevarebygging for å fastslå at informasjonssenterets jubileum burde vært feiret på en annen måte.

I sin nye rolle som heldekkende informasjonsaktør for norsk musikk i full bredde må Musikkinformasjonssenteret bestrebe seg på å vinne tillit og bygge allianser i alle miljøer. *Ballade.no* har allerede betydd mye i denne sammenheng, og vil bety mye i framtida. Jeg har riktignok tatt til orde for en sterkere selvstendig profilering av *Ballade.no*, slik at tidsskriftet framstår som en fri publikasjon og ikke som et organ for Musikkinformasjonssenteret. Men også Musikkinformasjonssenterets egne hjemmesider, mic.no, gjenspeiler etter mitt syn klart en vilje til å oppfylle det nye, utvidete mandatet.

Av betydning for den faglige og kulturelle forankringen av Musikkinformasjonssenteret er også styresammensetningen. Jeg mener at de nåværende vedtektsbestemmelsene gir en unødig smal rekruttering til styret. I stedet for dagens strengt korporative styresammensetning bør man sørge for flere frie plasser; dette både for å utvide den faglige kompetansen i styret, og for i større grad å kunne

⁵⁰ Den 19. oktober 2004 rapporterer *Ballade.no* om 25-årsfeiringen: "Musikkinformasjonssenteret kunne sist fredag ønske velkommen til en sammenkomst i anledning Musikkinformasjonssenterets 25-årsjubileum, som faller sammen med at 2005-markeringen feirer Norges første hundre år som selvstendig stat. Kvelden begynte

bruke styresammensetningen som et virkemiddel i den løpende nettverksbyggingen. Statens representant bør oppnevnes av den myndigheten som forvalter Musikkinformasjonssenterets driftstilskudd, dvs. enten Kulturrådet eller Kultur- og kirke departementet. Ny Musikkobservatørstatus opphører.

Som vi har vært inne på, er mye av Musikkinformasjonssenterets informasjonsvirksomhet *passiv*, i den forstand at den hovedsakelig består i å motta og besvare henvendelser utenfra. I denne delen av virksomheten er mulighetene for profilering av senteret i den ene eller andre retning selvsagt begrenset. Det er i det *aktive* informasjons- og promoteringsarbeidet Musikkinformasjonssenteret kan håpe å forme en profil som inngir tillit i alle de feltene som skal betjenes. Her vil man trolig ha nytte av å invitere aktører i ulike felter til *samarbeid* om dokumentasjons- og formidlingsprosjekter. En tung satsing innenfor en gitt musikkultur, hvor sentrale aktører i det aktuelle feltet medvirker i satsingen, er egnet til å knytte bånd og skape gjensidig tillit. Uten denne type samarbeid vil Musikkinformasjonssenterets informasjons- og promoteringsvirksomhet på de nye områdene lett komme til å fortone seg utvendige og tomme. Gjennom samarbeidet kan Musikkinformasjonssenteret ikke bare nyte godt av kompetansen hos samarbeidspartene, men også tjuvlåne deres kulturelle forankring.

For de aktørene som ennå representerer en bestemt musikkform – jazz, viser og blues – synes den nåværende organisasjonsformen hensiktsmessig. Som selvstendige stiftelser har de en tydelig institusjonell identitet på vegne av den musikkformen og den musikkulturen de representerer. Som vi skal se i neste avsnitt, er denne organisasjonsformen på den andre siden ikke til hinder for en stor grad av samordning og samarbeid.

Behovet for samordning og samarbeid i dokumentasjons- og informasjonsarbeidet

Selv om de sjangerbaserte dokumentasjonstiltakene er avhengige av feltspesifikk kompetanse, identitet og legitimitet, er det viktig at de kontinuerlig sørger for å samordne sin innsats nøye med hverandre og med andre aktører på området. Nasjonalbiblioteket er en hovedsamarbeidspart. Nasjonalbiblioteket har et nasjonalt hovedansvar for dokumentasjonsarbeidet på musikkområdet. Nasjonalbiblioteket håndterer et stort materiale som innleveres i henhold til loven om ”pliktaflevering av allment tilgjengelige dokument”. Denne loven omfatter ikke bare trykksaker men også alle

med en strålende konsert med Oslofilharmonien, som nylig kunne feire 75 år. Deretter fortsatte den i Musikkinformasjonssenterets lokaler, med et bredt utvalg representanter fra musikklivet til stede.”

fonogramutgivelser og andre musikkrelaterte dokumenter. I tillegg sitter Nasjonalbibliotekets musikkavdeling i Oslo med et betydelig historisk arkivmateriale spredt over flere musikkjangere. Nasjonalbibliotekets avdeling i Mo i Rana oppbevarer store lydsamlinger.

Alle arkivaktørene er avhengig av en nøyaktig samordning og utstrakt samarbeid i forbindelse med innsamling og oppbevaring av musikkrelatert materiale. Kompetanse, teknologi og utrustning er på disse områdene i stor grad felles for alle musikkformer, og det er avgjørende viktig at registrering og arkivering skjer på en enhetlig måte, samt at det ikke forekommer dobbeltarbeid. Digitalisering peker seg ut som ett av flere sentrale områder hvor flere aktører kan samordne innsatsen.

Nasjonalbibliotekets avdeling i Mo i Rana har opparbeidet betydelig ekspertise på disse områdene.

Men også innenfor arbeidsområdene forskning og formidling vil de mindre aktørene ha interesse av å samarbeide med hverandre og med Nasjonalbiblioteket, både om de løpende aktivitetene og om enkeltsatsinger. I denne sammenheng er også Musikkinformasjonssenteret en hovedsamarbeidspart, både for Nasjonalbiblioteket og de mindre arkivene. Både Nasjonalbiblioteket og de mindre arkivene er viktige leverandører av stoff og vinklinger til Musikkinformasjonssenterets informasjons- og promoteringsvirksomhet og mulige samarbeidsparter i utforming av konkrete formidlingsprosjekter.

Ett skritt i retning av en bedre samordning i feltet ble tatt av Kulturdepartementet allerede i stortingsmeldingen om abm-feltet fra 1999 hvor det heter:

Arbeidet i Norsk Visearkiv og Norsk Jazzarkiv og delar av verksemda i Norsk Musikkinformasjon ligg nær opp til dei oppgåvene som vert løyste eller som bør verta løyste ved Norsk musikkksamling i Nasjonalbiblioteket. Departementet vil sjå nærare på dette for å tryggja ei fullgod samordning.⁵¹

Seinere har departementet, i kulturmeldingen fra 2003, tatt til orde for å samlokalisere alle virksomhetene, inklusive Institutt for norsk populærmusikk, i den nyrenoverte nasjonalbiblioteksbygningen på Drammensveien i Oslo, og argumenterer i den forbindelse både med kostnadseffektivitet og faglige samordningsgevinster:

Musikkinformasjonssenteret, Norsk Jazzarkiv og Visearkivet vil ha behov for meir tidhøvelege lokale og betre infrastruktur. Den rehabiliterte hovudbygningen for Nasjonalbibliotekets Osloavdeling vil ha rom for ei samlokalisering av de nemnde institusjonane. Ei samlokalisering hjå Nasjonalbiblioteket vil òg fagleg kunna medverka til å styrkja dokumentasjonsverksemda omkring norsk musikkliv. Nasjonalbiblioteket har omfattande samlingar av lydopptak, frå dei eldste voksrollane til dei nyaste DVD-platene, og samlingane veks uavbrote gjennom den tilførsla som følgjer av lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelege dokument.

Ei slik samlokalisering legg til rette for eit styrkt miljø både musikk- og dokumentasjonsfagleg. Ei samlokalisering av dei tre miljøa og Nasjonalbiblioteket vil ikkje minst gje høve til meir kostnadseffektiv

⁵¹ St.meld. nr. 22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving. Om arkiv, bibliotek og museum i ei IKT-tid og om bygningsmessige rammevilkår på kulturområdet (Kulturdepartementet).

utnytting av teknologi og styrkja kompetansegrunnlaget når det gjeld å ta i bruk ny informasjonsteknologi på området. Eit arkiv for norsk rock og populærmusikk vil høva godt innanfor eit slikt større miljø.

Departementet tek sikte på at alle desse skal vera på plass når den rehabiliterte bygningen for Nasjonalbiblioteket på Solli plass i Oslo opnar for publikum i 2005, jf. kap. 11.5.3.⁵²

I forbindelse med stortingsbehandlingen av Kulturmeldingen våren 2004 tok Musikkinformasjonssenteret initiativ til et opprop til Stortingets kulturkomité. Bak oppropet sto Musikkinformasjonssenteret, Norsk visearkiv, Norsk Jazzarkiv, Institutt for Norsk Populærmusikk og Norsk Folkemusikksamling ved Universitet i Oslo. Oppropet bifaller planene om samlokalisering av aktørene i Nasjonalbiblioteksbygningen, men krever at det settes av langt mer plass og ressurser enn det departementet har lagt opp til. Man viser til at det også må gis rom for populærmusikken og folkemusikken, samt andre aktuelle aktører som Phonofile. Oppropet er gjengitt i sin helhet som vedlegg bakerst i rapporten (s. 93).

Det er ikke lenger aktuelt for Norsk folkemusikksamling å søke samlokalisering med de øvrige miljøene i Nasjonalbiblioteksbygningen. Denne samlingen har i sin virksomhet et tyngdepunkt innenfor forskning og ønsker å bevare tilknytningen til Universitetet i Oslo.

Spørsmålet om et populærmusikkarkiv ble gjenstand for tautrekking i forbindelse med stortingsbehandlingen av kulturmeldingen. Tanken om et populærmusikkarkiv – eller et norsk ”Rock City” i stil med Hultsfred i Sverige – viste seg å virke tiltrekkende på flere regionale aktører. I tillegg til at stiftelsen Institutt for norsk populærmusikk lenge har arbeidet for etableringen av et nasjonalt dokumentasjonssenter på området, dog uten å ta stilling til lokaliseringen, lanserte flere byer og regioner nå egne initiativer med krav om lokalisering i form av stortingsvedtak i forbindelse med kulturmeldingen. Stortingskomiteen valgte å understreke fordelene ved å samlokalisere et nytt populærmusikkarkiv med de øvrige fagmiljøene, og kom for øvrig fram til følgende todelte konklusjon, presentert som såkalt romertallsvedtak i komitéinnstillingen som ble vedtatt i Stortinget:

Stortinget ber Regjeringen utrede muligheter for etablering av et dokumentasjonssenter for populærmusikk, og i denne sammenheng starte en prosess med utredning med tanke på etablering av et museum/opplevelsessenter for norsk pop- og rockhistorie.⁵³

I årsmeldingen for 2003 og i egevalueringen stiller Musikkinformasjonssenteret seg positivt til departementets samlokaliseringsplan. I årsmeldingen heter det:

Musikkinformasjonssenteret har vært positive til denne ideen om en samordning av beslektede institusjoner, men også gitt tilbakemelding på at de tiltenkte lokalene i det rehabiliterte bygget ikke er ideelle for

⁵² St.meld. nr. 48 (2002–2003) Kulturpolitikk fram mot 2014 (Kultur- og kirke departementet), s. 134.

⁵³ Innst. S. nr. 155 (2003–2004) Innstilling til Stortinget fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om kulturpolitikk fram mot 2014.

Musikkinformasjonscenteret som et utadrettet informasjonscenter. Musikkinformasjonscenteret har derfor gjennom hele prosessen argumentert for samlokalisering, men da i nybygget (Halvbroen) som skal bygges i tilknytning til eksisterende bygg. Det er ventet en endelig avklaring i lokaliseringssaken i løpet av første halvår i 2004.

I egnevalueringen går Musikkinformasjonscenteret et skritt videre og antyder at en ”sammenslåing” av aktørene eller en ”organisatorisk samling av feltet” kan være en vei å gå:

Partene [som underskrev det nevnte oppropet, forf. anm.] tar forløpig ikke stilling til hvorvidt et slikt samarbeid også vil avstedkomme en tettere samorganisering eller sammenslåing av de forskjellige arkiv, dokumentasjons- og informasjonscenter. Musikkinformasjonscenteret vil stille seg positiv til slike prosesser dersom en ny samlet organisering vil muliggjøre et løft for feltet og at det fører til at flere oppgaver kan løses på vegne av aktørene i musikklivet. [...] Som nevnt ovenfor vil en samlokalisering av en rekke mindre institusjoner i Nasjonalbiblioteket også kunne føre til at man kan vurdere en organisatorisk samling av feltet. Det er ingen tvil om at man vil kunne ta ut en rekke synergier og driftsfordeler. De respektive institusjonenes budsjetter er imidlertid såpass små at de økonomiske verdier av en sammenslåing er marginale i forhold til de faglige mål og nyvinninger en sammenslåing kan avstedkomme.

I Jazzarkivets egnevaluering heter det derimot: ”Til nå har Norsk Jazzarkiv vurdert sin nåværende organisering som mest hensiktsmessig og riktig, men ser frem til å høste erfaringer for samlokaliseringen med Nasjonalbiblioteket.”

Selv tror jeg at de mindre, sjangerbaserte arkivene bør beholde sin uavhengige stilling som stiftelser med egne styrer. Denne organisasjonsformen sikrer arkivene en nødvendig forankring i de respektive fagmiljøene. Miljøene var i sin tid aktive i opprettelsen av arkivene, og de er ennå representert i stiftelsesstyrene, i eventuelle fagutvalg og bidrar på frivillig basis til dokumentasjonsarbeidet. Organisasjonsformen er en institusjonell bekreftelse av arkivets forankring i en levende musikkultur. Den institusjonelle selvstendigheten er en forutsetning for at arkivene skal kunne fungere som en ”portal” mot musikkmiljøene og gi arkiv- og biblioteksvesenet et ansikt som virker troverdig på musikkmiljøene.

Organiseringen som selvstendige stiftelser representerer heller ingen hindring for samordning og samarbeid. Tvert imot er det grunn til å tro at nettverkssamarbeid mellom selvstendige parter er mer effektivt enn samorganisering på dette området. Derimot vil en *samløkalisering* i Nasjonalbibliotekets bygg på Drammensveien kunne gi rike muligheter for samordning og samarbeid, særlig på områdene innsamling og bevaring, men også innenfor forskning og formidling. Jeg kommer tilbake til det i de følgende avsnittene.

Men en forutsetning for at sjangerarkivene i framtida skal kunne spille en meningsfull rolle som selvstendige aktører – og framstå både som tydelige portaler mot de respektive musikkmiljøene, og som sterke og troverdige faglige samarbeidsparter i arkivfeltet – er at de finansielt bringes over det eksistensminimum de har befunnet seg på i 25 år.

For Musikkinformasjonssenteret er en organisering som selvstendig allmennyttig stiftelse selvsagt uunngåelig. Siden senterets oppdrag er å drive et uavhengig informasjonsarbeid, er det uaktuelt å vurdere en nærmere organisatorisk forbindelse til andre offentlige eller private aktører og særlig ikke til en statlig institusjon som Nasjonalbiblioteket. I motsetning til hva mange synes å mene, er Musikkinformasjonssenteret ikke selv en del av arkiv- og bibliotekssektoren, selv om det er riktig at arkiv- og bibliotekssektoren er en betydningsfull kilde til stoff og vinklinger til senterets formidlingsarbeid, hvilket tilsier at den planlagte flyttingen til Nasjonalbibliotekets bygg på Drammensveien er fornuftig trekk.

Innsamling og bevaring

Alle de fire tiltakene som omtales i denne rapporten, driver med innsamling og bevaring av musikkrelatert kulturhistorisk materiale. Nasjonalbiblioteket er den nasjonale hovedaktøren på dette området. Nasjonalbiblioteket har ansvaret for å ta imot og registrere dokumenter som innleveres i henhold til "Lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelige dokument" av 1990.⁵⁴ På musikkområdet er selvsagt avleveringspliktige *lydfestinger* av stor betydning, dvs. "opptak på cd, lp, mc, dvd med norske artister eller utgivelser på norske platemerker, det være seg kommersielle eller private utgivelser" som det heter i Nasjonalbibliotekets brosjyre om pliktavleveringen.⁵⁵ Alle nye innspillinger skal innleveres i to eksemplarer, hvorav ett arkiveres i Nasjonalbibliotekets Rana-avdeling og ett i musikkavdelingen i Oslo (Norsk musikkksamling).⁵⁶ Men pliktavleveringsloven gjelder også andre dokumenter som er relevante for musikkområdet, så som videogrammer, radio- og tv-sendinger og plakater.

I tillegg til å håndtere pliktavleveringen, tar Nasjonalbiblioteket også i mot eldre musikkrelatert materiale, som platesamlinger, flersporsbånd, mastertapes, konsertopptak osv. Etter en avtale med Musikkinformasjonssenteret skal kopier av senterets notemanuskripter med norsk samtidsmusikk sendes til Nasjonalbiblioteket. I tillegg til alt dette oppbevares folkemusikknedtegnelser samt "konsertprogrammer, avisutklipp og utklippbøker etter privatpersoner og organisasjoner".⁵⁷ I

⁵⁴ <http://www.lovdatabasen.no/all/hl-19890609-032.html> (7.10.03).

⁵⁵ Nasjonalbibliotekets brosjyre *Pliktavlevering av lydopptak*.

⁵⁶ Det avleverte materialet registreres fortløpende i databasen Norsk nasjonaldiskografi (Nordisko), <http://www.nb.no/baser/nordisko> (7.10.03).

⁵⁷ http://www.nb.no/html/norsk_musikkksamling.html (17.9.03).

Nasjonalbibliotekets avdeling i Rana oppbevares en rekke lydsamlinger donert av privatpersoner og institusjoner.⁵⁸

Også enkelte samlinger i Nasjonalbiblioteket som ikke gjelder musikk spesielt, kan være relevante for musikken, så som Billedsamlingen og Plakatsamlingen. Førstnevnte inneholder mest eldre materiale, men sistnevnte har en årlig tilvekst på ca. 750 pliktavleverte plakater, herunder mange plakater fra musikklivet.

Nasjonalbiblioteket har med andre ord en omfattende innsamlingspraksis og tilvekst på musikkområdet, både i kraft av pliktavleveringen og gjennom annen innsamling. Vi ser dermed at det er en stor overlapp mellom Nasjonalbibliotekets og de mindre musikkarkivenes ansvar. (Og i kraft av dette ligger de mindre aktørene nærmere Nasjonalbiblioteket enn Musikkinformasjonssenteret, som i sin egnevaluering ikke er fremmed for å ta de mindre arkivene under sine vinger.) Det er avgjørende viktig å komme fram til en fornuftig ansvarsdeling og etablere gode samarbeidsrutiner i innsamlings- og bevaringsarbeidet. Nasjonalbibliotekets avdeling i Rana har utviklet både kompetanse, teknologi og kapasitet for oppbevaring av musikkrelatert arkivmateriale, ikke minst lydmateriale, og denne kompetansen, teknologien og kapasiteten må utnyttes i ivaretagelsen av dokumenter fra alle områder av norsk musikk, både pliktavleverte dokumenter og andre dokumenter.

Musikkinformasjonssenterets innsats på arkivområdet er begrenset til samtidsmusikksjangeren. Senteret oppbevarer originalnotemanuskriptene til norske komponister med henblikk på publisering av framføringsnotemateriell til utøvende musikere i inn- og utland. Dette er ikke et kulturhistorisk arkiv men tjener et rent publiseringsformål, og Musikkinformasjonssenterets virksomhet overlapper på dette punktet ikke med Nasjonalbibliotekets. De to institusjonene har dessuten en logisk arbeidsdeling: Musikkinformasjonssenteret oppbevarer originalmanuskriptene med henblikk på å yte musikkforlagsmessige tjenester for komponistene. Dette hører naturlig til under senterets promoteringsvirksomhet. Nasjonalbiblioteket ved Norsk musikkopptak mottar fra Musikkinformasjonssenteret fotokopier av alle deponerte manuskripter og oppbevarer dem som en del av kulturarven.

⁵⁸ » Arne Bendiksen-samlingen: Masterbånd fra Arne Bendiksens produksjon og plateselskap; Roger Arnhoff-samlingen: Masterbånd fra Roger Arnhoffs produksjon; Toralf Tollefsens platesamling: Komplette platesamling med trekkspilleren Toralf Tollefsen; Norsk folkemusikksamling: Deponerte lydbåndsamlinger fra Universitetet i Oslo; Norsk komponistforening og Norsk kulturråd: Deponerte masterbånd; Norges musikkhøgskole: Opptak av ulike konserter ved høgskolen; Norsk jazzarkiv: Deponerte masterbånd; Vossajazz: Opptak fra jazzfestivalene; Masterbånd fra norske plateselskap og studio: Bel kassett, Grappa, HP Productions, Mai, Notabene, Odin, Oslo lydstudio og Simax; Donasjoner og innkjøp av grammofonplater: Platesamling etter Max Bondy, gaver fra Frydenlund vgs., Kragerø bibliotek, Narvik bibliotek, Nordland fylkesbibliotek og Rana bibliotek; Pliktavleverte lydfestinger.” http://www.nb.no/html/lydsamlinger_ved_nb_rana.html (17.9.03).

Musikkinformasjonscenterets øvrige arkivmessige virksomhet er begrenset. Senteret anskaffer og arkiverer forlagsutgivelser av noter med musikk av norske komponister, og vedlikeholder likeledes en samling av utgitte lydfestinger i forskjellige formater (lp, cd, lydbånd osv.). Videre har senteret en samling mastertapes fra tidligere plateutgivelser. Endelig har man en tidsskriftsamling og et presseklipparkiv.

Skal Musikkinformasjonscenteret fylle rollen som nasjonal informasjons- og promoteringsaktør for norsk musikk, er det ikke rasjonelt at det samtidig opprettholder ressurskrevende arkivfunksjoner ut over det som er påkrevet i publiserings- og informasjonsvirksomheten, verken på samtidsmusikkområdet eller andre områder. Disse bør overtas av andre. Som informasjons- og promoteringsaktør må Musikkinformasjonscenteret utnytte en rekke kilder, herunder både Nasjonalbiblioteket og de tre sjangerarkivene og andre dokumentasjonsaktører som Bluescenteret på Notodden, men også en rekke andre kilder innenfor musikkbransjen, mediene, organisasjonslivet og forskningsverdenen. Det er i en slik situasjon ikke fornuftig av Musikkinformasjonscenteret å bruke ressurser på selv å samle inn og arkivere dokumentasjonsmateriale.

Når vi ser bort fra manuskriptarkivet, hører de arkivmessige oppgavene Musikkinformasjonscenteret utfører på samtidsmusikkområdet, naturlig inn under Nasjonalbiblioteket og bør uten videre kunne overlates til det. Innsamling av nyere fonogrammer med verk av norske komponister skjer allerede på en god og dekkende måte gjennom pliktavleveringen som administreres av Nasjonalbiblioteket. Det skulle heller ikke være nødvendig at Musikkinformasjonscenteret bruker ressurser på å anskaffe og oppbevare eldre lydfestinger med samtidsmusikk, og de eksisterende samlingene kan likeledes med fordel overlates til Nasjonalbiblioteket, så lenge man sørger for at man i har tilgang til de fulle diskografiske opplysningene samt avspillingsmuligheter i et egnet format eller over nettet (denne tilgjengeligheten bør gjelde på alle musikkområder). Jeg er ikke kompetent til å vurdere nytten av et klipparkiv i et moderne informasjonscenter, men jeg vil tro at innsamling av medieinformasjon utføres best av en spesialisert medieovervåkingstjeneste. Dersom en slik tjeneste skal ha en nytte for Musikkinformasjonscenteret, må den imidlertid omfatte alle aspekter ved norsk musikkliv og ikke bare norsk samtidsmusikk. Dersom Musikkinformasjonscenteret sitter på eldre, fysiske klipparkiv, vil jeg tro at den aktuelle nytteverdien er begrenset, og at materialet kan overlates til Nasjonalbiblioteket.

Musikkinformasjonscenteret er som sagt tilbudt nye lokaler i Nasjonalbibliotekets rehabiliterte bygg på Drammensveien i Oslo, sammen med Jazzarkivet, Visearkivet og Institutt for norsk populærmusikk. Senteret er positivt til en slik samlokalisering og legger vekt på synergiene det kan gi. Jeg vil tro at nærheten til disse institusjonene, som er viktige samarbeidspartner og leverandører av materiale til informasjonsvirksomheten, vil være gunstig for Musikkinformasjonscenteret.

Norsk Jazzarkiv, Norsk visearchiv og Institutt for norsk populærmusikk definerer sin rolle noe ulikt. Det de har til felles, er imidlertid at bakgrunnen for opprettelsen av dem var bekymringen for at et kulturhistorisk materiale skulle gå tapt for ettertida. Ut over dette har de tre varierende ambisjoner på forsknings- og formidlingssiden, noe jeg kommer tilbake til nedenfor. I alle tre tilfellene er det snakk om miljøer *utenfor* den etablerte arkiv- og bibliotekssektoren, som på et gitt tidspunkt har påtatt seg ansvaret for innsamling og bevaring på kulturhistoriske dokumentasjonsområder som ikke hadde vært tilstrekkelig ivaretatt i de eksisterende institusjonene. Tiltakene har en god forankring i de respektive musikkulturene og besitter spesialkompetanse samt god legitimitet og troverdighet i forholdet til disse kulturene. Dette er en opplagt ressurs i arbeidet.

Jeg tror det nasjonale musikkdokumentasjonsarbeidet er tjent med at det finnes små sjangerspesifikke aktører som støtter opp om arbeidet med innsamling og bevaring av kulturhistorisk materiale på musikkområdet. Nasjonalbiblioteket har i dagens situasjon verken tilstrekkelig kompetanse, kapasitet eller noen kulturell legitimitet til selv å utføre alle oppgavene på dette området. Sjangerinstitusjonene kan spille en nyttig rolle som ”portaler” mot brukermiljøene, samtidig som de går inn i et tettest mulig arkivfaglig samarbeid med hverandre og med Nasjonalbiblioteket om felles utfordringer.

Forutsetningen er at man finansielt bringer småarkivene opp på et nivå hvor de kan yte en innsats som står i forhold til den reelle kompetansen de representerer, musikkfaglig og arkivfaglig.

Som vi har sett, har Musikkinformasjonssenteret til en viss grad samlet noter, fonogrammer, mastertapes, presseklipp osv. på samtidsmusikkområdet. Senteret har likevel – etter sakens natur – ikke i samme grad som Visearchivet, Jazzarkivet og Institutt for norsk populærmusikk orientert seg mot historien og aldri oppfattet seg som et kulturhistorisk arkiv. Senteret har heller ikke hatt den samme forskningsmessige beskjeftigelsen utnyttelsen av materialet. Senteret har i større grad orientert seg mot samtidas kulturbilde, og dokumentasjonsarbeidet har vært innrettet mot å dekke behovene i det kulturpolitiske informasjonsarbeidet. I dagens situasjon, hvor Musikkinformasjonssenteret skal aksle oppgaven som moderne informasjons- og promoteringsaktør på vegne av norsk musikkliv i full bredde, er det ikke fornuftig at senteret samtidig skal påta seg oppgaven som kulturhistorisk arkiv på samtidsmusikkområdet. Etter mitt syn kan Nasjonalbiblioteket ved Norsk musikksamling skjøtte denne oppgaven på en utmerket måte.

Videre kunne en spørre om det ikke er behov for et nasjonalt spesialarkiv på bluesområdet, og om ikke Europas Blues Senter på Notodden kunne påta seg denne rollen. Bluessenteret på Notodden har den samme kulturhistoriske innretningen som Visearchivet, Jazzarkivet og Institutt for norsk populærmusikk, og den samme interessen for å ivareta dokumenter og gjenstander fra den musikkulturen virksomheten gjelder. Men når det gjelder bluesen, står ikke dokumentasjonsarbeidet

overfor de samme utfordringene som i forbindelse med norsk jazz, norsk viser og norsk pop og rock. Det er ikke slik at et stort nasjonalt kulturhistorisk materiale er truet dersom det ikke opprettes en nasjonal arkivinstitusjon for blues. Selv om bluesen har et godt fotfeste i Norge, har ikke materialet her i landet rukket å bli så stort og så truet at det skulle tilsi etablering av et eget nasjonalt bluesarkiv. Europas Blues Senter på Notodden retter da heller ikke sin innsats spesielt mot *norsk* blues, men henter sitt stoff fra hele verden; og for øvrig har Bluessenderet ingen ambisjoner om å være et nasjonalt spesialarkiv for blues. Samlingene synes dessuten å skulle bygges opp av hovedsakelig donasjoner, og vekten i virksomheten synes ligge på formidling snarere enn på det rent arkivfaglige.

Forskning, formidling, informasjon og promotering

I tillegg til å tilby et rikt materiale til musikkforskningen, er flere av de omtalte tiltakene selv aktive i tilretteleggingen av forskningsaktiviteter. Norsk Jazzarkiv har på egen hånd, og med prosjektbevilgninger fra Kulturrådet, igangsatt og administrert jazzhistoriske studier basert på materiale i eget arkiv. Visearchivets ansatte er tidvis beskjeftiget med forskningsarbeid basert på materiale fra samlingene, og det foregår også forskningsbasert publisering av arkivmateriale. Også Institutt for norsk populærmusikk nevner forskning som et viktig satsingsområde. Europas Blues Senter har på sin side gjort en innsats for å bygge opp kunnskaper på arrangørutviklingsområdet og stiller seg i spissen for etableringen av et arrangørutdanningstilbud. Ellers er også Bluessenderet opptatt av at samlingene blir skal være tilgjengelig for forskning.

På alle de respektive musikkområdene – viser, jazz, blues, pop, rock osv. – har forskningsinnsatsen i Norge vært meget begrenset og spredt, og de omtalte arkivene og dokumentasjonsaktørene kan spille en viktig rolle i forbindelse med initiering og koordinering av forskningsinnsatsen på sine respektive områder. De har dessuten et fortrinn i nærheten til kildene.

Også Musikkinformasjonssenteret kan spille en viktig rolle i forbindelse med forskning og kunnskapsutvikling, både som bruker av forskning i egen virksomhet og som formidler av forskningsresultater til brukere i musikklivet og til en videre offentlighet. Musikkinformasjonssenteret kan også ta initiativ til og bidra til gjennomføringen av konferanser og seminarer om aktuelle forskningsrelaterte problemstillinger i musikklivet.

Når det gjelder formidling og informasjon, stiller Musikkinformasjonssenteret i særklasse som nasjonalt informasjonssenter for hele bredden i norsk musikkliv. Som sådan skal Musikkinformasjonssenteret blant mye annet til fulle utnytte materialet som arkiv- og dokumentasjonsaktørene opparbeider. Slik sett vil både Jazzarkivet, Visearchivet, Institutt for norsk

populærmusikk, Bluescenteret på Notodden og mange andre være med og levere stoffet og vinklingene til Musikkinformasjonssenterets virksomhet.

Det er imidlertid naturlig at arkiv- og dokumentasjonsaktører som de nevnte utformer en selvstendig formidlingsstrategi og driver formidlingsarbeid på egne premisser, noe de i en viss utstrekning også gjør. Hvor langt den enkelte kan drive utstrakt formidlingsarbeid helt på egen hånd, vil variere. Hver og en av dem besitter imidlertid en feltspesifikk kompetanse, identitet og legitimitet som vil være en betydelig ressurs også i formidlingsarbeidet. Likevel er det nærliggende å tenke seg at større formidlingsprosjekter vanligvis gjennomføres i samarbeid med andre aktører, og her er Musikkinformasjonssenteret en av flere mulige. Det er mulig å tenke seg felles formidlingsprosjekter i samarbeid mellom to eller flere av arkiv- og dokumentasjonsaktørene, og mellom disse og Nasjonalbiblioteket.

Musikkinformasjonssenteret foreteller om en todelt informasjons-/promoteringsstrategi. For det første skal senteret til enhver tid tilby heldekkende informasjon om norsk musikkliv i sin fulle bredde, dels gjennom en fullgod beredskap ved henvendelser til senteret, dels gjennom å tilby bred og dyp informasjon på egne nettsider (med pekere til relevant informasjon på andres nettsider). For det andre skal senteret løpende velge ut særlige temaer og områder for mer målrettet informasjon eller promotering.

I dagens situasjon er en stor del av kapasiteten bundet opp i passivt informasjonsarbeid, dvs. i den løpende håndteringen av henvendelser utenfra, samt i tilrettelegging av breddeinformasjon på internett. Det aktive informasjons- og promoteringsarbeidet er begrenset, og lar seg stort sett bare realisere dersom det kan innhentes særlige ekstrabevilgninger, noe som bare lykkes i enkelttilfeller. Det må betegnes som en alvorlig situasjon at Musikkinformasjonssenteret ikke har ressurser til å drive et aktivt og strategisk informasjonsarbeid i inn- og utland. Denne situasjonen kan ikke avhjelpes ved effektivisering og interne prioriteringer alene, men krever en styrking av finansieringen.

Internettsatsingen, og særlig nettstedet *Ballade.no*, er Musikkinformasjonssenterets viktigste grensesnitt mot publikum, og fungerer etter mitt syn godt. Jeg har understreket betydningen av å gi *Ballade.no* full redaksjonell frihet og sørge for at Redaktørplakaten gjelder uinnskrenket.

Musikkinformasjonssenteret kan også vurdere å skille ut *Ballade.no*-redaksjonen som egen avdeling. Det er videre nødvendig å individualisere Musikkinformasjonssenterets og *Ballade.nos* nettiditeter bedre i forhold til hverandre. I dag er det vanskelig for leseren å skille mellom de to nettstedene, ettersom de har identisk grafisk formgivning og et forvirrende apparat av krysspekere. Dersom *Ballade.no* skal vinne tyngde og troverdighet, er det nødvendig å signalisere den redaksjonelle uavhengigheten i grensesnittet mot publikum.

I sin egnevaluering er Musikkinformasjonssenteret opptatt av forholdet til Music Export Norway AS. Dette selskapet ble opprettet i 2000 for å ta hånd om den kommersielle promoteringen av norsk musikk i utlandet. Musikkinformasjonssenteret var en av initiativtakerne til etableringen av selskapet. I egnevalueringen viser senteret til den store overlappingen i ansvarsområde mellom de to informasjonsaktørene og foreslår at de slås sammen til én organisasjon:

MEN har med utgangspunkt i et næringsperspektiv som formål å øke eksportverdiene i norsk musikkliv. MEN har bl.a. overtatt organiseringen av norsk musikkbransjes profilering på en rekke utenlandske salgsmesser (Midem i Cannes, Popkomm, etc.)

I teorien skulle det være uproblematisk at man hadde en arbeidsdeling mellom MEN og Musikkinformasjonssenterets mer kunst/kulturfaglige utgangspunkt for arbeidet.

Musikklivets natur er imidlertid slik at det kunstfaglige og industrielle perspektivet meget ofte flyter sammen og dermed ofte utgjør to sider av samme sak. MENs metoder er i tillegg av informasjons- og profileringsfaglig art, noe som både fører til forvirring i feltet (to avsendere fra Norge med tilnærmet samme budskap) og to organisasjoner vitner dessuten om en urasjonell bruk av ressurser av norsk musikkbransje, offentlige tilskuddsytere, etc.

Musikkinformasjonssenteret vil på ingen måte underslå betydningen av internasjonalt informasjons og profileringsarbeid og det næringsperspektivet dette bør ivareta. Vi vil imidlertid hevde at det ville vært en fordel om MENs virksomhet var en integrert del av Musikkinformasjonssenterets utenlandsvirksomhet. Det offentlige bør være seg bevisst at man ikke bygger opp konkurrerende virksomheter med basis i offentlige midler fra to forskjellige departement.

Det er ikke vanskelig å være enig i at de to promoteringsaktørene i stor grad bruker de samme metodene, og at de i en viss grad henvender seg til de samme målgruppene. Den store forskjellen ligger i målsetningen. Musikkinformasjonssenteret skal i informasjons- og promoteringsarbeidet følge en kulturpolitisk agenda og bidra til realiseringen av kulturspesifikke mål som kvalitet, nyskapning, mangfold, særpreg osv. Music Export Norway har derimot en rent næringspolitisk agenda. Selskapet skal etter sitt formål ”primært konsentrere sin virksomhet om å styrke norsk musikkliv på kommersiell basis”.⁵⁹ Det betyr at selskapet skal løfte fram de kommersielt interessante elementene i norsk musikkliv og promotere disse med sikte på å skape en best mulig næringsmessig effekt, uavhengig av kulturspesifikke mål som kvalitet, nyskapning, mangfold, særpreg.

Et eventuelt konkurranseforhold mellom de to aktørene bør i lys av dette ikke betraktes som et problem, men som en naturlig følge av at oppdraget er formulert i henhold til målene på helt ulike politikkområder som er forvaltet av ulike departementer. Det betyr ikke at man ikke skal samarbeide og samordne. Man vil uten tvil oppleve at næringspolitikken og kulturpolitikken kaster sitt blikk på den samme musikken og gjør felles sak i promoteringen av den.

⁵⁹ <http://www.musicexportnorway.no/> (7.10.03).

To oppgaver som faller inn under Musikkinformasjonssenterets promoteringsarbeid, utfører senteret på oppdrag for statlige organer. Den ene er oppgaven med å besørge den internasjonale distribusjonen og promoteringen av norske fonogrammer som er innkjøpt gjennom Kulturrådets innkjøpsordning for fonogrammer. Den andre er administreringen av Utenriksdepartementets støttemidler til norsk musikkpresentasjon i utlandet.

Kulturrådet har satt ut oppgaven med å distribuere og promotere de innkjøpte fonogrammene til Musikkinformasjonssenteret i tillit til at senteret har kompetansen og kontaktnettet som gjør at det kan håndtere dette bedre enn Kulturrådet kan selv. Musikkinformasjonssenteret ser på sin side muligheten av å utnytte fonogrammene i egen informasjons- og promoteringsvirksomhet. Dette er en fullt akseptabel allianse mellom en offentlig forvaltningsaktør og en selvstendig stiftelse, så lenge stiftelsen har et ideelt og allmennyttig formål og upartisk representerer *alle* aktører som har interesser i forbindelse med forvaltningsaktørens disposisjoner på det aktuelle området.

Musikkinformasjonssenteret er da også etter sine vedtekter et informasjonsorgan for norsk musikkliv i full bredde.

Musikkinformasjonssenteret gir imidlertid i egevalueringen uttrykk for at innkjøpsordningen for fonogrammer som sådan, og ikke bare den internasjonale distribusjonen og promoteringen av de innkjøpte fonogrammene, gjerne kunne vært forvaltet av Musikkinformasjonssenteret, slik den var tidligere:

Sett fra Musikkinformasjonssenterets ståsted, og på bakgrunn av at Musikkinformasjonssenteret fra 2005 skal samlokaliseres med Musikksamlingen, Vise – og Jazzarkivet og muligens også et populærmusikk institutt i det rehabiliterede Nasjonalbiblioteket i Oslo, vil Musikkinformasjonssenteret hevde at det vil være mer hensiktsmessig om Fonograminnkjøpsordningen i sin helhet ble tilbakeført til Musikkinformasjonssenteret (slik den var fram til 2002). I dette nye samarbeidsklima vil man kunne skape en mer rasjonell og dynamisk organisering av ordningen som både ligger tettere opp mot norske mottakere (bibliotekene), som samtidig utnytter arkivenes musikkfaglige kompetanse og formidlingsoppgaver, samt en mer proaktiv og informasjonsfaglig oppfølging av ordningens utenlandske mottakere.

En slik delegering ville ligne Utenriksdepartementets delegering av forvaltningsansvaret for reisestøtten, omtalt nedenfor. Forskjellen er at Utenriksdepartementet etter sakens natur ikke besitter tilstrekkelig kulturkompetanse i forvaltningen og er henvist til å hente kompetansen utenfor, mens Kulturrådet har den fagkompetansen som skal til for å administrere fonograminnkjøpsordningen. Utenriksdepartementet opplyser dessuten at prøveordningen med delegering av forvaltningen av støttemidlene er et ledd i arbeidet med å styrke samarbeidet med fagmiljøene. Jeg kan ikke se at det skulle foreligge et lignende strategisk hensyn for Kulturrådet som skulle tilsi at rådet delegerer ytterligere forvaltningsansvar til Musikkinformasjonssenteret.

Delegeringen av offentlige forvaltningsoppgaver til fagorganer utenfor den offentlige forvaltningen begrunnes vanligvis med at forvaltningen ikke selv besitter tilstrekkelig kompetanse på det aktuelle området. Norsk kulturråd har ikke bare kompetansen til å administrere Innkjøpsordningen for fonogrammer, men også mulighet til å vurdere innkjøpsordningen i sammenheng med en rekke andre musikkpolitiske virkemidler som Kulturrådet disponerer.

Utenriksdepartementet har i nyorganiseringen av sitt kulturarbeid overlatt administreringen av reisestøtten til faglige organisasjoner i kulturlivet. Musikkinformasjonssenteret administrerer reisestøtten på musikkområdet. Det er fremdeles et særskilt utvalg, oppnevnt av Utenriksdepartementet, som treffer beslutning om fordelingen av støttemidlene, men Musikkinformasjonssenteret er mottaksinstans for søknadene og forbereder sakene for utvalget. Dessuten sitter Musikkinformasjonssenterets direktør som leder i utvalget. Samlet gir dette Musikkinformasjonssenteret innflytelse over fordelingen av støttemidlene. Musikkinformasjonssenterets nye direktør karakteriserer samarbeidet som et ”strategisk mellomværende” mellom Musikkinformasjonssenteret og Utenriksdepartementet.

Fra en kulturpolitisk synsvinkel er også denne alliansen er fullt ut akseptabel, all den tid Musikkinformasjonssenteret er en selvstendig stiftelse med et ideelt og allmennt nyttig formål: Som sådan kan Musikkinformasjonssenteret legitimt integrere Utenriksdepartementets reisestøtte blant virkemidlene i det allmenne *kulturpolitiske* arbeidet med internasjonaliseringen av norsk musikk.

I evalueringen går Musikkinformasjonssenteret inn for at Utenriksdepartementet bør knytte faginstansene som administrerer ad hoc-midlene, tettere til seg som ”kompetansesentere” og bidra sterkere økonomisk til driften av dem.⁶⁰ I motsetning til dette vil jeg argumentere for at ”oppdragsforvaltningen” må holdes klart atskilt fra kjernevirksomheten, og at Musikkinformasjonssenteret har behov for å rendyrke og konkretisere sitt kulturpolitiske oppdrag. Musikkinformasjonssenteret bør være oppmerksom på at Utenriksdepartementet ikke er en kulturpolitisk aktør men arbeider etter *utenrikspolitiske* mål, også i sine kultursatsinger. For Utenriksdepartementet er kulturarbeidet instrumentelt. Oppgaven er å skape gode internasjonale

⁶⁰ I egnevalueringen heter det: ”Musikkinformasjonssenteret har gjennom hele sin historie hatt tette relasjoner til Utenriksdepartementet. Imidlertid har arbeidet med synliggjøring av norsk musikk i utlandet funnet sted uten at UD har bidratt med finansieringen av Musikkinformasjonssenteret. På bakgrunn av at UD og KKD i tilfellet OCA (Office for Contemporary Art) nå har etablert en samarbeidsmodell hvor begge parter bidrar økonomisk til virksomheten, mener Musikkinformasjonssenteret at det vil være naturlig at denne modellen i framtiden også kommer til anvendelse for Musikkinformasjonssenteret. Musikkinformasjonssenteret har status som UDs kompetansesenter på linje med Norsk Filminstitutt, NORLA, Norsk Danse- og Teatersentrum og OCA. Det bør være et mål at OCA-modellen snarest også utvides til å omfatte Musikkinformasjonssenteret, Norsk Danse- og Teatersentrum, m.m.”

relasjoner ved kulturens hjelp og ikke omvendt. Ikke bare Musikkinformasjonssenteret som saksforberedende instans, men også utvalget som innstiller søkerne til støtte, arbeider etter denne forutsetningen. Det betyr at de utvalgte mottakerne av reisestøtte forutsetningsvis bidrar til å oppfylle utenrikspolitiske mål, og at utvalget kunne vært annerledes dersom målet var rent kulturpolitisk.

Det er generelt en fordel for kulturlivet at det forekommer flere ulike (offentlige og private) finansieringspartnere med ulike agendaer og målsettinger. Dette bidrar til å motvirke ensretting. Mange finansieringspartnere og sponsorer setter seg instrumentelle mål for kulturarbeidet, og dette er mål som ikke nødvendigvis er relevante for kulturaktørene selv. Men ofte er det mulig å finne områder av felles interesse, slik at samarbeidet kan være like tjenlig for begge parter. Slik forholder det seg etter alt å dømme med Utenriksdepartementets støtte til presentasjon av norsk musikk i utlandet.

Imidlertid er det av grunnleggende betydning at myndighetene legger til rette for at det drives et aktivt internasjonaliseringsarbeid på *kulturens* premisser. Her er Musikkinformasjonssenteret myndighetenes viktigste redskap. Min gjennomgang av Musikkinformasjonssenterets virksomhet tyder på at for mye av kapasiteten er bundet opp i passiv informasjonsvirksomhet samt i mer rutinepreget tilrettelegging av breddeinformasjon, hovedsakelig på internett. Et *aktivt* internasjonalt informasjons- og promoteringsarbeid av betydning ser ikke senteret ut til å greie prestere, noe som åpenbart henger sammen med de begrensede ressursene. Dersom internasjonalisering av norsk musikk virkelig skal være en kultur målsetning, er det nødvendig å styrke Musikkinformasjonssenteret finansielt. Det bør også vurderes om det skal opprettes en internasjonal avdeling i senteret.⁶¹

I lys Musikkinformasjonssenterets avgrensingsbehov i forhold det næringspolitiske og det utenrikspolitiske musikkinformasjonsarbeidet, mener jeg at det er nødvendig for Musikkinformasjonssenteret å gjennomgå sine målsetninger på ny og å gi en skarpere og mer konkret formulering av sitt kulturpolitiske oppdrag.

De forlagsmessige tjenestene Musikkinformasjonssenteret tilbyr innenfor den skriftlige musikken (samtidsmusikken), faller godt inn under Musikkinformasjonssenterets formål – å ”arbeide for økt bruk av norsk musikk i inn- og utland”. Jeg mener derfor at denne virksomheten ikke bør skilles ut fra Musikkinformasjonssenteret.

⁶¹ Musikkinformasjonssenteret har ikke sterkere finansiering enn de tilsvarende institusjonene på for eksempel litteraturområdet (Norla) og billedkunstområdet (OCA), selv om Musikkinformasjonssenteret i motsetning til disse ikke bare driver informasjonarbeid overfor utlandet, men også skal dekke det nasjonale informasjonsbehovet. (Senteret skal dessuten drive den ressurskrevende virksomheten med å produsere og markedsføre framføringsmateriell til norske komposisjoner, en virksomhet som riktignok genererer noen inntekter, men som totalt sett representerer en betydelig netto utgift.)

Kulturpolitikk og -forvaltning

De fire tiltakene som omtales i denne rapporten, har en noe ulik posisjon i den nasjonale kulturpolitikken. Musikkinformasjonssenteret, Norsk Jazzarkiv og Norsk Visearkiv innledet i fellesskap en dialog med daværende Kirke- og undervisningsdepartementet og ble sikret faste statlige driftstilskudd fra og med 1982. Alle tre mottar i dag sine statstilskudd fra post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd i kapittel 320 Allmenne kulturformål i statsbudsjettet. De tre har påtatt seg et nasjonalt ansvar på sine respektive områder, og utfører sine respektive funksjoner i nært samarbeid med hverandre og med Nasjonalbiblioteket og i forståelse med de kulturpolitiske myndighetene. Ingen av dem mottar tilskudd fra lokale myndigheter.

Jeg anser at disse tre har sin naturlige plass på en av postene for ”faste tiltak” i statens kulturbudsjett, fortrinnsvis på post 78 Ymse faste tiltak i musikkapitlet. Post 74 i kapittel 320 Allmenne kulturformål het tidligere Tilskudd til *faste* tiltak under Norsk kulturråd. Endringen av navnet signaliserer trolig at Kultur- og kirke departementet ikke ønsker å betrakte alle tiltakene på denne posten som like faste. Musikkinformasjonssenteret, Norsk Jazzarkiv og Norsk visearkiv hører imidlertid til blant de tiltakene som har en varig nasjonal funksjon, og som heller ikke har noen umiddelbare konkurrenter til denne posisjonen.⁶² Det samme gjelder for øvrig Institutt for norsk populærmusikk.

Gjennomgangen i denne rapporten av virksomheten i Musikkinformasjonssenteret, Norsk Jazzarkiv og Norsk visearkiv synes å vise at alle tre av kapasitetsgrunner hodes tilbake i en passiv rolle på områder hvor viktige oppgaver blir liggende uløst.

Musikkinformasjonssenteret har det meste av sin kapasitet bundet til passivt informasjonsarbeid, og har små muligheter til å utforme strategier og satsingsområder for det nasjonale informasjonsarbeidet, og langt mindre til å gjøre internasjonale framstøt. Musikkinformasjonssenteret har et selvstendig ansvar for å vurdere ressursbruken kontinuerlig, men uansett hvor langt man effektiviserer det passive informasjonsarbeidet, vil man med dagens bevilgning ikke komme ut av den passive rollen. For myndighetene bør det være særlig maktpåliggende å sørge for å sette Musikkinformasjonssenteret i stand til å drive et aktivt *internasjonalt* informasjons- og promoteringsarbeid. Dette krever etter mitt syn en styrking av finansieringen.

⁶² I egne evalueringene er det bare Musikkinformasjonssenteret som gir uttrykk for å ha noen oppfatning på dette punktet: ”Dagens innplassering på 74-posten kapittel 320 i statsbudsjettet setter Musikkinformasjonssenteret i en unødvendig svak posisjon sett i forhold til virksomhetens omfang og betydning. Det vil være et ønske at denne evalueringen av 74-posten fører til en endring av dette. Musikkinformasjonssenteret vil hevde at en permanent plassering i Kap. 0323 – Musikkformål vil være en relevant plassering. Man bør se dette i sammenheng med

I Norsk Jazzarkiv og Norsk visearkiv hoper det seg opp uregistrert materiale, og for likevel å ikke helt forsømme de grunnleggende arkivoppgavene, må disse arkivene holde tilbake på publikumsservicen og formidlingen. Dersom man skal hente ut noen av potensialene i disse to institusjonene, er det nødvendig å styrke dem hver for seg, samtidig som man sørger for å hente ut alle gevinstene ved en samordning av det nasjonale musikkdokumentasjonsarbeidet i forbindelse med samlokaliseringen av flere institusjoner i Nasjonalbibliotekets nybygg.

Når det gjelder Europas Blues Senter, forholder det seg annerledes. Dette tiltaket utfører i likhet med de øvrige omtalte arkivaktørene oppgaver innenfor dokumentasjon av musikk og musikkultur innenfor en bestemt musikkform, men skiller seg fra disse på to viktige punkter.

For det første sikter ikke Europas Blues Senter mot å dekke en nasjonal arkivfunksjon, men er opprettet som et regionalt utviklingstiltak. Dokumentasjonsarbeidet er ikke begrenset til norsk materiale; det er ikke norsk blues som står i fokus men bluesen som internasjonal musikkform og musikkultur. Senteret har selv ingen ambisjon om å være et heldekkende nasjonalt kulturhistorisk arkiv for norsk blues. Denne funksjonen kan da også godt ivaretas av de øvrige sjangerarkivene i fellesskap, herunder ikke bare Jazzarkivet og Visearkivet, men ikke minst det nystiftede Institutt for norsk populærmusikk. Målet for Europas Blues Senter er da heller ikke rent kulturelt men sikter like mye mot regional utvikling.

For det andre oppfatter Europas Blues Senter seg som en etablering innenfor kulturbasert næring, og er etter vedtektene en ”næringsdrivende stiftelse”. Målet for stiftelsen er ikke rent kulturelt/ideelt men også økonomisk, og senteret gjør regning med ikke ubetydelige inntekter fra omsetning av varer og tjenester.

Etter mitt syn kan det dermed ikke være aktuelt å yte statlige driftstilskudd til Europas Blues Senter på samme vilkår som til de øvrige arkivinstitusjonene.

Europas Blues Senter har selv angitt noen kriterier for statstøtten. Senteret betrakter statstilskuddet som en *oppstartsbevilgning*, og regner med på sikt å kunne stå på egne bein, uten faste statlige driftstilskudd. Når senteret er vel etablert i det prosjekterte nybygget på Notodden (som likeledes er tilgodesett med statstilskudd), skal senteret være selvgående etter tre år. Som det har framgått, oppfatter Europas Blues Senter seg som en etablering innenfor kulturellt relatert næring, og senteret er

plassering av Musikkinformasjonssenterets ’søsterorganisasjoner’ innen de øvrige kunstfeltene som: Filminstituttet, OCA, Norla, Danse og teatersentrum, etc.”

registrert som en ”næringsdrivende stiftelse”. Senteret gjør regning med en ikke ubetydelig inntekt fra omsetning av varer og tjenester.

Det er ikke usannsynlig at senterets bekjentgjøring av denne finansieringsstrategien i sin tid virket positivt til å utløse den nåværende statlige driftsbevilgningen på 1 million kroner i året. Det er etter min mening desto større grunn til å ta senteret på ordet.

En slik ordning for statlig medvirkning i utviklingen av regionale kulturtiltak er forøvrig av prinsipiell interesse. I utgangpunktet ligner ordningen den mangeårige praksisen i Norsk kulturråd med å gi regionale forsøks tiltak støtte over for eksempel tre år. Etter forsøksperioden er det forventet at tiltaket enten avsluttes eller videreføres. Dersom tiltaket har vist sin eksistensberettigelse som ”fast tiltak”, kan det innplasseres på en dertil egnet post på statsbudsjettet. Dette var tilfellet for de øvrige omtalte musikkdokumentasjonstiltakene.

Det er ingenting i veien for at staten kan medvirke finansielt til utviklingen av regionale kulturtiltak *uten* å deretter gå inn som en fast tilskuddsyter. Finansieringen av faste, regionale kulturtiltak må forventes å kunne variere fra tiltak til tiltak. I noen tilfeller har tiltaket et markedspotensial som kan gi en god økonomi selv uten faste offentlige bidrag. I andre tilfeller er regionale og lokale myndigheter en mer nærliggende fast finansiell partner enn staten.

Det er så vidt jeg kan se, ikke utarbeidet faste kriterier for hvordan regionale tiltak innplasseres i den ene eller andre kategorien, eller for den saks skyld noen fast kriterier for hvordan staten overhodet forholder seg til regionale tiltak.

Europas Blues Senter på Notodden er imidlertid etter mitt syn helt klart et tiltak som ikke skal ha noen varig plassering i statens kulturbudsjett. På den ene siden har Bluescenteret en sterk lokal og regional forankring, og det er naturlig at lokale og regionale kultur- og næringsmyndigheter vurderer å inkludere senteret blant de tiltak som mottar økonomiske tilskudd på fast basis. På den andre siden har Bluescenteret til hensikt å utnytte til fulle det markedspotensialet som hevdes å ligge i konseptet.

Hvor mye realisme som til syvende og sist må ligge i forventningene om store markedsinntekter og offentlig støtte fra lokalt og regionalt hold er selvsagt uvisst. Staten bør uansett ikke påta seg et ansvar for Europas Blues Senter som går ut over den horisonten senteret selv har angitt.

LITTERATUR OG KILDER

Litteratur

- Alterhaug, Bjørn; Dybo, Tor; Oversand, Kjell: *Challenges in Norwegian Jazz Research* (Trondheim: Institutt for musikk NTNU, 2000)
- Arnestad, Georg: *Men vi skal koma i hug at tradisjonen alltid vert oppløyst og omskapt... Om folkemusikk og folkedans i det seinmorderne Noreg* (Oslo: Norsk kulturråd, 2001)
- Berkaak, Odd Are: *Seriøs og beskyttet. En evaluering av Norsk musikkinformasjon* (Oslo: Norsk kulturråd, 2001)
- Gripsrud, Jostein (red.): *Populærmusikken i kulturpolitikken* (Oslo: Norsk kulturråd, 2002)
- *Improvisasjon sett i system – om etablering av Norsk jazzforum. Utgreiing frå ei arbeidsgruppe oppnemnd av Norsk kulturråd* (Oslo: Norsk kulturråd, 1995)
- Langdalen, Jørgen: *Musikkliv og musikkpolitikk. En utredning om musikkensembelene i Norge* (Oslo: Norsk kulturråd, 2002)
- Langdalen, Jørgen: *Organiseringen av Institutt for norsk populærmusikk* (Oslo: Institutt for norsk populærmusikk, 2003)
- Mangset, Per: *Kulturskiller i kultursamarbeid. Om norsk kultursamarbeid med utlandet* (Oslo: Norsk kulturråd, 1997)

Kilder

- Innst. S. nr. 155 (2003–2004) Innstilling til Stortinget fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om kulturpolitikk fram mot 2014
- Europas Blues Senter: Egenevaluering Europas Blues Senter 2004 (Notodden: 2004)
- Musikkinformasjonssenteret: MICs egenevaluering 2004 (Oslo: 2004)
- Musikkinformasjonssenteret: Virksomhetsrapport for 2003
- Musikkinformasjonssenteret: Årsmeldinger 1999-2003
- Norsk Jazzarkiv: Norsk Jazzarkiv. Egenevaluering av virksomheten (Oslo: 2004)
- Norsk Jazzarkiv: Årsmeldinger 1999-2003
- Norsk kulturråd: Årsmeldinger 1995–2003
- Norsk visearkiv: Eigen evaluering av Norsk visearkiv (Oslo: 2004)
- Norsk visearkiv: Årsmeldinger 1999-2003
- St.meld. nr. 22 (1999–2000) Kjelder til kunnskap og oppleving. Om arkiv, bibliotek og museum i ei IKT-tid og om bygningsmessige rammevilkår på kulturområdet (Kulturdepartementet)
- St.meld. nr. 48 (2002–2003) Kulturpolitikk fram mot 2014 (Kultur- og kirke departementet)

- St.meld. nr. 61 (1991–92). Kultur i tiden (Kulturdepartementet)
- St.prp. nr. 1 (2000-2001) for budsjetterminen 2001 (Kulturdepartementet)
- St.prp. nr. 1 (2001-2002) for budsjetterminen 2002 (Kulturdepartementet)
- St.prp. nr. 1 (2002-2003) for budsjetterminen 2003 (Kultur- og kirke departementet)
- St.prp. nr. 1 (2003-2004) for budsjetterminen 2004 (Kultur- og kirke departementet)
- St.prp. nr. 1 (2004-2005) for budsjetterminen 2005 (Kultur- og kirke departementet)

VEDLEGG

Vedtekter for Musikkinformasjonssenteret

Vedtekter for Musikkinformasjonssenteret (MIC)

Vedtatt på stiftelsesmøte 17. desember 2002.

§ 1. Stiftelseskapital

Stiftelsen Musikkinformasjonssenteret (MIC) har en grunnkapital på kr. 100.000.

§ 2. Navn/sete

Stiftelsens navn er Musikkinformasjonssenteret. Stiftelsens navn i engelsk oversettelse skal være Music Information Centre Norway. Forkortelse for navn på begge språk er MIC, og web-identitet er mic.no. Stiftelsen skal ha sitt sete i Oslo.

§ 3. Formål og virksomhet

Musikkinformasjonssenteret har som formål å arbeide for økt bruk av norsk musikk i inn- og utland.

Musikkinformasjonssenteret skal:

- aktivt informere om og profilere kvalitetene i det profesjonelle musikklivet (komponister, utøvere og andre aktører), uavhengig av sjangertilhørighet og kunstnerisk/estetisk ståsted.
- være en sentral samarbeidspartner for aktørene i norsk musikkliv og norsk offentlighet.
- utvikle gode tjenester innen publisering av musikkverk og informasjonsformidling om norsk musikkliv som, med basis i senterets offentlige tilskudd, også skal generere egeninntekter for å styrke videreutviklingen av senteret.

Med ”norsk musikk” menes musikk av opphavsmenn eller utøvere som har norsk statsborgerskap, eller som bor og hovedsakelig virker i Norge.

Stiftelsen har et ideelt/kulturelt formål. Eventuelle overskudd skal anvendes i tråd med stiftelsens formål.

§ 4. Styrets sammensetning

Stiftelsen skal ledes av et styre, med følgende sammensetning:

- 1 representant som oppnevnes av Norsk Komponistforening (NKF)
 - 1 representant som oppnevnes av Foreningen for norske komponister og tekstforfattere (NOPA)
 - 1 representant som oppnevnes av Musikernes fellesorganisasjon (MFO)
 - 1 representant som oppnevnes av Rikskonsertene (RK)
 - 1 representant som oppnevnes av Foreningen norske plateselskaper (FONO)
 - 1 representant som velges av og blant de ansatte i Musikkinformasjonssenteret (MIC)
 - 1 representant som oppnevnes av de oppnevnte styrerepresentantene i fellesskap.
- Hver organisasjon/institusjon oppnevner en personlig vararepresentant til styret.
- Foreningen Ny Musikk har observatørstatus i styret.

Styrets medlemmer skal inneha styre- eller lederverv, eller på annen måte representere ledelsen i de organisasjoner/institusjoner som oppnevner dem. Dersom et styremedlem i løpet av oppnevningsperioden forlater et slikt verv, eller ikke lenger representerer ledelsen, skal nytt styremedlem oppnevnes av den angjeldende organisasjon/institusjon.

Representanten som oppnevnes av de oppnevnte styrerepresentantene i fellesskap skal være styreleder. Styreleder kan ikke representere en av stiftelsesinstitusjonene/organisasjonene.

For øvrig konstituerer styret seg selv.

Styrets medlemmer oppnevnes for en funksjonstid på 4 år. Det er ingen begrensinger i forhold til gjenvalg. For å sikre kontinuitet i styret oppnevner tre av stifterne, ved loddtrekning, sine styremedlemmer første gang for en periode på to år.

§ 5. Styrets plikter

- Styret er ansvarlig for at stiftelsen arbeider i samsvar med stiftelsens formål og grunnprinsipper, og når de mål som settes for virksomheten.
- Styret er ansvarlig for stiftelsens økonomi.
- Styret ansetter / sier opp direktør og fastsetter direktørens arbeidsinstruks og oppgaver.
- Styret representerer stiftelsen utad. Styret kan gi styremedlemmer eller direktør rett til å representere stiftelsen utad, alene eller i fellesskap. Direktøren representerer stiftelsen utad i saker som inngår i den daglige ledelse.

§ 6. Styrets arbeid

- Styret skal holde minst 4 styremøter årlig.
- Direktøren fører protokoll fra styrets møter. Protokollen skal undertegnes av alle de medlemmer som har deltatt i styrebehandlingen.
- For at styret skal fatte gyldig beslutning, kreves at styrets leder og minst tre styremedlemmer er til stede.
- Vedtak fattes med alminnelig flertall. Unntak er saker omtalt i §§ 7 og 8.
- Ved stemmelikhet har styrets leder dobbeltstemme.
- I tilfelle styremedlems fravær har vararepresentant stemmerett, ellers ikke.
- Direktøren har rett og plikt til å delta i styrets møter. Direktøren har talerett og rett til å få synspunkter ført i protokollen, men ikke stemmerett.

Som styrets sekretær fungerer stiftelsens direktør, eller den direktøren måtte oppnevne.

Styret honoreres i samsvar med Statens satser for komitégodtgjørelser.

§ 7. Vedtektsendringer

Vedtektsendringer fattes av styret med 2/3 flertall. Forslag til vedtektsendringer må være styremedlemmene skriftlig i hende minst 2 måneder før det behandles.

§ 8. Oppløsning

Til oppløsning av stiftelsen kreves at 5/7 av styrets medlemmer skriftlig samtykker til dette.

Før styret behandler saken, skal de institusjoner/organisasjoner som oppnevner styremedlemmer, uttale seg på et saksgrunnlag som legges fram for dem fra styret.

Ved oppløsning skal styret med flertall som nevnt ovenfor overlate stiftelsens midler og verdier til virksomhet med tilsvarende formål.

§ 9. Annet

For øvrig vises til lov om stiftelser.

Som styre for stiftelsen Musikkinformasjonssenteret er:

Synne Skouen, oppnevnt av Norsk Komponistforening (NKF) som styremedlem. Peter Tornquist som personlig vararepresentant.

Lars Martin Myhre oppnevnt av Foreningen for norske komponister og tekstforfattere (NOPA) som styremedlem. Per Husby som personlig vararepresentant.

Arnfinn Bjerkestrand oppnevnt av Musikernes fellesorganisasjon (MFO) som styremedlem. Tore Nordvik personlig vararepresentant.

Einar Solbu oppnevnt av Rikskonsertene (RK) som styremedlem, Helge Skansen personlig vararepresentant.

Jan Paulsen oppnevnt av Foreningen norske plateselskaper (FONO) som styremedlem. Erling Andersen personlig vararepresentant.

Aslak Oppebøen valgt av og blant de ansatte i Musikkinformasjonssenteret (MIC). Torkild Hansen personlig vararepresentant.

Elef Nesheim oppnevnt av de oppnevnte styrerepresentantene i fellesskap.

Foreningen Ny Musikk oppnevnte Anders Eggen som observatør i styret, med Lene Grenager som personlig vararepresentant.

Som stiftelsens revisor ble valgt:

Nitscke AS, organisasjonsnr. 914 658 314, Gml Drammensvei 40, 1321 Stabekk.

Stiftelsen Musikkinformasjonssenteret MIC opprettes i dag 17. desember 2002, men med virkning fra 1. januar 2003.

Styret i stiftelsen Musikkinformasjonssenteret (MIC), Oslo, 17. desember 2002

Elef Nesheim, Synne Skouen, Lars Martin Myhre, Einar Solbu, Arnfinn Bjerkestrand, Aslak Oppebøen, Jan Paulsen

Vedtekter for Norsk Jazzarkiv

Vedtekter for stiftelsen Norsk Jazzarkiv

Vedtatt 14. januar 1997 med justeringer av 25. september 1997 og endringer av 28.02.2001.

§ 1. Navn

Stiftelsens navn er Norsk Jazzarkiv (NJA)

§ 2. Formål

Stiftelsens formål er å utvikle og drive et dokumentasjonssenter for norsk jazzhistorie og norsk jazz generelt. Stiftelsen har tre hovedoppgaver:

- innsamling, ordning og oppbevaring av ulike typer materiale som kan belyse norsk jazzliv
- forskning på norsk jazz
- informasjon om norsk jazzhistorie og om norsk jazz generelt

Norsk Jazzarkiv er en ideell stiftelse. Virksomheten skal ikke ta sikte på økonomisk overskudd, ut over det som er nødvendig for å dekke driftsutgifter og etablere en kapitalbase som kan gi grunnlag for kontinuerlig drift og utvikling i samsvar med stiftelsens formål.

§ 3. Kapital

Stiftelsens grunnkapital er kr. 80.539,11.

§ 4. Organisasjon

4.1 Styret

Stiftelsen ledes av et styre på fem medlemmer.

Styret er stiftelsen høyeste organ. Styret skal påse at virksomheten er i samsvar med stiftelsens formål, og er ansvarlig for forvaltningen av institusjonens midler og verdier. Styret behandler årsberetning og revidert regnskap for siste kalenderår, vedtar budsjett for institusjonen, velger medlemmer og varamedlemmer til det faglige utvalg, velger revisor og fastsetter eventuell godtgjøring til de tillitsvalgte, ansetter daglig leder og andre faste medarbeidere, vedtar arbeidsinstrukser, fører budsjettkontroll og sørger for at det føres regnskap for stiftelsen.

Følgende organisasjoner og institusjoner oppnevner styremedlemmer og personlige varamedlemmer til styret:

- Norsk Jazzforum: ett medlem og ett varamedlem
- Norsk Musikkinformasjon: ett medlem og ett varamedlem
- Nasjonalbiblioteket: ett medlem og ett varamedlem
- Universitetet i Oslo, Institutt for Musikk og Teater: ett medlem og ett varamedlem
- Norges Teknisk-Naturvitenskapelig Universitet, Musikkvitenskapelig Institutt: ett medlem og ett varamedlem

Styremedlemmene oppnevnes for tre år av gangen.

Dersom en av de organisasjonene/ institusjonene som skal oppnevne styre- og varamedlem oppløses eller går inn i en annen organisasjon/institusjon, bestemmer det gjenværende styret med alminnelig flertall hvilken annen organisasjon eller institusjon som skal oppnevne styre- og varamedlem.

Hvis ikke en av organisasjonene/institusjonene etter varsel har oppnevnt nytt styre- og varamedlem innen fire måneder etter at valgperioden er gått ut, oppnevner stiftelsens styre nytt styre- og varamedlem. Styre- og varamedlem kan da velges utenfor vedkommende organisasjon/institusjon.

Styret velger selv leder og nestleder. Lederen innkaller til styrets møter. Innkalling til møter skal sendes ut minst en uke før møtet skal avholdes. Ekstraordinært møte avholdes når minst tre av styremedlemmene krever det. Det føres protokoll fra styrets møter. Protokollen skal ha fortløpende sidetall. Styret velger to styremedlemmer til å underskrive protokollen.

Daglig leder et styrets sekretær og møter i styrets møter med tale- og forslagsrett med mindre styret treffer vedtak om at daglig leder ikke skal være til stede. Når et styremedlem har forfall, har møtende varamedlem stemmerett. Styret er beslutningsdyktig når det er innkalt på lovlig vis, og når minst 2/3 av representantene er til stede. Alle vedtak, bortsett fra vedtak som gjelder vedtektsendringer, fattes med alminnelig flertall blant de frammøtte. Ved stemmelikhet har styreleder dobbeltstemme. Nestleder har dobbeltstemme dersom denne leder møtet i styrelederens sted. Styremedlemmenes habilitet reguleres av lov om stiftelser § 7.

4.2. Faglig utvalg

Faglig utvalg består av fem medlemmer samt to varamedlemmer i rekke, som velges av styret. Medlemmer av styret kan også sitte i faglig utvalg. Faglig utvalg velger selv leder og nestleder. Faglig utvalg velges for tre år av gangen.

Faglig utvalg forutsettes aktivt å foreslå, utvikle og gjennomføre prosjekter innenfor stiftelsens formål og bør derfor være sammensatt av personer som har kompetanse innenfor dette området.

Faglig utvalg skal være stiftelsens rådgivende organ i faglige spørsmål og fatter beslutninger av faglig art innenfor vedtatt budsjett og rammer bestemt av styret.

Faglig utvalg har innstillende myndighet overfor styret når det gjelder faglig virksomhet, ansettelse av daglig leder, andre faste medarbeidere, arbeidsinstrukser og budsjett for stiftelsen.

En representant for faglig utvalg møter i styrets møter med tale- og forslagsrett med mindre styret treffer vedtak om at representanten ikke skal være til stede. Faglig utvalg skal holde minst to møter i året.

Daglig leder kan møte i utvalgets møter med tale- og forslagsrett med mindre utvalget treffer vedtak om at daglig leder ikke skal være til stede. Det føres protokoll fra utvalgets møter. Det innkalles til utvalgsmøte når minst tre av utvalgsmedlemmene krever det. Vedtak fattes med alminnelig flertall blant de frammøtte.

Ved et medlems fravær har møtende varamedlem stemmerett. Faglig utvalg er beslutningsdyktig når minst tre av medlemmene er til stede. Ved stemmelikhet har lederen dobbeltstemme. Nestleder har dobbeltstemme dersom denne leder møtet i utvalgslederens sted.

§ 5. Vedtektsendringer

Vedtektsendringer vedtas i styret. Vedtektsendringer kan vedtas i både ordinære og ekstraordinære styremøter. Forslag om vedtektsendringer skal varsles i innkalling til styremøte. Til gyldig vedtektsendring kreves 2/3 flertall blant de tilstedeværende medlemmer av styret.

§ 6. Opphevelse/ omdanning

Styret kan vedta å oppheve eller omdanne stiftelsen. Slikt vedtak krever 2/3 flertall og må stadfestes med 2/3 flertall på nytt styremøte tidligst en måned etter. Ved eventuell opphevelse skal midler og eiendeler overføres til annen virksomhet med tilsvarende formål. Hvis slik overføring ikke lar seg gjennomføre kan styret bestemme at de av stiftelsens eiendeler som er mottatt som gaver, skal tilbakeføres til giverne. Styret bestemmer hva som skal gjøres med stiftelsens eiendeler for øvrig.

I tillegg til de tilfeller som er nevnt i stiftelseslovens § 35, kan opphevelse eller omdannelse skje dersom styret finner det mest hensiktsmessig å fortsette virksomheten i en annen form, i samarbeid med andre organisasjoner e.l.

§ 7. Revisjon

Regnskap skal revideres av statsautorisert revisor.

§ 8. Ikrafttredelse

Disse vedtekten trer i kraft når Norsk Jazzforbund har godkjent vedtektsendringene og når stiftelsens styre er etablert.

§ 9. Stiftelseslovgivningen

For øvrig gjelder den til enhver tid gjeldende stiftelseslovgivning.

Vedtekter for Norsk visearchiv

Vedtekter for Norsk visearchiv

Vedteke av styret i møte 13/9 1991 og godkjent av Kulturdepartementet.

Lista over dei institusjonane som oppnemner styrerepresentantar er justert april 2000.

§ 1. Målsetjing.

Visearchivet har som målsetjing:

§ 1.1. Å samle, arkivere og registrere nyare folkelege og litterære viser, som ikkje alt er innsamla og katalogisert i eksisterande arkiv. Visearchivet femner om trykt og utrykt materiale, lydbandopptak, plateinnspelningar, radio- og fjernsynsprogram.

§ 1.2. Å yte alle brukargrupper tenester i form av råd og vegleing, tilvising til litteratur eller andre arkiv og kopiering av eige materiale.

§ 1.3. Å aktivt fremje interessa for og auke kunnskapen om viser. Arkivet driv utåtvent verksemd gjennom kurs, seminar og publikasjonar. Det gjev råd og vegleing i samband med lokal innsamling og arkivering. Det samarbeider og utvekslar stoff med lokalarkiv.

§ 1.4. Å drive viseforskning.

§ 2. Styret.

§ 2.1. Visearkivet har eit styre på 8 medlemmer og 8 varamedlemer. Følgjande organisasjonar og institusjonar skal med i styret med representantar som vert oppnemnde for 3 år om gongen av den einskilde organisasjon eller institusjon:

Norges musikkråd	1 repr.
Norsk Musikkinformasjon	1 repr.
Nasjonalt fagråd for musikk	1 repr.
Avdeling for folkloristikk, Univ. i Oslo	1 repr.
Norsk viseforbund	1 repr.
Norsk Musikerforbund	1 repr.
Noregs ungdomslag	1 repr.
Rikskonsertane	1 repr.
Til saman	8 repr.

Styret konstituerer seg sjølv og vel formann.

§ 2.2. Styret er ansvarleg for dei midlar og verdiar som Visearkivet rår over og ser til at verksemda er i samsvar med målsetjinga. Ein arkivleiar har ansvaret for den daglege drifta. Styret lagar stillingsinstruks og tilset personale. Instruksen lyt godkjennast av departementet.

§ 2.3. Styret møter minst to gonger i året. Om tre styremedlemer eller formannen krev det, kan det haldast omfram styremøte. Varamedlemer har møterett når det kan skje utan kostnader for Visearkivet. Dei har og talerett, men ikkje stemmerett.

§ 2.4. Styret set opp årleg budsjett for Visearkivet og legg fram årsmelding og rekneskap for førre år innan utgangen av februar. Årsmelding, rekneskap og budsjett skal sendast til dei organisasjonar og institusjonar som er nemnt i § 2.1. og til dei som gjev løyvingar til Visearkivet.

§ 3. Endringar av vedtektene.

§ 3.1. Vedtektene kan endrast om 2/3 av styret går inn for det. Slike endringar må godkjennast av departementet før dei vert gjeldande.

§ 3.2. Framlegg til endringar må i god tid gjerast kjent for dei organisasjonar og institusjonar som oppnemner medlemmer av styret.

Vedtekter for Europas Blues Senter

§ 1. Navn og rettslig stiling

Stiftelsens navn er Europas Blues Senter. Stiftelsen er en næringsdrivende stiftelse etter lov av 23. mai 1980 nr. 11. Stiftelsen er etablert av:

Notodden kommune
Notodden Bluesfestival
Notodden Utvikling AS

§ 2. Formål

Stiftelsens formål er i samarbeid med Notodden Bluesfestival å markedsføre bluesbyen Notodden, fremme interessen for blues nasjonalt og internasjonalt og styrke Notoddenregionens attraktivitet som reiselivsmål.

§ 3. Forretningskontor

Stiftelsen skal ha adresse i Notodden.

§ 4. Stiftelsens grunnkapital

Grunnkapitalen ved opprettelse er minimum kr. 200 000.

§ 5. Styrende organer

Stiftelsen ledes av et representantskap, styre og daglig leder.

§ 6. Representantskapets sammensetning og oppgaver

Representantskapet er sammensatt av to representanter for hver av stifterne og eventuelle nye innskytere eller grupper av innskytere. Stifterne oppnevner selv sin medlemmer til representantskapet.

Representantene for stifterne og eventuelle nye innskytere har en stemme hver. Representanter med observatørstatus har ikke stemmerett. Daglig leder for stiftelsen deltar i representantskapsmøtene, men uten stemmerett. Det samme gjelder styrets leder.

Representantskapet velger selv sin ordfører.

Representantskapet skal godkjenne stiftelsens årsberetning og regnskap samt velge medlemmer til styret og revisor. Representantskapet er ellers et rådgivende organ som kan vedta tilrådinger til styret i alle saker.

§ 7. Styre

Styret skal bestå av et styremedlem med varamedlem fra hver av innskyterne, dog maksimum 7 medlemmer. Styret velges av representantskapet som også velger leder og nestleder. Ved første gangs oppnevning velges styret av stiftelsesmøtet.

Hvert av styrets medlemmer har en stemme. Ved stemmelikhet har styrets leder dobbeltstemme. Representanter med observatørstatus har ikke stemmerett.

To styremedlemmer i fellesskap forplikter stiftelsen.

Funksjonstiden for styremedlemmer er fire år med adgang for gjenvalg. For å sikre kontinuitet i styrearbeidet skal valg av halve styret skje annethvert år.

Styret ansetter daglig leder.

Styret skal føre møtebok.

§ 8. Regnskap

Styret skal sørge for at det blir ført regnskap for stiftelsens virksomhet.

Regnskapet for stiftelsen skal revideres av statsautorisert revisor eller kommunerevisor.

§ 9. Vedtektsendring

Representantskapet kan etter forslag fra styret gjøre mindre endringer i vedtektene. Endringene må ikke bryte med prinsippene i vedtektene.

Ved vedtektsendringer må minst 2/3 av rådsmedlemmene være tilstede og minst 2/3 av de tilstedeværende må stemme for endringen.

§ 10. Oppløsning av stiftelsen

Etter enstemmig forslag fra styret og representantskapet kan stifterne vedta å oppløse stiftelsen. Dersom stiftelsen blir avviklet avgjør representantskapet hvordan stiftelsens midler skal disponeres.

§ 11. Stiftelsesloven

Lov av 23. mai 1980 nr. 11 Stiftelsesloven gjelder for de forhold som ikke er regulert i disse vedtektene.

Publikasjoner fra Norsk Jazzarkiv

Nr. 1 – Stendahl: Jazz hot & swing, Jazz i Norge 1920-1940, Oslo 1987 – ISBN 82-90727-00-3. Norsk med engelsk sammendrag, 212 sider, heftet.

Nr. 2 – Kristiansen/Stendahl: Intervju med eldre norske jazzmusikere, Prosjektrapport, Oslo 1987 – ISBN 82-90727-01-1 Norsk, 199 sider, heftet.

Nr. 3 – Den tredje nordiske konferansen om jazzforskning, Rapport, Oslo 1987 – ISBN 82-90727-03-8 Artikler på de nordisk språk og engelsk. 90 sider, heftet.

Nr. 4 – Stendahl/Bergh: Sigarett Stomp, Jazz i Norge 1940-1950, Oslo 1991 – ISBN 82-90727-04-6 Norsk med engelsk sammendrag, 348 sider, heftet.

Nr. 5 – Bergh/Evensmo: Jazz Tenor Saxophone in Norway 1917-1959, Oslo 1996 – ISBN 82-90727-05-4 Engelsk, 90 sider, heftet.

Nr. 6 – Stendahl/Bergh: Cool, Kløver & Dixie, Jazz i Norge 1950-1960, Oslo 1997 – ISBN 82-90727-06-2 Norsk med engelsk sammendrag, 462 sider, heftet.

Nr. 7 – Evensmo: History of Jazz Tenor Saxophone, Black Artists, Volume 1, 1917 - 1934, Oslo 1996 – ISBN 82-90727-07-0, ISSN 0808-1719 Engelsk, 141 sider, heftet.

Nr. 8 – Evensmo: History of Jazz Tenor Saxophone, Black Artists, Volume 2, 1935 - 1939, Oslo 1997 – ISBN 82-90727-08-9, ISSN 0808-1719 Engelsk, 171 sider, heftet.

Nr. 9 – Evensmo: History of Jazz Tenor Saxophone, Black Artists, Volume 3, 1940 - 1944, Oslo 1997 – ISBN 82-90727-09-7, ISSN 0808-1719 Engelsk, 220 sider, heftet.

Nr. 10 – Bergh: Norwegian Jazz Discography 1905 - 1998, Oslo 1999 – ISBN 82-90727-10-0, ISSN 0808-1719 Engelsk, 407 sider, innbundet.

Nr. 11 – Evensmo: History of Jazz Tenor Saxophone, Black Artists, Volume 4, 1945 - 1949, Oslo 1999 – ISBN 82-90727-11-9, ISSN 0808-1719 Engelsk, 438 sider, heftet.

Nr. 12 – Evensmo: History of Jazz Tenor Saxophone, Black Artists, Volume 5, 1950 - 1954, Oslo 2002 ISBN 82-90727-12-7, ISSN 0808-1719 Engelsk, 403 sider, heftet.

Nr. 13 – Nordisk jazzforskning. Rapport fra den sjette konferansen i Oslo, 9. - 10. august 2002, Oslo 2003 – ISBN 82-90727-13-5, ISSN 0808-1719 Nordisk, 100 sider, heftet.

Opprop til Stortingets kulturkomite fra 10 musikkorganisasjoner

Det vises til Stortingsmelding nr. 48, Kulturpolitikk fram mot 2014: §7.12 - Dokumentasjon og informasjon.

Kapitlet beskriver dokumentasjons og informasjonsrollen som nødvendige forutsetninger for et levende musikkliv. Det argumenteres videre for fellesløsninger og faglig samarbeid, og i forlengelse av dette legges det opp til at Musikkinformasjonssenteret (MIC), Norsk Visearkiv og Norsk Jazzarkiv samlokaliseres med Nasjonalbibliotekets musikksamling i det rehabiliterte Nasjonalbiblioteket i Oslo fra medio 2005.

I denne forbindelse vil 10 musikkorganisasjoner understreke følgende: I forbindelse med den foreslåtte samlokaliseringen i Nasjonalbiblioteket er det viktig at man også avsetter tilstrekkelig med plass og ressurser for å etablere et helhetlig musikkfaglig kompetansemiljø som omfatter flere genre og funksjoner. Spesielt viktig vil det være å kunne gi plass til populærmusikk og folkemusikk, og det bør også kunne finnes rom for enkelte andre typer institusjoner (som f.eks. Phonofile som allerede samarbeider med Nasjonalbiblioteket) som kan styrke satsningen ytterligere.

Det er et ønske i feltet at man skal skape et helhetlig miljø med kompetanse innen alle sjangre for på den måten å ta ut dokumentasjons- og formidlingsfaglige synergier. I tråd med visjonene i norsk musikkliv er det behov for å samle og styrke arbeidet for informasjon og profilering av norsk musikk i inn- og utland.

En utredning utført på oppdrag av Institutt for Norsk Populærmusikk konkluderer med at en samlokalisering med disse nasjonale arkivmiljøene vil være en fordel. Norsk Folkemusikksamling er positiv til at det bygges opp et helhetlig dokumentasjonsfaglig miljø for et samlet norsk musikkliv.

Vi kan ikke se at den løsningen på lokalisering som Kulturdepartementet nå foreslår tar hensyn til disse visjonene og behovene.

Vi ber Kulturkomiteen i sine merknader til Kulturmeldingen sørge for at dokumentasjons- og informasjonsoppgaver innen populærmusikk og folkemusikk, m.m. også sikres plass og ressurser slik at disse kan inngå i en samlokalisering i Nasjonalbiblioteket.

Musikkinformasjonssenterets stiftere er: FONØ – Foreningen Norske plateselskap; NOPA – Norsk forening for komponister og tekstforfattere; Norsk komponistforening; Musikernes fellesorganisasjon og Rikskonsertene.

Sign. Musikkinformasjonssenteret, Norsk Visearkiv, Norsk Jazzarkiv, Institutt for Norsk Populærmusikk og Norsk Folkemusikksamling ved Universitett i Oslo.